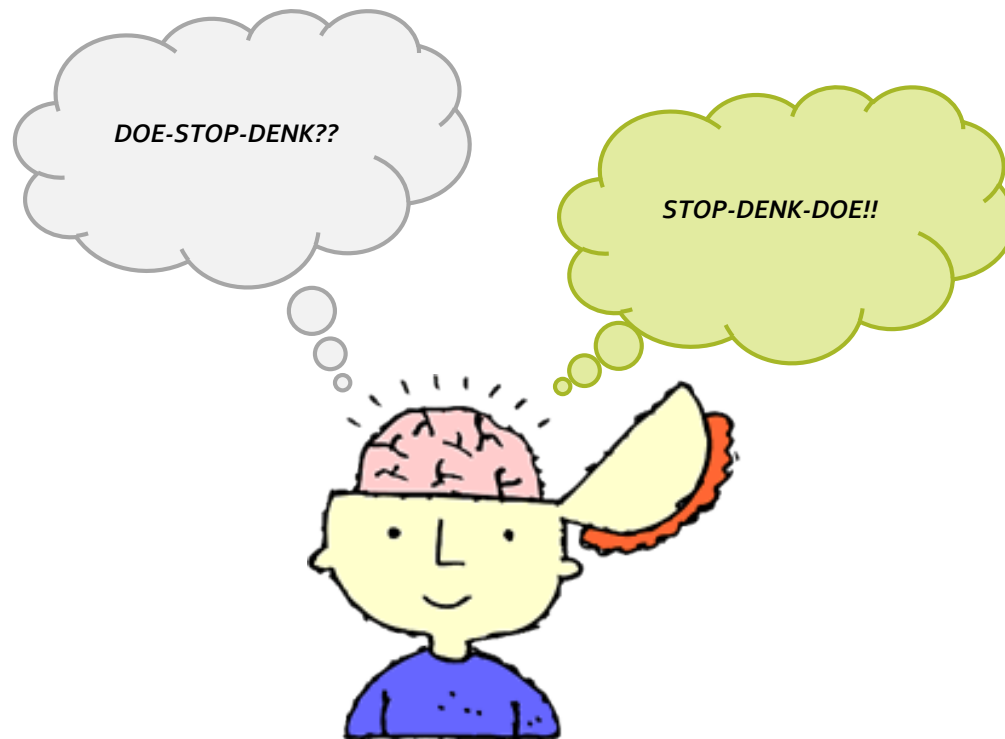

"Hoezo stoppen om te denken... Je doet het toch gewoon?"

Een onderzoek naar de invloed van de Stop-Denk-Doe methode op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD tijdens de gymles.

Roos Hoornick

Studentnummer: 2222987

1-6-2017

VOORWOORD

Dit artikel is geschreven tijdens de afstudeerfase van de Fontys Sporthogeschool (richting ALO, speciaal onderwijs). Dit artikel is onderdeel van het praktijkonderzoek dat het thema Passend Onderwijs heeft.

In dit onderzoek draait het om een casestudy, passend bij de onderzoeksvraag, *Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles*. De resultaten komen uit observaties, interviews, logboeken en uit het Stop-Denk-Doe boekje van de leerling.

Ik wens u veel plezier.

Venlo, juni 2017,

Roos Hoornick

SAMENVATTING

In dit artikel is onderzoek gedaan naar de invloed van de Stop-Denk-Doe methode op de regulatie van het gedrag van Max (fictieve naam), gediagnostiseerd met Oppositional Defiant Disorder en Attention Deficit Hyperactivity Disorder, tijdens de gymles. De Stop-Denk-Doe methode leert kinderen eerst te stoppen, dan te bedenken wat er gebeurt en wat mogelijk de beste oplossing is en vervolgens te handelen. Hierna wordt samen met het kind geëvalueerd, waarbij de vraag of de reactie het gewenste resultaat heeft opgeleverd centraal staat (Gaessen, 2008). Max ging aan de slag met de Stop-Denk-Doe methode, om zijn gedrag te leren reguleren en zo te leren minder impulsief te reageren op verschillende situaties tijdens de gymles.

Met behulp van observatieformulieren en videobeelden, gebruikt in de voor- en nameting, is het concreet waarneembare gedrag van Max tijdens de gymles in kaart gebracht. Gedurende de interventieperiode van 7 weken, heeft Max geleerd, door middel van de Stop-Denk-Doe methode, zijn gevoelens en emoties te begrijpen en zijn gedrag op deze emoties te reguleren. Tijdens de interventies is gewerkt met het Stop-Denk-Doe boekje waarbij de vier basisemoties (Boos, Blij, Bedroefd, Bang) centraal staan. Per emotie stonden voorbeeldreacties beschreven. Max kon hieruit een gepaste reactie op zijn emotie kiezen. Deze voorbeeldreacties zijn gedurende de interventieperiode weggehaald. Aan het einde van de interventieperiode werd verwacht dat Max zelf een gepaste reactie, passend bij een bepaalde emotie kon laten zien.

De resultaten uit de voor- en nameting zijn met elkaar vergeleken en uitgewerkt. Deze resultaten laten een verbetering zien in de zelfregulatie van Max. Ook is er een vermindering zichtbaar in het ongewenste gedrag van Max tijdens de gymles. Zo is uit de resultaten te halen dat Max minder vaak doorgaat met een handeling, nadat er gevraagd is om te stoppen. Voorzichtig mag geconcludeerd worden dat met behulp van de Stop-Denk-Doe, het reguleren van het gedrag van Max tijdens de gymles is verbeterd. Het is aan te raden een vervolgonderzoek te doen met een langere interventieperiode om de betrouwbaarheid van het onderzoek te vergroten.

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	1
Samenvatting.....	2
Inhoudsopgave.....	3
Inleiding	5
Onderzoeksopzet.....	8
Resultaten	10
Discussie en conclusie	11
Aanbevelingen	12
Dankwoord	13
Bibliografie.....	14
Bijlagen	17
Bijlage 1, Onderzoeksopzet	17
<i>Onderzoekspopulatie en context</i>	17
<i>Onderzoeksmethode en interventies</i>	18
<i>Verantwoording en betrouwbaarheid</i>	26
Bijlage 2 Stop-Denk-Doe boekje van Max	28
Interventie 1 t/m 4.....	29
Interventie 5 t/m 8	37
Interventie 9 t/m 11.....	46
Bijlage 3 Operationaliseringsschema	52
Bijlage 4 Observatieformulier	55
Bijlage 5 Interview vakleerkracht Jordi Driessen.....	58

<i>Topiclijst interview vak- en groepsleerkracht</i>	58
Uitgewerkt interview Jordi Driessen	61
<i>Bijlage 6 Interview met groepsleerkracht, Pascal Ueberbach</i>	76
Uitgewerkt interview Pascal Ueberbach.....	76
<i>Bijlage 7 Interview Max</i>	91
<i>Topiclijst interview Max</i>	91
uitgewerkt interview Max	93
Bijlage 8 Logboek van de docent.....	102
Bijlage 9 Resultaten observatieformulieren	115
Bijlage 10 Reflectieverslag	133
Interpersoonlijk competent	133
Vakinhoudelijk competent	133
Competentie reflectie en ontwikkeling	134
Bijlage 11 Beoordelingsformulier	135

INLEIDING

Het is maandag 4 september 2016, de eerste stagedag op het speciaal basis onderwijs voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (ZMOK). Loes (stagiaire) heeft het plan om met leerlingen gezellige gesprekjes te voeren om hen te leren kennen. Loes begint haar gesprek met een leerling op de bank. De leerling lijkt weinig interesse te hebben in Loes en reageert kortaf. Loes blijft volhouden en de houding van deze leerling slaat plotseling om. De leerling begint grote verhalen te vertellen en praat aan een stuk door. Dit gaat gepaard met enthousiaste bewegingen. De sfeer is gezellig en voelt vertrouwd. Misschien voor de leerling te vertrouwd... Onverwachts geeft de leerling Loes een klap in haar gezicht. De leerling heeft de grootste lol en gaat enthousiast verder met zijn verhaal. Loes is echter verward en probeert te begrijpen wat er zojuist is gebeurd.

De naam van de leerling waarover in de situatieschets wordt gesproken is Max. Max is 9 jaar oud en zit in groep 6 van de Widdonckschool in Meijel, een speciaal onderwijs school, voor kinderen met ernstige gedragsproblemen en psychiatrische problematieken (Widdonckschool, 2017). Max laat zowel op school als thuis kenmerken van aandachttekort in combinatie met hyperactiviteit zien. Hiernaast heeft Max problemen bij de ontwikkeling op sociaal-emotioneel gebied (leerling dossier Max, 2016). Uit de sociaal-emotionele vragenlijst (SEV), afgenomen in Maart 2016, blijkt dat Max Acting-out gedrag vertoont. Dit is een gedragsuiting die samenhangt met innerlijke problemen zoals onverwerkte emoties of irrationele veronderstellingen. Deze problemen zijn vaak de bron voor het afreageren op anderen, vaak zonder dat de persoon zich bewust is van de oorzaak van zijn gedrag (van der Ploeg, 2007). Max uit dit gedrag door, op de verkeerde manier aandacht te vragen (schreeuwen door de klas). Daarnaast heeft hij het idee dat klasgenoten allemaal tegen hem zijn. Verder stoort Max de lessen, doordat hij niet coöperatief en antisociaal is.

Daarbij valt op dat Max in een gesprek zijn verhaal vertelt, maar niet luistert naar de ander (Bijlage 6). Max is dominant aanwezig en vertoont onberekenbaar gedrag. Max is in Maart 2016 gediagnostiseerd met Oppositional Defiant Disorder (ODD) en Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) (Leerling dossier Max, 2016). Kenmerken van deze “stoornissen” zijn tijdens de gymles terug te zien in het gedrag van Max.

Diagnoses

Oppositional Defiant Disorder (ODD)

Max is gediagnostiseerd met Oppositional Defiant Disorder (ODD), alias oppositioneel opstandig gedrag (Hengeveld, 2014; Prins & Braet, 2014). ODD wordt gekenmerkt door een blijvend patroon van negativistisch, opstandig en vijandig gedrag. Volgens Vandereyken, Hoogduin en Emmelkamp (2004) kan het voorkomen dat een kind tijdens de normale ontwikkeling weigert zich te voegen naar een volwassene, gaat pesten, liegen of vernielen. Wanneer een kind dit

gedrag gedurende een langere tijd laat zien en het sociale functioneren of het functioneren op school hieronder lijdt, wordt dit oppositioneel opstandig gedrag genoemd (Ferdinand, 2003; Verheij & Verhulst, 2003). Max laat tijdens de gymlessen oppositioneel opstandig gedrag zien door het driftig reageren op correcties van zowel docenten als medeleerlingen. Hierbij schopt hij tegen materialen of probeert hij een medeleerling te grijpen en/of te verwonden. Daarnaast loopt hij als reactie op zijn boosheid regelmatig weg uit de gymzaal (Bijlage 5,6 & 7). Tijdens de gymles laat Max ook kenmerken van negativistische gedrag zien. Zo benoemt Max vaak dat hij niets kan, of stopt hij direct met een activiteit wanneer deze niet lukt. Tenslotte is ODD een externaliserende gedragsstoornis. Externaliserende gedragsstoornissen bestaan uit gedragingen die door de omgeving als lastig wordt ervaren, zoals ruzie maken, ongehoorzaamheid en gewelddadigheid (Verhulst, 2015).

De reden dat Max is gekozen voor de case study is toe te schrijven aan het feit dat zowel Max last heeft van zijn problemen op het gebied van negativistische, opstandig en vijandige gedrag, als zijn klasgenoten en docenten.

Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD)

Naast ODD is Max gediagnostiseerd met de ontwikkelingsstoornis Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) (Vaessen, 2008). Onderzoekers zijn geneigd de oorzaak van ADHD toe te schrijven aan een defect in de uitvoerende controlefuncties van de hersenen met betrekking tot de aandachtsprocessen en onderdrukking van impulsief gedrag. Deze functies zijn nodig voor de organisatie en uitvoering van doelgericht gedrag (Casey & Durston, 2006). Tevens laat onderzoek bij kinderen met ADHD een afwijking of een vertraagde ontwikkeling in hersengebieden zien. Deze afwijkingen treden vooral op in de prefrontale cortex. Dit gebied is verantwoordelijk het reguleren van aandacht en impulsief gedrag (Krain & Castellanos, 2006).

Leninga (2000) stelt dat er 3 primaire problemen zijn in de vaardigheid van kinderen met ADHD. Dit betreft aandacht-tekort, impulsiviteit en hyperactiviteit. Aandachttekort houdt in dat een kind met ADHD moeite heeft met het vasthouden van aandacht (Delfos, 2012; Sanders-Woudstra, Verhulst & Witte, 2001). Impulsiviteit wil zeggen dat kinderen zichzelf moeilijk kunnen beheersen in bepaalde situaties (Verhulst, Verheij & Ferdinand, 2003). Hyperactiviteit uit zich in over-beweeglijkheid van een kind (Smeijsters & Clevén, z.j.; Vaessen, 2014).

Vaak komen er bij kinderen met ADHD twee problemen bij. Zij hebben moeite met het opvolgen en nakomen van gemaakte afspraken. Daarnaast kunnen zij wisselende reacties hebben op verschillende situaties, wat voor onvoorspelbare situaties zorgt (Prins & Braet, 2014; Verheij & Verhulst, 1999). Deze twee problemen zijn toe te schrijven aan het defect in de uitvoerende controlefunctie van de hersenen, waardoor zij problemen ervaren in organisatie, en dus in het nakomen van afspraken en in uitvoering van doelgericht gedrag, wat zich kan uiten in wisselende reacties (Casey & Durston, 2006; Nevid & Rathus & Greene, 2016). Deze wisselende reacties als gevolg van impulsiviteit en opstandig/vijandig gedrag, vormen een probleem voor Max (Bijlage 5 & 6).

Het leren gepast reageren op verschillende situaties tijdens de gymles wordt het hoofddoel van dit onderzoek.

Er zijn verschillende methoden te gebruiken bij het trainen van gedragsregulatie waaronder de RET Methode (Rationeel-Emotieve Therapie) en de stoplicht methode (Bijlage 1).

In dit onderzoek is gekozen voor de Stop-Denk-Doe methode. Deze methode benadrukt de volgorde van het stoppen, denken en doen (Gaessen, 2008). Max is geneigd deze volgorde om te draaien naar doen, stoppen en denken, wat als één van de oorzaken van zijn onvoorspelbare en ongewenste gedrag kan worden gezien. Deze methode is gekozen om Max de volgorde van de fases stoppen, doen en denken opnieuw aan te leren.

Stop-Denk-Doe methode en zelfregulatie

De Stop-Denk-Doe methode is een methode gebaseerd op cognitieve gedragstheorie. Cognitieve gedragstheorie brengt de ingewikkelde en dynamische relatie tussen gedachten, gevoelens en gedrag in kaart (van der Stel, 2004). Deze theorie beschrijft de rol van de cognitie op het gedrag. Volgens McClelland (2010) staat zelfregulatie centraal bij deze theorie. Zelfregulatie is te beschrijven als bewustzijnscontrole van gedachten, gedrag en emoties. Het is de vaardigheid te stoppen, na te denken en daarna te doen. Zelfregulatie is nodig wanneer kinderen beslissingen moeten nemen over de wijze waarop zij iets gaan doen. Bij deze beslissingen moeten kinderen beroep doen op hun executieve functies (van der Stel, 2014). Deze functies kunnen worden onderverdeeld in drie categorieën: inhibitie, werkgeheugen en cognitieve flexibiliteit (Bryson & Smith, 2008). Inhibitie beschrijft het vermogen om je gedrag te remmen, om onsuccesvol gedrag te stoppen en jezelf te verzetten tegen afleidende prikkels. Het werkgeheugen regelt de informatiestromen in je geheugen, het bepaalt wat nu

relevant is en wat later weggegooid kan worden (Gathercole & Alloway 2008). Onder cognitieve flexibiliteit of de hogere cognitieve functies verstaan wij bewust worden, nadenken en beslissen (van der Stel, 2004). Deze hogere cognitieve functies zijn de basis van de Stop-Denk-Doe methode. De bedoeling van deze methode is kinderen leren minder impulsief te reageren (Gaessen, 2008). Deze methode leert kinderen eerst te stoppen, dan te denken wat er gebeurt en wat mogelijk de beste oplossing is en vervolgens te handelen. Hierna wordt samen met het kind geëvalueerd, waarbij centraal staat of de reactie het gewenste resultaat heeft opgeleverd. Is het resultaat gewenst, dan wordt deze reactie herhaald. Is het resultaat niet gewenst, dan wordt er gekeken naar wat er de volgende keer kan worden verbeterd.

Max gaat aan de slag met de Stop-Denk-Doe methode, om zijn gedrag te leren reguleren en zo minder impulsief te reageren op verschillende situaties tijdens de gymles. Uiteindelijk zal de Stop-Denk-Doe methode er toe leiden dat Max de drie stappen (Stop-Denk-Doe) één voor één doorloopt en daarmee leert bewust te zijn van zijn emoties, gedrag en handelingen.

De bovenstaande informatie leidt naar de volgende onderzoeksvraag,

Onderzoeksvraag;

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles?

ONDERZOEKSOPZET

Onderzoekspopulatie

De naam van de leerling uit deze casestudy is Max. Max is 9 jaar oud en zit in groep 6 van de Widdonckschool in Meijel, een cluster vier speciaal onderwijs school voor kinderen met gedragsproblemen. Max zit in een klas met 11 andere jongens. Tijdens de gymles ervaart Max moeite met het beheerst reageren op verschillende situaties en emoties, waardoor hij vaak boos en opstandig wordt. Max is in Maart 2016 gediagnostiseerd met ODD en ADHD (Leerling dossier Max, 2016)

Meting en Interventie

De interventie begon met een voormeting, gevolgd door tien interventies (één á twee interventies per week). In de achtste interventie week vond de nameting plaats. Tijdens de interventies is Max, door middel van de Stop-Denk-Doe methode, geleerd zijn gevoelens en emoties te begrijpen en zijn gedrag op deze emoties te reguleren (Gaessen, 2008). Er is gewerkt met het Stop-Denk-Doe boekje waarin de vier basisemoties (Boos, Blij, Bedroefd, Bang) centraal staan. Bij elke emotie stonden vier voorbeeldreacties op deze emotie uitgewerkt. Uit deze voorbeeldreacties kon Max een gepaste reactie op een zijn emotie kiezen. Gedurende de interventie periode zijn deze voorbeeldreacties geleidelijk weggehaald. Aan het einde van deze interventieperiode zijn alle voorbeeldreacties weggehaald, dit vanuit de verwachting dat Max's rugzakje vol genoeg zat met kennis, om een zelfbedachte reactie te laten zien dat past bij een bepaalde emotie. Voorafgaand aan de interventies werd Max uit de klas gehaald om uitleg te krijgen over de interventie. De opbouw van de interventie, ontwikkelde van docent gestuurd naar leerling gestuurd en van vooraf door de docent vastgestelde keuzemogelijkheden (voorbeeldreacties) naar door de leerling gekozen vrije/eigen keuzemogelijkheden (zelfbedachte reacties). Max kon in de eerste interventies kennis maken met zijn eigen gevoelens en de mogelijke reacties op deze gevoelens. Hij werd hierbij begeleid door de docent.

Het uiteindelijke doel was Max zo veel mogelijk zelfstandig bezig te laten zijn met zijn emoties en de gepaste reactie daarop. Daarnaast is ervoor gekozen Max op twee vaste momenten met het boekje te laten werken. Dit omdat het belangrijk is dat Max ook zijn positieve emoties begrijpt en waardeert. Verder mocht Max op elk vrij moment dat hij het boekje nodig had, daarvan gebruik maken. Als laatste zorgde het invullen van het logboekje er voor dat Max bewust terugkeek naar de keuzes die hij heeft gemaakt. Het evalueren is de laatste stap van de Stop-Denk-Doe methode en is een extra moment van bewustwording van eigen gedrag.

Onderzoeksinstrumenten

Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van drie meetinstrumenten, observatie, logboek en interview.

Observatie is een meetinstrument waarmee feitelijke informatie over het specifieke gedrag van de leerling, vanuit een vooraf vastgestelde vraagstelling wordt verzameld (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepsma, 2011). Het observatieformulier (Bijlage 4) is ontstaan vanuit een operationaliseringsschema (Bijlage 3), waarin de begrippen uit de onderzoeksvraag zijn uitgewerkt. De observatie is afgenomen in de voor- en nameting en is ingevuld door drie verschillende observatoren tijdens en na de les, dit mede aan de hand van video beelden. De uitkomsten van de observaties zijn achteraf vergeleken en samen gevoegd in figuur 1 en 2. Aan het einde van de les werd door zowel de docent, als de leerling een logboek bij gehouden waarin de interventie wordt geëvalueerd (Bijlage 2 & 8), waaruit mogelijke aanpassingen aan de interventie kunnen ontstaan. Het invullen van het logboek van Max werd begeleid door de docent. Als laatste is een semigestructureerd interview afgenomen als nulmeting en eindmeting, met de vak- en groepsleerkracht en met Max (bijlage 5,6 & 7), waarin de waarneembare veranderingen in het gedrag van Max werden besproken.

Betrouwbaarheid

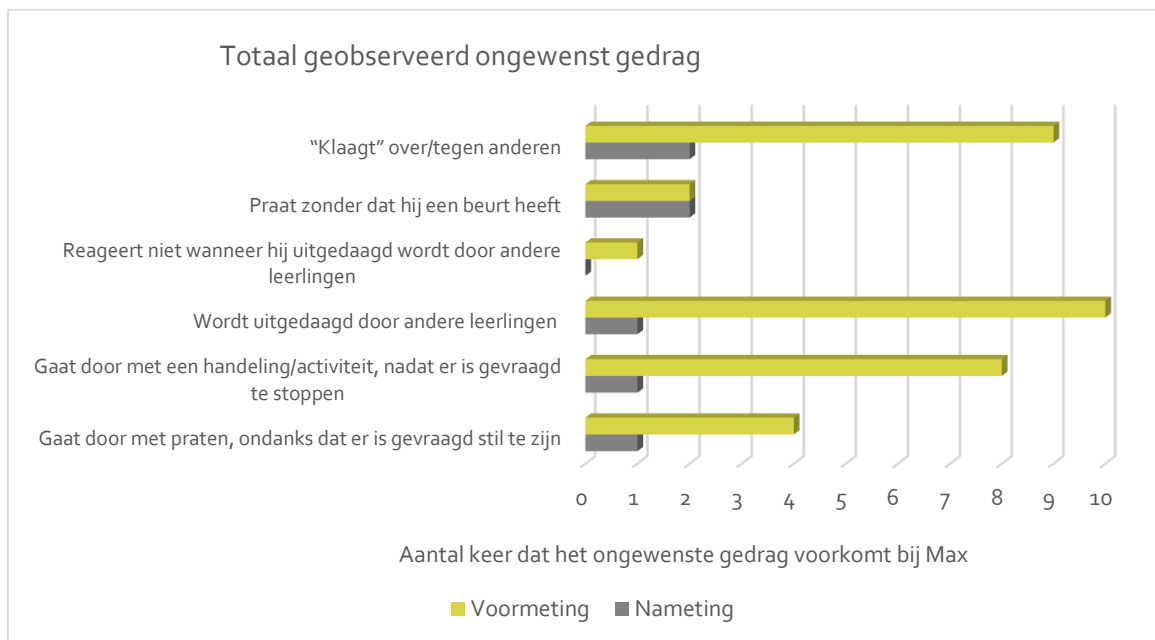
Wat het onderzoek betrouwbaar maakt is dat er gewerkt is met verschillende meet- en onderzoekinstrumenten zoals, observatieformulieren, interviews, logboekje en het Stop-Denk-Doe boek. De informatie vanuit deze verschillende instrumenten wordt gebruikt om met elkaar te vergelijken (Kallenberg, Koster,

Onstenk, & Scheepma, 2011). Daarnaast waren de omgevingsfactoren zoals de les en de groepsindeling tijdens beide observaties identiek. Factoren die het onderzoek hadden kunnen beïnvloeden zijn: de thuissituatie, een verandering in de groepsdynamiek van de klas en ziekte/afwezigheid van de leerling.

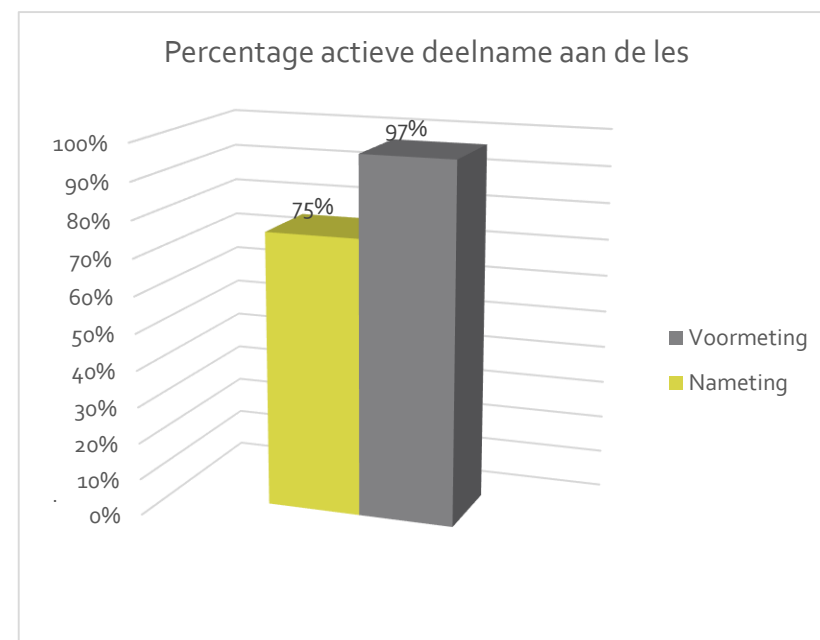

RESULTATEN

De uitkomsten van de observatieformulieren van de voor- en nameting zijn met elkaar vergeleken. De belangrijkste resultaten zijn uitgelicht in de onderstaande figuren. De gedragingen die in figuur 1 benoemd zijn, zijn tevens de enige gedragingen die Max liet zien tijdens de observatielessen. De volledige uitwerking van de observatieformulieren en de figuren zijn terug te vinden in bijlage 9.

Figuur 1: Ongewenste gedragingen van Max tijdens de gymles. Hier worden de voor- en de nameting met elkaar vergeleken. Voormeting: gymles zonder Stop-Denk-Doe methode. Nameting: gymles met Stop-Denk-Doe methode.

Figuur 2: Voormeting: 14,30 min actieve deelname aan de totale lestijd van 19 min. Nameting: 24,30 min actieve deelname aan de totale lestijd van 25 min.

Totaal geobserveerd (ongewenst) gedrag.

Figuur 1 laat een duidelijke vermindering zien in het aantal keer dat het ongewenste gedrag bij Max voorkomt tijdens de gymles. Het item "praten zonder beurt" is in het aantal gelijk gebleven. Het item "reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen" is een bijzonder kopje. Deze kan zowel positief als negatief gezien worden. Tijdens de Stop-Denk-Doe methode was het doel, dat Max op een rustige manier kon aangeven dat hij bepaald gedrag van een klasgenoot niet prettig vond. Vandaar dat het "niet reageren wanneer hij wordt uitgedaagd" ook wordt omschreven als "ongewenst gedrag". Meer resultaten en opmerkingen op de observatie zijn terug te vinden in bijlage 9.

Percentage actieve deelname aan de les.

In figuur 2 wordt het percentage van de actieve deelname van Max aan de les, ten opzichte van de totale lestijd weergegeven. Het percentage van de actieve deelname van Max aan de les bedraagt tijdens de voormeting 75% van de totale lestijd. Tijdens de nameting was dit 97%, een verbetering van 22%. De totale lestijd tijdens de voormeting was 6 minuten korter door het later arriveren van de klas in de gymzaal.

Interview, logboek en Stop-Denk-Doe boekje

Uit het Stop-Denk-Doe boekje van Max is blijkt dat Max vaak voor de emotie blij kiest. Als reactie op deze emotie kiest hij voornamelijk de keuze "geef een compliment aan een medeleerling". Beschreven in het logboek van de docent staat dat Max in de voormeting twee, en in de nameting zeven keer een compliment gaf aan een ander (Bijlage 8). Uit het interview met de groepsleerkracht komt naar voren dat Max gericht naar zichzelf kijkt en

bewuster is van zijn eigen handelen (Bijlage 6). Het boekje dwong Max tot zelfreflectie "wat ging goed/minder goed, waar heb je last van en wat ga je doen".

DISCUSSIE EN CONCLUSIE

Om de onderzoeksvraag "Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles" te kunnen beantwoorden wordt gekeken naar de resultaten van het onderzoek.

De uitkomsten zijn van toepassing op het gedrag van Max en kunnen niet worden gegeneraliseerd omdat de interventies zijn ontwikkeld voor Max. Deze methode met bijpassende interventies hoeft niet succesvol te zijn bij elk kind met ADHD en ODD. Verschillende kinderen met ADHD reageren verschillend op behandelingen (Pelham et al., 2005).

Uit de resultaten van het onderzoek naar de Stop-Denk-Doe methode op de zelfregulatie van Max, blijkt dat het ongewenste gedrag van Max is verminderd ten opzichte van de voormeting (figuur 1). Dit gegeven komt terug in het interview met de groeps- en de vakleerkracht (bijlage 5 & 6). Beide docenten geven aan dat Max het ongewenste gedrag als wegllopen, slaan, schoppen en opstandig gedrag richting anderen, kenmerken van ADHD en ODD (Vaessen, 2008), tijdens de gymlessen niet meer laat zien. In plaats van dit ongewenste gedrag te tonen, gebruikt Max nu zijn Time-out blok, waar hij een rustmoment neemt en zijn emotie beschrijft, om vervolgens een gepaste reactie op deze emotie te geven. De stappen die Max nu neemt tonen verbetering in zelfcontrole en impulsregulatie. Dit komt overeen met de fases stop, denk en doe, die centraal staan bij de Stop-Denk-Doe methode (Gaessen, 2008). Max geeft in zijn interview aan het fijn te vinden een eigen rustplek te hebben. In zijn Stop-Denk-Doe boekje beschreef hij duidelijk wat de reden was voor zijn emotie en welke reactie hij op deze emotie ging kiezen. Uit het Stop-Denk-Doe boekje en het

logboek van de docent komt naar voren dat Max telkens koos voor een passende reacties op zijn emoties. Zo koos Max bij zijn emotie verdriet, dit na een botsing met een klasgenoot, voor de optie “ik ga door en probeer het nog een keer” (Bijlage 2 & 8). Deze reactie is een vooruitgang wat betreft het gedrag dat hij voor het boekje liet zien wanneer hij boos of verdrietig was, namelijk weglopen of schelden. Volgens de groepsleerkracht, dwingt het Stop-Denk-Doe boekje Max tot bewustwording en zelfreflectie en heeft Max hierdoor meer controle over zijn handelen. Dit is terug te koppelen aan het leren minder impulsief te reageren, dat een belangrijk onderdeel is van de Stop-Denk-Doe methode (Gaessen, 2008).

De betrouwbaarheid van het onderzoek is geborgd door het gebruik van verschillende meet- en onderzoeksinstrumenten. De semi-openinterviews, afgenomen met de groeps- en vakleerkracht en Max zelf, in combinatie met het bijhouden van een logboek geven een concreet beeld voor wat betreft de gedragsverandering tussen voor- en nameting. Daarnaast is de observatie gefilmd, zodat elke handeling en uitspraak van Max opnieuw beken en beluisterd kon worden.

Ten slotte blijkt uit empirisch onderzoek naar zelfregulatietechnieken, waaronder de Stop-Denk-Doe methode, dat deze effectief kan worden gebruikt om bij kinderen met ADHD zelfcontrole en zelfregulatie te ontwikkelen (Harris, Reid & Graham, 2004; Reid, Trout & Schartz, 2005). Dit is terug te zien in de resultaten van de observaties en de interviews, die verbetering laten zien in de zelfcontrole en zelfregulatie van Max tijdens de gymles (bijlage 6 & 9).

De betrouwbaarheid is negatief beïnvloed doordat het item “praten zonder beurt” op het observatieformulier, niet door elke observator hetzelfde is geïnterpreteerd. Het item was bedoeld als praten zonder beurt tijdens uitlegmomenten, maar is ook geïnterpreteerd als praten zonder beurt tijdens de hele les. Ook maakt het observeren aan de hand van videobeelden een deel van het onderzoek minder betrouwbaar. Het geluid was niet goed te horen, waardoor het gedrag ‘praten’ niet goed kon worden waargenomen, hetgeen

effect kan hebben op de resultaten van zowel het gewenst als het ongewenst gedrag. Daarnaast kan de verbetering in de zelfregulatie van Max een wisselwerking zijn van zowel de Stop-Denk-Doe methode, als een verbeterde groepsdynamiek in de klas en het werk dat de groepsleerkracht in Max heeft gestoken (bijlage 6).

Uit het resultaat van het onderzoek naar de invloed van de Stop-Denk-Doe methode op de zelfregulatie van Max tijdens de gymles, kan voorzichtig de conclusie worden getrokken dat Max bewuster is geworden van, en meer controle laat zien over, zijn eigen gedrag, wat zorgt voor het minder uiten van ongewenst gedrag.

AANBEVELINGEN

Aan de hand van de positieve resultaten die bij Max te zien zijn wat betreft zijn verbetering in zelfregulering, wordt aanbevolen door te gaan met de interventies. Dit wordt ook onderkent door de groepsleerkracht van Max, omdat het stoppen van deze interventie kan leiden tot een terugval in het gedrag van Max. Daarnaast leidt verlenging van de interventieperiode tot een verbetering van de betrouwbaarheid. Daarbij is te adviseren de Stop-Denk-Doe methode te introduceren bij de groepsleerkracht binnen de reguliere lessen. Deze lessen kunnen bij een kind emoties oproepen, die ongewenste reacties uitlokken. Een kind zal tijdens de reguliere lessen baat hebben bij de Stop-Denk-Doe methode, die hen ook in deze situaties helpt hun gedrag beter te reguleren. Het is belangrijk om ouders, leraren en andere opvoeders actief te betrekken bij de methode/interventie en daarbij te zorgen voor een goede afstemming tussen wat ieder doet (multidisciplinaire richtlijn ADHD, 2005). Het kind krijgt hierdoor een vast ritme, waardoor er meer resultaat uit de interventies kan worden behaald (Gaessen, 2008). Het is van belang, dat zowel de vak- als de groepsleerkrachten het gedrag van Max, met behulp van het observatieformulier, op vaste momenten blijven scoren. Dit observatieformulier dient met de betrokken docenten te worden doorgenomen, zodat deze eenduidig geïnterpreteerd wordt. Wanneer Max een terugval in zijn oude gedrag

laat zien, dat zal blijken uit de observaties, wordt er aangeraden de interventies met de bij behorende theorie in zijn geheel opnieuw te herhalen. Tot slot is het aan te raden de Stop-Denk-Doe methode aan te bieden aan meerdere leerlingen met ADHD en/of ODD, om zo het effect van deze methode op deze verschillende leerlingen te meten. Levert de Stop-Denk-Doe methode niet bij elke leerling het gewenste resultaat op, dan kan er vervolgonderzoek worden gedaan naar

andere methoden gebaseerd op de cognitieve gedragstheorie zoals, de RET methode of de stoplichtmethode, waarbij zelfregulatie van het kind centraal staat (Jacobs, 2008). Elk kind reageert anders op een bepaalde methode, waardoor moet worden gekeken naar een methode die het beste aansluit bij de behoefte van het kind (Pelham et al., 2005).

DANKWOORD

Mijn dank gaat uit naar mijn scriptiebegeleidster Irene Wijffels, die mij op zeer aangename wijze tijdens dit proces van het praktijkonderzoek heeft begeleid en ondersteund. Daarnaast wil ik graag de Widdonckschool bedanken voor de hulp die zij mij hebben geboden tijdens dit onderzoek. Vooral wil ik twee docenten bedanken, Pascal Ueberbach (groepsleerkracht) en Jordi Driessen (vakleerkracht) voor de fijne begeleiding tijdens mijn afstudeerfase. Als laatste wil ik natuurlijk Max bedanken voor zijn enthousiaste medewerking aan het onderzoek en zijn super inzet.

BIBLIOGRAFIE

Bryson, S & Smith, I (2008). Executive Function in Preschoolers; A Review Using an Integrative Framework. Geraadpleegd op, 28-04-2017, van https://www.researchgate.net/publication/5657563_Executive_Function_in_Preschoolers_A_Review_Using_an_Integrative_Framework

Casey, B.J., Durston, S. (2006) From behavior to cognition to the brain and back: What have we learned from functional imaging studies of attention deficit hyperactivity disorder. *American Journal of Psychology*, 24, 508-516.

Chronis, A.M., Jones, H.A. & Raggi, V.L. (2006). Evidence-based psychosocial treatments for children and adolescents with attention-deficit/hyperactivity disorder. *Clinical Psychology Review*, 26, 486-502.

Delfos, M.F. (1997). *Kinderen en gedragsproblemen; een bio-psychologisch model met richtlijnen voor diagnostiek en behandeling*. Lisse, Nederland: Swets & Zeitlinger.

Delfos, M.F. (2012). *Kinderen en gedragsproblemen; aanleg, rijping of omgeving?* Amsterdam, Nederland: Pearson.

Fabiano, G.A., Pelham, W.E., Jr., Coles, E.K., Gnagy, E.M., Chronis-Tuscano, A. & O'Connor, B.C. (2009). A meta-analysis of behavioral treatments for attention-deficit/hyperactivity disorder. *Clinical Psychology Review*, 29, 129-140. DoR:10.1016/j.cpr.2008.11.001.

Gathercole, S.E. & Alloway, T.P. (2008). *Working memory and learning: A practical guide for teachers*. London: Sage.

Harris, K.R., Reid, R. R., & Graham, S. (2004) Self-regulation among students with LD and ADHD. In: Wong, B. (Ed.), *Learning about learning disabilities*. San Diego, CA: Elsevier Inc.

Hengeveld M.W. (2014). *Handboek voor de classificatie van psychische stoornissen*. Amsterdam, Nederland: Boom uitgeverij.

Jeninga, J. (2000). *Zit nu eens even stil; kinderen met ADHD*. Amersfoort, Nederland: CPS Onderwijsontwikkeling en advies.

Jacobs, G. (2008). *Rationeel-emotieve therapie. Een praktische gids voor hulpverleners*. Houten: Bohn Stafleu van Loghum.

Krain, A.L. & Castellanos, F.X. (2006). Brain development and ADHD. *Clinical Psychology Review*, 26, 433-444.

Leijssen, M. (1995). *Gids voor gesprekstherapie*. Utrecht, Nederland: De Tijdstroom.

Mcclelland, M & Tominey, S (2010). STOP, THINK, ACT; Integrating Self-regulation in the Early childhood Classroom. New York, United States of America: Routledge.

Mcclelland, M & Tominey, S (2015). STOP, THINK, ACT; Integrating Self-regulation in the Early childhood Classroom. New York, United States of America: Routledge.

Nevid, J.S., Rathus, S.A., Greene, B. (2016). Psychiatrie; Een inleiding. Amsterdam, Nederland: Pearson Benelux BV.

Orlemans, J.G.D., Hermans, D. Eelen, P. (2012) Inleiding tot de gedragstherapie. Houten, Nederland: Bohn Stafleu van Loghum.

Pelham, W.E., Burrows-Maclean, L., Gnagy, E.M., Fabiano, G.A., Coles, E.K., Tresco, K.E., et al. (2005). Transdermal methylphenidate, behavioral, and combined treatment for children with ADHD. *Experimental and Clinical Psychopharmacology*, 13, 111-126.

Prins, P. & Braet, C. (2014). Handboek Klinische ontwikkelingspsychologie. Houten, Nederland: Bohn Stafleu van Loghum, (onderdeel van Springer Media BV).

Reid, R, Trout, A.L. & Schartz, M. (2005). Self-regulation interventions for children with Attention Deficit / Hyperactivity Disorder. In: *Exceptional Children*, 71 (4), 361-77.

Sanders-Woudstra, J.A.R., Verhulst, F.C. & Witte, H.F.J. de. (2001). Kinder- en jeugdpsychiatrie; psychopathologie en behandeling. Assen, Nederland: Koninklijke Van Gorcum.

Smeijsters, H. & Cleven, G. (z.j.). Vaktherapieën in de forensische psychiatrie. Amsterdam, Nederland: Expertisecentrum forensische psychiatrie.

Toplak, M.E., Connors, L., Shuster, J., Knezevic, B. & Parks, S. (2008). Review of cognitive, cognitive-behavioral, and neural-based interventions for attention-deficit/hyperactivity disorder (ADHD). *Clinical Psychology Review*, 28, 801-820.

Vaessen, G (2008). Gedragsproblemen bij jongeren met psychiatrische stoornissen; Best practice handelingsplannen voor de praktijk van alledag. Apeldoorn, Nederland: Garant-Uitgevers n.v.

Vandereycken, W., Hoogduin, C.A.L. & Emmelkamp, P.M.G. (2004). Handboek psychopathologie; Deel 1 basisbegrippen. Houten, Nederland: Bohn Stafleu van Loghum.

Vandereycken, W., Hoogduin, C.A.L. & Emmelkamp, P.M.G. (2006). Handboek psychopathologie; Deel 2 klinische praktijk. Houten, Nederland: Bohn Stafleu van Loghum.

Van der Ploeg, P. (2007) Encyclopedisch woordenboek van de psychologie. Apeldoorn, Nederland: Garant.

Van der Stel, J. (2004). Handboek preventie; voorkomen van psychische problematiek en bevorderen van geestelijke gezondheid. Assen, Nederland: Koninklijke Van Gorcum.

Verheij, F. & Verhulst, F.C. (1999). Kinder- en jeugdpsychiatrie; behandeling en begeleiding. Assen, Nederland: Van Gorcum.

Verheij, F. & Verhulst, F.C. (2003). Kinder- en jeugdpsychiatrie; onderzoek en diagnostiek. Assen, Nederland: Koninklijke Van Gorcum.

Verheij, F., Verhulst, F.C. & R.F. Ferdinand (2003). Kinder- en jeugdpsychiatrie; psychopathologie. Assen, Nederland: Koninklijke Van Gorcum.

Verhulst, C. (2015). Leerboek kinder- en jeugdpsychiatrie. Assen, Nederland: Koninklijke Van Gorcum.

BIJLAGEN

BIJLAGE 1, ONDERZOEKSOPZET

ONDERZOEKSPOPULATIE EN CONTEXT

De leerling uit de casestudy heet Max. Max is 9 jaar oud en zit in groep 6 van de Widdonck in Meijel. Dit is een school voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen (cluster 4). Max is gediagnostiseerd ADHD. Hiernaast laat Max ook sociaal probleemgedrag zien (leerling dossier Max, 2016). Dit antisociale gedrag uit Max zowel in de klas als in de gymzaal. Zo verteld Max uitgebreide verhalen tegen anderen (leerlingen en leraren), maar zodra een ander zijn verhaal probeert te vertellen luistert Max niet. Hij kijkt dan een andere kant op of praat over de ander heen. Een ander voorbeeld van het antisociale gedrag dat Max vertoont is het voorbeeld uit de inleiding waar gesproken wordt over de ontmoeting van Max en de stagiaire. Bij de kennismaking les probeert de stagiaire contact te maken met Max. Eerst reageert Max erg kortaf, maar later praat Max aan een stuk door. Het gesprek met Max vervolgd en uit het niets geeft Max de stagiaire ene klap in haar gezicht. Ook valt op dat Max weinig tot geen vriendjes heeft. Hij zit en speelt vaak alleen. Uit de sociaal-emotionele vragenlijst (SEV) afgenomen in Maart 2016, blijkt dat Max zichzelf in de weg zit en hij aandacht vraagt op de verkeerde manier. Max gaat bijvoorbeeld voor een kleine tegenslag aan de kant of op de time-outplek zitten of gaat hiervoor naar de docent. Ook zou hij de lessen storen doordat hij niet coöperatief, en antisociaal is. Daarbij is hij dominant aanwezig en vertoont hij onberekenbaar gedrag (Leerling dossier Max, 2016; Delfos, 2012). Max is in Maart 2016 gediagnostiseerd met Oppositional Defiant Disorder (ODD) en Attention Deficit Hyperactivity Disorder (ADHD) (Leerling dossier Max, 2016).

De reden waarom Max voor deze casestudy is gekozen is omdat Max gedrag laat zien in de gymles wat erg opvalt. Zo valt op dat Max weinig vriendjes heeft in de klas (hij zit en speelt vaak alleen). Daarnaast loopt Max vaak weg wanneer hij iets niet kan of denkt iets niet te kunnen. Ook kan hij erg boos worden wanneer er een opmerking wordt gemaakt door medeleerlingen of docent en kan daardoor opstandig en vijandig gedrag vertonen dat hij uit op materialen. Dit opstandige en vijandige gedrag uit zich in schoppen tegen materialen of proberen andere leerlingen te bezeren. Ook kan hij weigeren te luisteren naar een docent wanneer hij vindt dat hij onterecht is aangesproken op zijn gedrag. Daarnaast viel Max gelijk tijdens onze eerste kennismaking gesprek op doordat hij tijdens ons gesprek mij een klap in mijn gezicht gaf.

Tevens geven docenten aan dat zij Max zijn gedrag onvoorspelbaar vinden. Ook luidt de conclusie van verschillende onderzoeken dat het van belang is dat Max zijn gedrag leert te reguleren en inzicht krijgt in zijn emoties (Leerlingendossier, 2016).

Volgens het SEV afgenomen in 2016 heeft Max baat bij individueel gerichte aandacht, dat vooral gericht is op het sturen van zijn gedrag en dat hulp biedt aan het reguleren van zijn gedrag. Hierbij is een sturende leerkracht van belang, die Max houdt aan afspraken en regels. Daarnaast is het van belang dat Max zijn gevoeligheid en emotie op een gepaste manier leert te uiten.

Met het reguleren van het gedrag wordt bedoeld dat het van belang is dat Max inzicht krijgt in welke emoties hij voelt tijdens verschillende momenten (zowel positieve momenten als negatieve/frustratie momenten) en op welke manier hij op deze emoties moet handelen/reageren. Zelfregulatie omvat uiteenlopende gedragingen zoals kunnen stoppen met gedrag wanneer dat nodig is, weerstand kunnen bieden tegen afleiding terwijl je bezig bent met een taak of een activiteit, en het kunnen reguleren van denken en emoties. (Prins & Braet, 2014, P. 279)

Op dit moment laat Max nog veel impulsieve gedragingen zien zoals het schoppen tegen en gooien met materialen wanneer een oefening niet lukt, het uitschelden of bezeren van medeleerlingen of docenten wanneer zij Max (onterecht) aanspreken op zijn gedrag/handelingen en het ongepast reageren op het gedrag van andere leerlingen. Uit deze adviezen van zowel docenten als verschillende onderzoeken en eigen

observaties en waarnemingen is de onderzoeksvraag geformuleerd. Deze luidt als volgt, *Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.*

ONDERZOEKSMETHODE EN INTERVENTIES

Stop-Denk-Doe methode

De onderzoeksvraag luidt als volgt, *Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.*

Het beter kunnen reguleren van zijn eigen gedrag wordt gedaan met behulp van de Stop-Denk-Doe methode. Deze methode is onderdeel van de cognitieve gedragstheorie. Deze theorie beschrijft, zoals de naam al zegt, de rol van de cognitie op het gedrag. Volgens Furniss (2000) staat de zelfregulatie centraal bij deze theorie. Zelfregulatie is nodig wanneer kinderen beslissingen moeten nemen over de wijze waarop zij iets gaan doen. Bij deze beslissingen moeten kinderen beroep doen op hogere cognitieve functies. Deze hogere cognitieve functies zijn bewust worden, nadenken en beslissen (van der Stel, 2004). Deze hogere cognitieve functies zijn ook de basis van de Stop-Denk-Doe methode. De bedoeling van deze methode is kinderen te leren minder impulsief te reageren (Gaessen, 2008). Zoals de naam Stop-Denk-Doe methode al zegt, leert deze methode kinderen eerst te stoppen, dan te denken wat er gebeurd en wat mogelijk de beste oplossing is en vervolgens te handelen. Hierna wordt samen met het kind geëvalueerd waarbij de vraag, heeft de reactie het gewenste resultaat opgeleverd centraal staat (Gaessen, 2008). Is het resultaat gewenst, dan wordt deze reactie herhaald. Is het resultaat niet gewenst, dan wordt er gekeken naar wat er de volgende keer kan worden verbeterd. Max gaat aan de slag met de Stop-Denk-Doe methode, om zijn gevoelens en emoties te leren begrijpen en zijn gedrag op deze emoties te leren reguleren. Met het uiteindelijke doel zo te leren minder impulsief te reageren op verschillende momenten die emoties oproepen tijdens de gymles.

Er zijn verschillende methoden te gebruiken bij het trainen van gedragsregulatie waaronder de RETT Methode (Rationeel-Emotieve Therapie of Rationele Effectiviteit Training). Dit is een methode om gedrag of emoties waar je last van hebt, om te buigen naar meer effectief gedrag of gedrag waar je geen last meer van hebt. Ook de Stop-Denk-Doe methode is een methode gericht op de cognitieve gedragstherapie. De stoplichtmethode is een methode die geschikt is voor kinderen en mensen die het moeilijk vinden om een keuze te maken als ze erg emotioneel zijn. Vaak gaat het dan om boos zijn, agressief reageren. Bij dit onderzoek is gebruik gemaakt van de Stop-Denk-Doe methode.

Waarom deze methode?

De onderzoeksvraag luidt als volgt; *Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.* Max gaat, zoals de onderzoeksvraag zegt, aan de slag met de Stop-Denk-Doe methode, om zijn gevoelens en emoties te leren begrijpen en zijn gedrag op deze emoties te leren reguleren. Met het uiteindelijke doel zo te leren minder impulsief te reageren op verschillende momenten die emoties oproepen tijdens de gymles.

Daarnaast is in dit onderzoek is gekozen voor de Stop-Denk-Doe methode. Deze methode benadrukt de volgorde van het stoppen, denken en doen (Gaessen, 2008). Max is geneigd deze volgorde om te draaien naar doen, stoppen en denken, wat als één van de oorzaken van zijn onvoorspelbare en ongewenste gedrag kan worden gezien. Deze methode is gekozen om Max de volgorde van de fases stoppen, doen en denken opnieuw aan te leren.

Het leren gepast te reageren op emoties staat dus centraal. Vandaar dat er bij de interventies wordt gewerkt met het Stop-Denk-Doe boekje waarbij de verschillende emoties en de daarop volgende handelingen worden

beschreven. Emoties worden uitgebeeld met foto's waarop Max de emoties uitdrukt met zijn gezicht. Dit maakt het boekje speels, persoonlijk en beter te begrijpen voor Max. Daarnaast krijgt Max eerst keuze uit verschillende handelingen/acties die passen bij een bepaalde emotie en die Max kan uitvoeren. Doordat er van uitgegaan wordt dat Max het lastig vindt om zelf een gepaste reactie te vinden, zijn deze opties een fijn hulpmiddel. Later worden de keuzemogelijkheden minder en zal Max zelf deze handelingen gaan bedenken. Verwacht wordt, dat Max door het bewust nadenken over zijn gevoel, minder impulsief zal handelen. Vervolgens krijgt hij ook keuze mogelijkheden aangereikt die hem kunnen helpen bij het kiezen van een gepaste reactie op een bepaalde emotie. Hierdoor wordt Max bewust van zijn gedrag. Wanneer Max genoeg voorbeelden heeft gekregen wordt er verwacht dat zijn rugzakje vol genoeg zit met kennis, zodat hij zelf in staat is gedrag te laten zien dat passend is bij een bepaalde emotie.

Verder zorgt het logboekje dat Max invult er voor dat hij bewust terug kijkt naar de keuzes die hij heeft gemaakt. In dit logboekje kan hij beschrijven of hij wel of niet de goede keuzes heeft gemaakt en waarom deze keuze juist goed of wat minder goed was. Het evalueren is de laatste stap van de Stop-Denk-Doe methode en is tevens een extra moment van bewust worden van zijn eigen gedrag.

Als laatste is er gekozen om Max ook op twee vaste momenten het boekje in te laten vullen. Dit omdat het voor een kind belangrijk is dat hij ook zijn positieve emotie begrijpt en waardeert.

Een vergelijkbaar zelfregulatie model is het GGGGG-model. Dit staat voor gebeurtenis, gedachten, gevoel, gedrag en gevolg (Orlemans, Hermans & Eelen, 2012). Het idee komt overeen met het Stop-Denk-Doe model echter wordt hier meer ingezoomd om de gedachten en hoe deze gedachten het gevoel positief en negatief kunnen beïnvloeden. Bewust is er niet gekozen voor dit model omdat dit model nog net iets te complex zou kunnen zijn voor Max. Het Stop-Denk-Doe model is een stukje eenvoudiger en is makkelijk aantrekkelijk, speels en leuk te maken voor de leerling in het SBO. Vandaar dat de keuze is gevallen op de Stop-Denk-Doe methode en het speelse karakter wat daaraan is geven.

Beschrijving van de interventies

Voor Max wordt het Stop-Denk-Doe boekje gemaakt (emotieboekje). Dit boekje zal op een vaste plaats in de gymzaal liggen. Dit is op het paarse kussen linksachter in de hoek van de zaal. Op het boekje staan foto's van Max afgebeeld, waar hij verschillende emoties door middel van gezichtsuitdrukking uit. Dit om het boekje persoonlijk te maken. Tijdens het werken in het boekje is Max aan de slag gegaan met de 4 basisemoties die werden uitgebeeld met de onderstaande plaatjes.

Gevoel

Bang

Bezorgdheid, ongerustheid,
zenuwachtigheid, schrik,
paniek.

Boos

Ergernis, irritatie,
vijandigheid, haat.

Bedroefd

Verdrietig, teleurgesteld
Eenzaamheid,

Blij

Geluk, plezier, opluchting,
tevredenheid, trots.

Vaak wordt er gesproken over de 4, 6 of 8 basisemoties. Deze emoties zijn,

1. Liefde
2. Angst
3. Vreugde
4. Woede
5. Verdriet
6. Verrassing/Verbazing
7. Schaamte
8. Walging

Er is bewust gekozen dat niet alle emoties te gebruiken in het boekje omdat de emoties walging, liefde, schaamte en verrassing/verbazing niet relevant zijn voor de onderzoeksvraag. Er is daarom gekozen voor de 4 basis emoties angst, vreugde, woede en verdriet.

Tijdens de les waren er 3 vaste momenten waarop Max met behulp van het boekje zijn gevoel kan aanwijzen/uitleggen. Later zijn dit 2 vaste momenten geworden omdat Max aangaf dat hij het erg jammer vond 3 vaste keren uit de gymles te moeten stappen. De 2 vaste momenten zijn als volgt gepland;

- Na de warming-up
- 15 minuten na de start van het hoofdgedeelte van de les.

Deze momenten zijn bewust gekozen. De reden hiervoor wordt kort toegelicht.

Warming-up

Tijdens de warming-up of het beginspel wordt er vaak een aftikspel gespeeld. Wat meerdere malen tijdens deze spellen is opgevallen is dat Max zich veel bezighoudt met andere leerlingen. Zo roept hij door de zaal wanneer een ander af is en komt hij vaker tegen de docent vertellen wanneer een andere leerling niet eerlijk gaat zitten. Wanneer een andere leerling Max verteld dat hij af is kan Max af en toe boos terug roepen dat deze leerling zich hier niet mee hoeft te bemoeien. Dit moment is daarom interessant om met Max zijn gevoel tijdens het spel door te nemen.

15 minuten na de start van het hoofdgedeelte van de les.

Om deze momenten duidelijk aan te geven wordt er op de vaste plek (paarse blok) een telefoon met een wekker gezet. In de klas hebben meerdere leerlingen medicatie, deze nemen zij op het moment dat de wekker van de docent gaat. Het werken met wekkers is dus bekend. Wanneer de wekker gaat mag Max naar de plek lopen om de wekker uit te zetten en in zijn boekje te kijken/schrijven. Deze tijden zijn zo gekozen dat Max na het laatste vaste moment nog de tijd heeft om het geleerde toe te passen.

Overige momenten

Naast de 2 vaste momenten zijn er ook nog vrije momenten waarop Max zijn boekje kan raadplegen. Dit zijn momenten waarop Max een bepaalde emotie zoals boos, verdrietig of beschaamt naar boven voelt komen.

Wat is de bedoeling van het boekje

Na de les neemt Max zijn boekje mee naar de klas, waar hij het logboekje in mag vullen. Samen met Max zal de docent er voor zorgen dat hij het boekje de volgende keer weer meeneemt naar de gymles. Aangezien Max na de pauze gymles heeft kunnen de docenten er samen er voor zorgen dat Max zijn boekje niet vergeet. Na elke les heeft Max zijn logboek samen met Roos ingevuld, omdat Max het anders leek te vergeten.

Zoals al is benoemd staan er in het boekje 4 emoties beschreven. Het doel voor Max was het leren zijn emoties en gevoelens te begrijpen en zijn gedrag op deze emoties te reguleren. Het is daardoor van belang dat Max leerde te begrijpen hoe hij zich op een bepaald moment voelt.

Deze momenten zijn de vaste- of de vrije momenten. Max kan in zijn boekje een emotie kiezen, de emotie die hij op dat moment voelt. Deze emotie wordt opgeschreven bij moment 1, 2, 3 of bij de vrije momenten.

Onder de 4 emoties staan verschillende keuzes. Deze verschillen per emotie en zijn een handeling die de leerling kan doen als gevolg van het hebben van een bepaald gevoel, zoals bij de emotie boos:

Keuze 1: De leerling die mij boos heeft gemaakt, op een rustige manier vertellen dat ik hetgeen dat hij deed niet zo fijn vond. En vragen of hij hier mee wil stoppen.

Keuze 2: 1 minuutje op de time-out plek zitten en daarna weer vrolijk meedoen.

Keuze 3: boosheid of de andere leerling negeren en gelijk verder spelen.

Keuze 4: Ik kom er zelf echt niet uit en ik vraag de juf op hulp.

Naast de emotie die Max voelt op dat moment schrijft hij ook de keuze op en voert deze keuze uit (In de bijlage is het volledige voorbeeld van het boekje te zien).

Deze keuzes van handelingen zijn een hulpmiddel voor Max om zo een gepaste handeling te kiezen dat aansluit bij zijn emotie. Dit helpt hem in het reguleren van zijn gedrag op een bepaalde emotie. Later in de interventies zullen deze handelingen stapsgewijs afnemen en zal Max zijn eigen keuzes op gaan schrijven.

Opbouw van de interventies

De opbouw staat beschreven in de onderstaande planning.

Datum	Taak
Ma 09-01-17	Vorbereidend werk ○ Interview met Max over emoties (9.30) ○ Foto's maken van Max zijn emoties (9.30)
Ma 30-01-17	Uitleg en interventie • Uitleg van het Stop-Denk-Doe boekje (interventie) aan Max (9.30) Interventie 1 (12.45-13.30) ○ Docent gestuurd; Er wordt samen met max gekeken naar de verschillende emoties. Max beschrijft en beslist uiteindelijk zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. Max kiest een van de 4/5 opties/handelingen en voert deze vervolgens uit. De docent kan de emoties of de handelingen extra toelichten wanneer dit nodig is. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in. De vragen zijn vooraf besproken.
Ma 06-02-17	Interventie 2 (12.45-13.30) ○ Docent gestuurd; Er wordt samen met max gekeken naar de verschillende emoties. Max beschrijft en beslist uiteindelijk zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. Max kiest een van de 4/5 opties/handelingen en voert deze vervolgens uit. De docent kan de emoties of de handelingen extra toelichten wanneer dit nodig is. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in. De vragen zijn vooraf besproken.
Vrij 10-02-17	Interventie 3 (09.15-10.00) ○ Max gebruikt zelfstandig het boekje. De vaste momenten zijn duidelijk en herkenbaar. Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. Max kiest een van de 4/5 opties/handelingen en voert deze vervolgens uit. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in.
Ma 13-02-17	Interventie 4 (12.45-13.30) ○ Max gebruikt zelfstandig het boekje. De vaste momenten zijn duidelijk en herkenbaar. Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. Max kiest een van de 4/5 opties/handelingen en voert deze vervolgens uit. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in.
Vrij 17-02-17	Interventie 5 (09.15-10.00) ○ Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. 2 keuze mogelijkheden van de handelingen worden weggehaald. Max kan er voor kiezen zelf een keuze te maken uit de overige handelingen of zelf

	een vervolg handeling te bedenken en deze op te schrijven en uit te voeren. Hierbij zal de docent begeleiden. En Max sturen in het bedenken van nieuwe opties. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in.
Ma 20-02-17	Afwezig
Vrij 24-02-17	Carnavalsfeest
27-02-17 t/m 05-03-17	Carnavalsvakantie
Ma 06-03-17	Interventie 6 (12.45-13.30) ○ Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. 2 keuze mogelijkheden van de handelingen worden weggehaald. Max kan er voor kiezen zelf een keuze te maken uit de overige handelingen of zelf een vervolg handeling te bedenken en deze op te schrijven en uit te voeren. Hierbij zal de docent begeleiden. En Max sturen in het bedenken van nieuwe opties. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in.
Vrij 10-03-17	Interventie 7 (12.45-13.30) ○ Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. 2 keuzemogelijkheden van de handelingen worden weggehaald. Max kan er voor kiezen zelf een keuze te maken uit de overige handelingen of zelf een vervolg handeling te bedenken en deze op te schrijven en uit te voeren. Max zal dit geheel zelfstandig uitvoeren. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in.
Ma 13-03-17	Afwezig
Vrij 17-03-17	Interventie 8 (09.15-10.00) ○ Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. 2 keuzemogelijkheden van de handelingen worden weggehaald. Max kan er voor kiezen zelf een keuze te maken uit de overige handelingen of zelf een vervolg handeling te bedenken en deze op te schrijven en uit te voeren. Max zal dit geheel zelfstandig uitvoeren. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in.
Ma 20-03-17	Interventie 9 (09.15-10.00) ○ Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. alle keuzemogelijkheden van de handelingen zijn nu weggehaald. Max zal nu zelf een vervolg handeling moeten bedenken, passend bij zijn emotie. Deze schrijft hij op en voert hij uit. Hierbij zal de docent begeleiden. En Max sturen in het bedenken van nieuwe opties. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in.
Vrij 24-03-17	Interventie 10 (12.45-13.30) ○ Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. alle keuzemogelijkheden van de handelingen zijn nu weggehaald. Max zal nu zelf een vervolg handeling moeten bedenken, passend bij zijn emotie. Deze schrijft hij op en voert hij uit. Dit doet Max geheel zelfstandig. Natuurlijk mag hij de docent wel om raad vragen wanneer nodig.

	○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in.
Ma 27-03-17	Nameting + Interventie 11 (09.15-10.00) ○ Max beschrijft en beslist zelf welke emotie hij voelt. Hierna wordt er gekeken naar de mogelijke handelingen op deze emoties. alle keuzemogelijkheden van de handelingen zijn nu weggehaald. Max zal nu zelf een vervolg handeling moeten bedenken, passend bij zijn emotie. Deze schrijft hij op en voert hij uit. Dit doet Max geheel zelfstandig. Natuurlijk mag hij de docent wel om raad vragen wanneer nodig. ○ Max vult na de les zijn logboekje zelfstandig in. Nameting: ○ Observatie ingevuld door vak- en groepsleerkracht (12.45-13.30) ○ Interview afnemen met vak- en groepsleerkracht (15.00-16.00) ○ Observatie ingevuld mijzelf (Roos) (16.00)
Vrij 31-03-17	Nameting ○ Mogelijkheid om vak- en groepsleerkracht te interviewen.
03-04-17 t/m 09-04-17	resultaten verwerken / conclusie
10-04-17 t/m 16-04-17	resultaten verwerken / conclusie
17-04-17 t/m 23-04-17	resultaten verwerken / conclusie
Vrij 08-05-17	Conceptartikel inleveren
Vrij 02-06-17	Eindartikel inleveren (voor 12.00 uur)
26-06-17 t/m 30-06-17	Presentatie verdediging

Waarom is er gekozen voor deze opbouw.

De opbouw waar gebruik van wordt gemaakt gaat van docent gestuurd, naar leerling gestuurd. En van vastgestelde keuze mogelijkheden door de docent naar vrije keuze mogelijkheden door de leerling, Kortom het gaat van docent gestuurd naar leerling gestuurd. De reden dat gekozen is voor deze vorm zodat Max in de eerste interventies kennis maakt met zijn eigen gevoelens en de mogelijke handelingen op deze gevoelens. Omdat Max deze werkvorm niet gewend is en ook minder bekend is met het benoemen van zijn emoties zal de docent de eerste interventies Max in de goede richting helpen. Het uiteindelijke doel is natuurlijk Max zo veel mogelijk zelfstandig bezig te laten zijn met zijn emoties en de gepaste handelingen daarop. Waardoor hij hopelijk in de toekomst bewust nadenkt over het gepast reageren op een bepaald gevoel in een bepaalde situatie.

De eerste en de tweede interventie worden samen met Max en de docent alle emoties besproken. Vervolgens zal Max een emotie kiezen die op dat moment aansluit bij zijn gevoel. Daarna worden de handelingen/acties besproken die kunnen volgen op het hebben van een bepaalde emotie. Wederom mag Max een keuze maken uit de verschillende opties, deze voert hij vervolgens uit. Dit doet Max elk vast moment en elk vrij moment dat hij gebruik maakt van het boekje. Na de les beschrijft Max zelfstandig hoe hij de les vond, welke emoties hij heeft gehad tijdens de les en of hij de juiste handelingen heeft gekozen.

Naar mate de interventies goed verlopen neemt de begeleiding van de docent af. Ook neemt het aantal keuzemogelijkheden stapsgewijs af. Om de 4 interventies zullen 2 keuzemogelijkheden afnemen. Uiteindelijk zal Max zelf na ga denken over een gepaste handeling dat passend is bij zijn emotie wat inhoud dat de laatste 2 interventies alle keuzemogelijkheden zijn weggehaald. In de onderstaande planning word de opbouw per interventie weergegeven.

Meetinstrumenten

Er zijn twee verschillende voormetingen uitgevoerd, een observatie en een interview.

Observatie

Het observatieformulier is ingevuld door de vakleerkracht, de groepsleerkracht en mijzelf (Roos).

Deze observatie zijn afgenomen tijdens de gymles op maandag 23-01-17. Het thema van deze les was volleybal. de werkvorm van deze les was een klassikale spelles, waarbij Max zal moeten samen werken met minimaal 4 en maximaal 5 andere leerlingen. Deze les zal ook worden gefilmd. De vakleerkracht en de groepsleerkracht hebben het observatieformulier tijdens de les ingevuld. Zo konden zij Max de hele les nauwkeurig volgen en konden zij ook zijn uitspraken concreet noteren. Ook mochten zij later de filmopnames terug kijken om zo dit observatieformulier zo nauwkeurig mogelijk in te vullen. Aan de hand van de filmopnames heb ik zelf na de les op 23-01-17 ook het observatieformulier ingevuld.

Het zelfde observatieformulier zal is gebruikt bij de nameting. Deze nameting vond plaats op maandag 27-03-17. De vakleerkracht en groepsleerkracht hebben tijdens de les deze observatie ingevuld. Ook deze les wordt weer gefilmd. Aan de hand van deze filmopnames heb ik de observatie ingevuld.

Interview met vak- en groepsleerkracht

Het interview wordt gehouden met de vakleerkracht en de groepsleerkracht. Er is gekozen voor een Semigestructureerd interview. Dit houdt in dat een aantal vragen is vastgelegd, maar er ook ruimte is voor open vragen (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepsmas, 2011). Deze vorm heeft de voorkeur doordat de antwoorden van de verschillende respondenten zo kunnen worden vergeleken en tegelijkertijd dieper kan worden doorgevraagd naar achterliggende informatie.

Verder is er voor gekozen ook een interview te houden als voormeting om zo nog specifiekere informatie te krijgen over het gedrag van Max. Ook dit interview zal worden afgenomen op maandag 23-01-17 na schooltijd.

Ook het interview met de vakleerkracht en de groepsleerkracht is als nameting afgenomen. Dezelfde topics en vragen werden besproken. Dit heeft plaatsgevonden op maandag 27-03-17 na schooltijd.

Interview met Max

Naast het interview met twee leerkrachten is er voor gekozen om ook met Max een interview te houden. De reden voor het interview met Max is extra informatie winnen vanuit Max zelf. Op maandag 16-01-17 is er tijdens het interview met Max gesproken over de 4 basisemoties. Dit is een kort interview over de gedachten van Max over de verschillende emoties. Deze gedachten over de emoties konden vervolgens eventueel nog worden verwerkt in het observatie formulier. Tijdens dit interview werden er vragen gesteld over de gevoelens van Max tijdens verschillende momenten de gymles, onder andere over het gevoel van Max dat hij krijgt wanneer iets anders verloopt dan hij had verwacht (een oefening lukt niet tijdens de gym) of over het gevoel dat Max krijgt wanneer er juist iets heel erg goed gaat. Hierbij kreeg Max specifiek de vraag over zijn gevoelens op een van de bovenstaande momenten en over de keuze van zijn handeling. Dit interview is wederom als voor- en nameting gebruikt.

Logboek

Als laatste meetinstrument is er gebruik gemaakt van een logboek. Er is een logboekje ontworpen voor de docent (Roos) en een logboek voor Max.

In het logboek voor de docent worden de onderstaande vragen beantwoord;

- Hoe heb je de leerling ervaren, wat viel op aan het gedrag van Max?
- Is het behaald?
- Hoe succesvol was je interventie?
- Problemen? Bijzonderheden?
- Evaluer de interventie
- Aandachtspunten voor de volgende keer?
- Aanpassingen in je plan?

Deze vragen worden na elke interventie beantwoord.

Het logboekje dat Max kreeg wordt verwerkt in zijn Stop-Denk-Doe boekje.

In het logboek worden de volgende vragen beantwoord;

- Hoe vond ik de les gaan vandaag?
- Wat vond ik leuk aan de les?
- Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?
- Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emoties die ik had)?
- Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Deze vragen beantwoord Max na iedere interventie.

VERANTWOORDING EN BETROUWBAARHEID

Observatie

De reden voor de keuze voor een objectieve observatie is dat je gericht kunt kijken en luisteren naar het gedrag van de leerling in kwestie vanuit een bepaalde vraagstelling die van te voren is vastgesteld (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepsmma, 2011). Door middel van een objectieve observatie kun je zo feitelijk mogelijk informatie verzamelen over dat specifieke gedrag. Verder kun je met een observatie zo veel mogelijk vooroordelen uitschakelen. Door een feitelijke vraagstelling van te voren vast te stellen kan de observatie zo neutraal mogelijk verlopen. Ik heb gekozen om gebruik te maken van filmopnames. Het maken van opnames heeft verschillende voordelen, zo hoeft je zelf niet tijdens de les met pen en papier te zitten, maar kun je gewoon je les blijven geven. Verder zorgen filmopnames ervoor dat je rustig het observatieformulier kunt invullen en hierbij terug kunt spoelen om het gedrag zo optimaal mogelijk te kunnen observeren. Dit is vooral handig wanneer je de duur van een bepaalde handeling wil meten. Verder is het handig wanneer het beeldmateriaal aan anderen kan worden laten zien, zodat er kan worden overlegd over het gedrag van de leerling.

Verder is er voor gekozen om de observatieformulieren ook in te laten vullen door de vakleerkracht en de groepsleerkracht om zoveel mogelijk informatie te krijgen vanuit verschillende invalshoeken. Zij kunnen immers elke opmerking van Max horen en zien tijdens de les.

Daarnaast wordt er tijdens de voor en nameting gefilmd. Dit is tevens de les waarin de observatie wordt afgenomen. Het beeldmateriaal is een van de betrouwbaarste meetinstrumenten. Je kunt er immers het bewijzen wat je hebt gezien.

Met dit instrument wordt uiteindelijk het verschil gemeten aantal keer dat het problematische gedrag op het gebied van ADHD (hyperactiviteit, impulsiviteit en aandacht tekort), ODD (negativistisch-, opstandig-, en vijandig gedrag) en zelfregulatie op de verschillende emoties voorkomt.

De observatie is valide omdat het wordt afgenomen in exact dezelfde context tijdens de voor- als de nameting. Daarnaast staan in het observatieformulier de begrippen uit de onderzoeksvraag uitgelicht. Aan de hand van deze

begrippen zijn er vraagstellingen geformuleerd wat de observatie structureert. Deze vragen kunnen worden beantwoord met een tijdindicatie of een aantal keer dat het gedrag voorkomt. Dit zijn meetbare en feitelijke antwoorden en dus betrouwbaar. Tijdens de nameting word het zelfde formulier ingevuld, waarna ik de vergelijking tussen beide lessen kan maken.

Interview met vak- en groepsleerkracht

Voor het interview heb ik gekozen voor een semi-openinterview. Hierbij is een aantal vragen al vastgelegd, maar er is ook ruimte voor open en vrije vragen (Kallenberg, Koster, Onstenk & Scheepsmas, 2011). Doordat de vragen zijn vastgesteld wordt er een structuur gecreëerd in je interview. Zo weet je zeker dat er bepaalde zaken aan de orde komen. Bovendien kun je zo ook de formulering van de vraag vastleggen waardoor beide respondenten (vak- en groepsleerkracht) dezelfde vraag krijgt voorgelegd. Naast de vastgestelde vragen is er ook ruimte voor vrijevragen. Dit geeft mij de mogelijkheid om dieper door te vragen naar achterliggende informatie. De conclusies van beide interviews (voor en na de interventies) kunnen uiteindelijk worden vergeleken en dienen als nameting. De vragen die worden gesteld gaan over de begrippen uit de onderzoeksvraag.

Het interview is meetbaar doordat er uit de conclusies van beide interviews (voor en na) mogelijk nieuwe ontdekkingen komen. Zo kan er worden vergeleken of er terugkerende of juist vernieuwende antwoorden zijn gegeven en of het gedrag van Max dus is veranderd na de interventies of niet.

Interview met Max

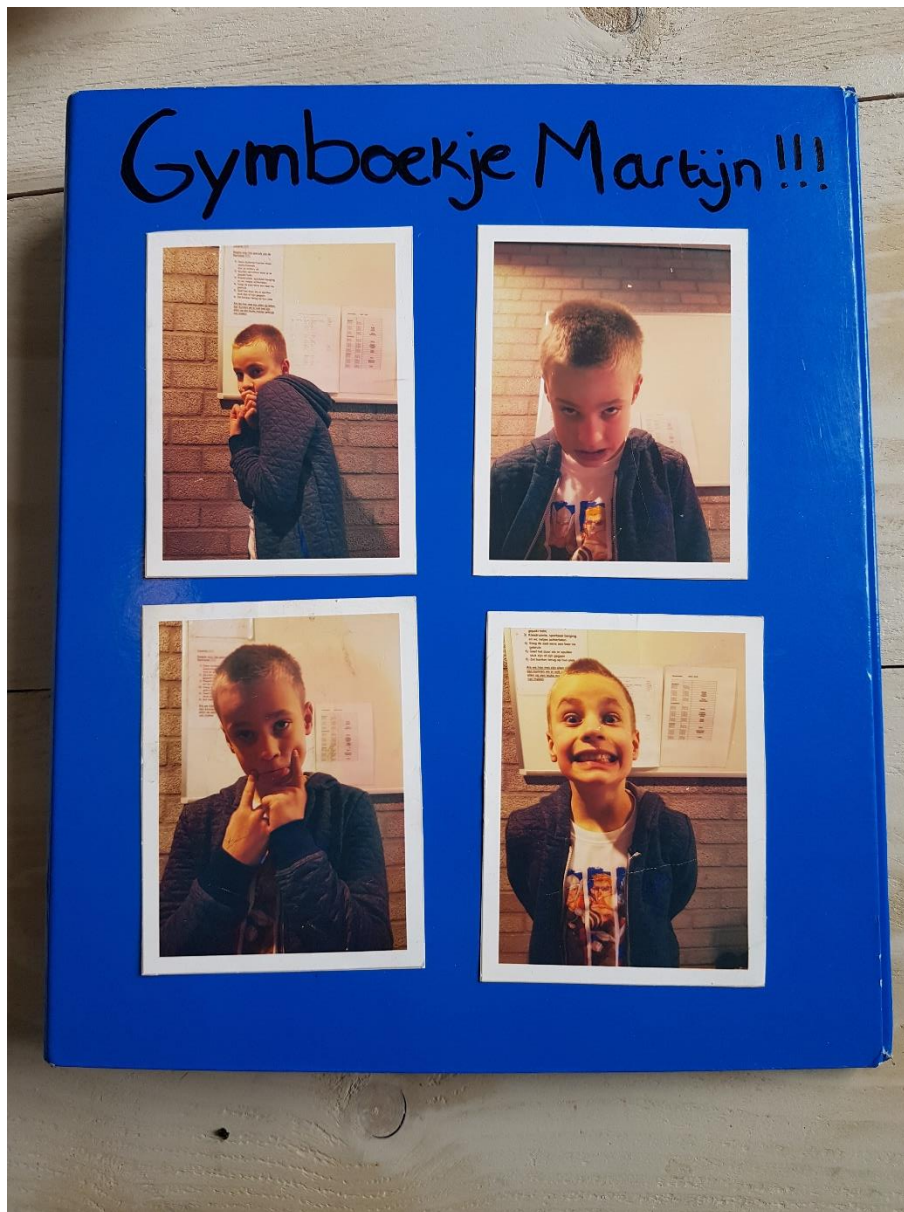
Om informatie te winnen over het gevoel en de mening van Max is er gekozen voor een interview. Dit omdat er zo tijdens het interview goed in de gaten kan worden gehouden of Max de emoties en de vragen uit het Stop-Denk-Doe boekje begrijpt en de docent deze waar nodig extra toe kan lichten. Ook kan er zo worden ingespeeld op de antwoorden van Max en kan er extra worden doorgevraagd naar achterliggende informatie, die ik vervolgens kan gebruiken in het observatieformulier. Het interview wordt gehouden aan de hand van de tekeningen van Mies van Hout, die worden gebruikt bij de uitleg van het GGGGG model (Gebeurtenis, Gedachte, Gevoel, Gedrag, Gevolg) (Orlemans, Hermans & Eelen, 2012). Dit model is vergelijkbaar voor het Stop-Denk-Doe model. Echter wordt er tijdens de Stop-Denk-Doe methode minder ingezoomd op de gedachten en vooral op het gevoel en het gevolg. De tekeningen van Mies van Hout zijn een visueel hulpmiddel, om Max zijn emoties en zijn gevolgen beter te begrijpen.

Logboek

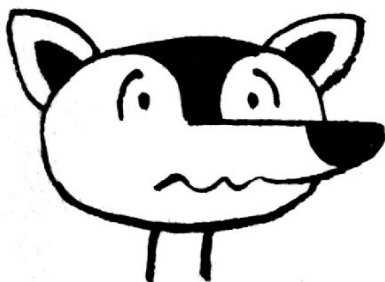
Een logboek helpt vooral met het evalueren van je interventie. Er wordt gericht gekeken naar hoe de interventie loopt en of het überhaupt loopt. De reden dat ik zowel zelf als de leerling een logboek in laat vullen, is voor extra informatie vanuit verschillende invalshoeken. Het gaat tenslotte over de ontwikkeling van de leerling en het is dan ook belangrijk de leerling te vragen wat hij/zij van de interventies vindt. Vandaar dat Max het logboek ook tijdens de voormeting invult om zo te kunnen vergelijken met het logboekje van de nameting. Kortom, een logboek werkt als evaluatie middel en zorgt er voor dat je kritisch blijft kijken naar je interventies en mogelijk kunt aanpassen om de interventies beter te laten verlopen. Daarnaast is het een middel waarbij er mogelijk een stijgende lijn te zien is tussen de voormeting en de nameting. Wekelijks word er bijgehouden hoe de interventies zijn gegaan en of de leerling verbeteringen laat zien. Uiteindelijk kun je het logboek van de nameting vergelijken met het logboek van de voormeting.

Zie voor het logboek van de docent en de leerling(onderdeel van het Stop-Denk-Doe boekje) de bijlage.

BIJALGE 2 STOP-DENK-DOE BOEKJE VAN MAX

Hoe voel ik mij? En wat kan ik nu doen?

Bang

Keuze 1: Ondanks dat ik bang ben om iets te doen (bijvoorbeeld een oefening) probeer ik het toch! (aanpakken).

Keuze 2: Ik vraag een andere leerling of hij mij wil helpen (bijvoorbeeld bij een oefening) zodat ik minder bang ben (aanpakken).

Keuze 3: Ik vraag de juf of zij mij wil helpen (bijvoorbeeld bij een oefening) zodat ik minder bang ben (aanpakken).

Keuze 4: Ik kom er zelf niet tot een oplossing en ik vraag

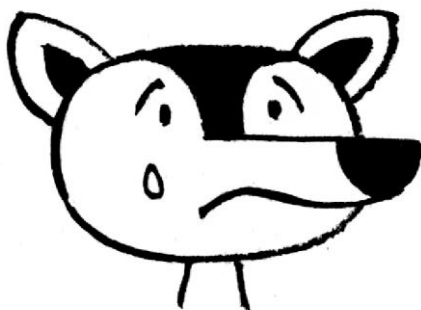
Boos

Keuze 1: De leerling die mij boos heeft gemaakt, vertel ik op een rustige manier dat ik dat wat hij deed niet zo fijn vind. En ik vraag of hij hier mee wil stoppen (aanpakken).

Keuze 2: Ik negeer mijn boosheid of de andere leerling die mij verveeld en ik ga gelijk verder met spelen (aanpakken).

Keuze 3: Ik ga 1 minuutje op de time-out plek zitten en kan daarna weer vrolijk meedoen (terugtrekken).

Keuze 4: Ik kom er zelf niet tot een oplossing en ik vraag

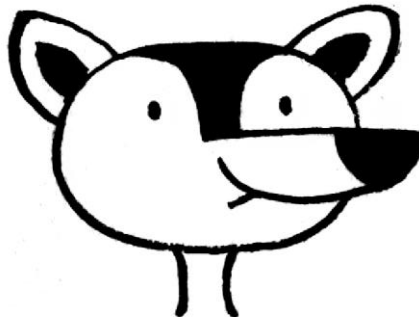
Bedroefd

Keuze 1: De leerling die mij verdrietig heeft gemaakt, vertel ik op een rustige manier dat ik, dat wat hij deed niet zo fijn vind. En ik vraag of hij hier mee wil stoppen (aanpakken).

Keuze 2: Ondanks dat ik verdrietig ben (bijvoorbeeld omdat een oefening niet lukt) blijf ik proberen en blijf ik mee doen met de les (aanpakken). Ik kan hierbij een andere leerling of de juf vragen om hulp.

Keuze 3: Ik ga 1 minuutje op de time-out plek zitten en kan daarna weer vrolijk meedoen (terugtrekken).

Keuze 4: Ik kom er zelf niet tot een oplossing en ik vraag de juf op hulp.

Blij

Keuze 1: Ik ben trots op mijzelf (bijvoorbeeld omdat iets heel goed is gelukt) en geef mijzelf een compliment.

Keuze 2: Ik vond de les super leuk en fijn en vertel dit tegen de juf.

Keuze 3: Ik heb fijn samen gewerkt en gespeeld en ik vertel de andere leerling dat ik dit fijn vond.

Keuze 4: Ik ben trots op een andere leerling omdat hij iets goed heeft gedaan en ik geef deze leerling een compliment.

Moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Omdat ik juf Roos heb afgegooid bij niemandbal

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4, compliment geven aan een ander

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij-bedroefd

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Het springen gaat heel goed, maar ik ben op mijn buik gevallen en dat deed zeer.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 1 van bedroefd, gewoon doorgaan met de oefening. En keuze 4 van blij, een ander een compliment geven.

Moment 3

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Het oefenen gaat erg goed.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4, een compliment geven aan een ander.

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Heel goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Alles

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik vond alles van de les leuk, alleen deed het vallen één keer zeer.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij en bedroefd.

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 1 van bedroefd en keuze 4 van blij.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja ik was gewoon erg blij en heb goed gewerkt en gereageerd.

06-02-17 (interventie 2)**Moment 1**

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik ben gewoon blij.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4, compliment geven aan een ander

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik heb een goede les

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4, compliment geven aan een ander.

Moment 3

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

De les is leuk en het gaat goed.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4, een compliment geven aan een ander.

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Het matschuiven

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik vond alles leuk van de les. Alleen heb ik mijn knie geschaafd aan de dikke mat, dat was niet leuk.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 4 van blij.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, alleen wilde ik een compliment aan Tijn geven en wilde Tijn mijn compliment niet omdat hij boos was. ik ben toen rustig weggelopen en heb Tijn even met rust gelaten.

13-02-17 (interventie 3)**Moment 1**

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurd?

Ik heb goed mijn best gedaan.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4, compliment geven aan een ander

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurd?

Ik doe goed mijn best en vind het leuk.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4, compliment geven aan een ander.

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Leuk en goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Dat ik de juf afgooide met niemandbal.

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Piepjestest. Dat vond ik moeilijk omdat de piepjes zo snel achter elkaar aan kwamen.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij omdat het zo goed ging deze les.

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 4 en van blij.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, ik heb een 2 anderen goede complimenten gegeven en ik was deze les heel erg trots op mijzelf omdat ik goed had doorgezet bij beide conditietesten.

17-02-17 (interventie 4)**Moment 1**

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Bedroefd

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik heb erg veel buikpijn.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4 van bedroefd, ik weet niet wat ik nu moet doen dus ik vraag de juf voor hulp.

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Bedroefd

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik heb nog steeds buikpijn en last van mijn nek door het koprollen.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 3, ik ga een minuutje op de time-out zitten en doe daarna weer mee.

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Alles

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik heb pijn gehad door het koprollen, dat deed zeer.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Bedroefd

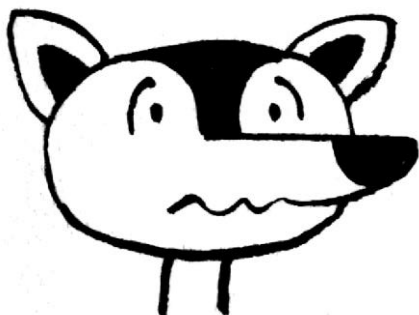
5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 3 en 4.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, ik heb wat tijd voor mijzelf genomen en toen ging het weer.

Hoe voel ik mij? En wat kan ik nu doen?

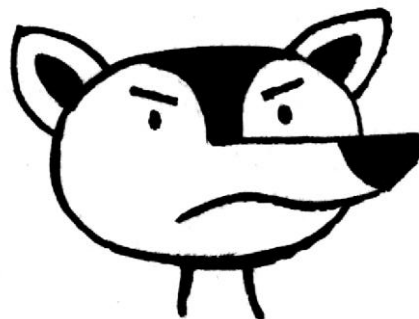

Bang

Keuze 1: Ondanks dat ik bang ben om iets te doen (bijvoorbeeld een oefening) probeer ik het toch! (aanpakken).

Keuze 2: Ik vraag een andere leerling of hij mij wil helpen (bijvoorbeeld bij een oefening) zodat ik minder bang ben (aanpakken).

Eigen keuze

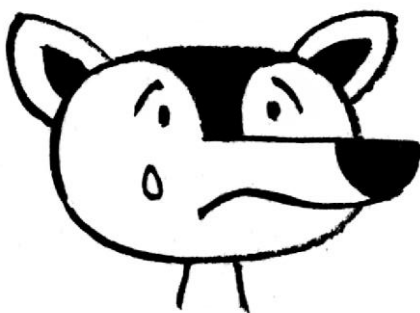

Boos

Keuze 1: De leerling die mij boos heeft gemaakt, vertel ik op een rustige manier dat ik dat wat hij deed niet zo fijn vind. En ik vraag of hij hier mee wil stoppen (aanpakken).

Keuze 2: Ik negeer mijn boosheid of de andere leerling die mij verveeld en ik ga gelijk verder met spelen (aanpakken).

Eigen keuze

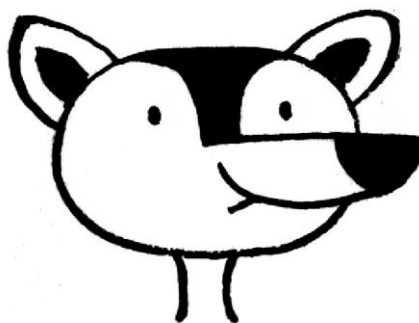

Bedroefd

Keuze 1: De leerling die mij verdrietig heeft gemaakt, vertel ik op een rustige manier dat ik, dat wat hij deed niet zo fijn vind. En ik vraag of hij hier mee wil stoppen (aanpakken).

Keuze 2: Ondanks dat ik verdrietig ben (bijvoorbeeld omdat een oefening niet lukt) blijf ik proberen en blijf ik mee doen met de les (aanpakken). Ik kan hierbij een andere leerling of de juf vragen om hulp.

Eigen keuze

Blij

Keuze 1: Ik heb fijn samen gewerkt en gespeeld en ik vertel de andere leerling dat ik dit fijn vond.

Keuze 2: Ik ben trots op een andere leerling omdat hij iets goed heeft gedaan en ik geef deze leerling een compliment.

Eigen keuze

06-03-17 (interventie 5) 2 keuzes zijn weggehaald.

Moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik voel mij goed

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 2, compliment geven aan een ander.

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik speel eerlijk

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 2, compliment geven aan een ander.

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Bedroefd

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik voel me niet zo fit.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 2, Ik zeg het tegen de juf en ga verder met de oefening.

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Ik vond alles leuk aan de les vandaag.

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik vond niks moeilijk aan de les.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij en bedroefd.

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 2 van blij en 2 van bedroefd.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, alleen had ik eerst niet door dat ik keuze 2 van bedroefd had gekozen omdat ik tegen de juf zei dat ik niet wist wat ik moest doen en dat ik maar gewoon door ging met de les. En dat is dus eigenlijk keuze 2.

10-03-17 (interventie 6) 2 keuzes zijn weggehaald.

Moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Niemandbal ging goed.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 2, compliment geven aan een ander.

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Stoeien is leuk en ik ben gewoon blij.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 2, compliment geven aan een ander.

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Bedroefd

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik kreeg het hoofd van Luc tegen mijn tand.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg ?

Keuze 2, ik ga gewoon door met de oefening.

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Ik vond alles leuk aan de les vandaag, vooral het stoeien.

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Dat ik het hoofd van Luc tegen mijn tand kreeg.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij en bedroefd.

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 2 van blij en 2 van bedroefd.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, ik ben gewoon doorgedaan met stoeien en spelen ondanks dat ik pijn had aan mijn tand.

17-03-17 (interventie 7) 2 keuzes zijn weggehaald.

Moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik ben in een goede bui.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 2, compliment geven aan een ander.

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik heb goede zin, de les gaat goed.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 1, ik zeg tegen de juf dat ik de les super leuk vind.

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg ?

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed, ik voelde me heel goed.

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Ik vond alles leuk aan de les vandaag.

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik vond niks moeilijk aan de les.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 1 en 2 van blij.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, omdat ik een complimentje heb gegeven en een ander hierdoor blij heb gemaakt.

20-03-17 (interventie 8) 2 keuzes zijn weggehaald.

Moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik ben gewoon erg blij. Ik heb een goede dag.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 1, ik vertel een andere leerling dat ik fijn heb samengewerkt hem.

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik ben gewoon erg blij. Ik heb een goede dag.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 1, ik vertel een andere leerling dat ik fijn heb samengewerkt hem.

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg ?

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Ik vond alles leuk aan de les vandaag.

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik vond niks moeilijk aan de les.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij en bedroefd.

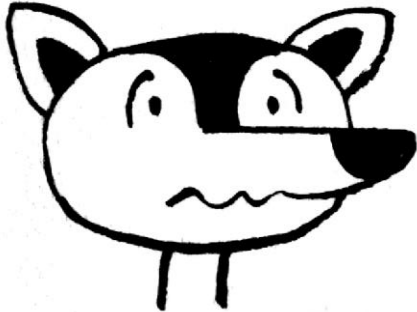
5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 1 van blij.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, ik heb een leerling verteld dat ik fijn heb samengewerkt.

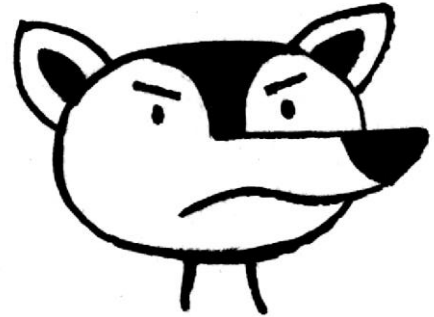
Hoe voel ik mij? En wat kan ik nu doen?

Bang

Eigen keuze!!

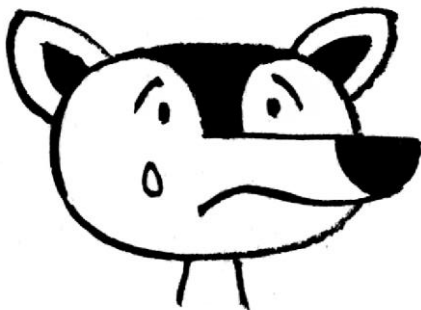
Je mag terug kijken in het boekje of de docenten vragen om hulp vragen wanneer je er zelf niet uitkomt.

Boos

Eigen keuze!!

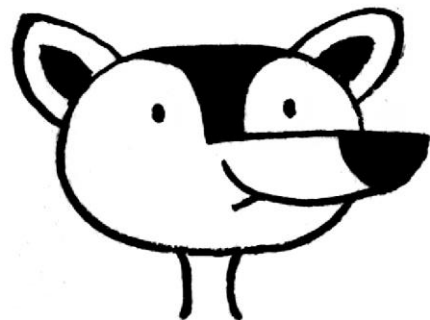
Je mag terug kijken in het boekje of de docenten vragen om hulp vragen wanneer je er zelf niet uitkomt.

Bedroefd

Eigen keuze!!

Je mag terug kijken in het boekje of de docenten vragen om hulp vragen wanneer je er zelf niet uitkomt.

Blij

Eigen keuze!!

Je mag terug kijken in het boekje of de docenten vragen om hulp vragen wanneer je er zelf niet uitkomt.

23-03-17 (interventie 9) Alle keuzes zijn weggehaald.

Moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik heb goed gedanst.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Ik heb de dansdocent gezegd dat ik het heel leuk vond.

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik heb goed gedanst en ik vond het dansen heel erg leuk.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Ik heb de dansdocent gezegd dat ik het heel leuk vond.

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg ?

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Ik vond alles leuk aan de les vandaag.

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik vond niks moeilijk aan de les.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 2 van de vier keuzes van blij.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, ik heb de meneer van de danslessen verteld dat ik het heel leuk vond.

27-03-17 (interventie 10) Alle keuzes zijn weggehaald.

Moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik ben gewoon blij

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4, een compliment geven.

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik oefenen gaat goed en alles lukt.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 4

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg ?

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Ik vond alles leuk aan de les vandaag.

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik vond niks moeilijk aan de les.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 4 van de vier keuzes van blij.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, ik heb anderen complimenten gegeven.

27-03-17 (interventie 11) Alle keuzes zijn weggehaald.

Moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik ben gewoon blij, ik heb een goede dag.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 3 van de 4 keuzes in het boekje, ik heb fijn samengewerkt en gespeeld met een leerling en ik verteld dat tegen deze leerling.

Moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?

Ik ben gewoon blij, het volleyballen gaat goed met mijn team.

- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Keuze 3 van de 4 keuzes in het boekje, ik heb fijn samengewerkt en gespeeld met een leerling en ik verteld dat tegen deze leerling.

Vrij moment 1

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg ?

Vrij moment 2

- Hoe voel ik mij? Welke emotie voel ik (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?
- Hoe komt het dat ik mij zo voel? Wat is er gebeurt?
- Wat ga ik nu doen? Wat is het gevolg?

Logboek (invullen na de gymles)

1. Hoe vond ik de les gaan vandaag?

Goed

2. Wat vond ik leuk aan de les?

Ik vond alles leuk aan de les vandaag.

3. Wat vond ik minder leuk/moeilijk aan de les?

Ik vond niks moeilijk aan de les.

4. Welke emoties heb ik gehad of wat voor gevoel had ik vandaag (Bang, Boos, Bedroefd, Blij)?

Blij

5. Welke keuzes heb ik vandaag gemaakt (hoe heb ik gereageerd op de emotie die ik had)?

Keuze 3 van de vier keuzes van blij.

6. Heb ik de goede keuzes gemaakt vandaag en waarom (heb ik goed gereageerd op de emotie die ik had)?

Ja, ik heb andere leerlingen verteld dat ik fijn met ze heb samengewerkt, we waren een goed team.

BIJLAGE 3 OPERATIONALISERINGSSCHEMA

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.

Observator:

Naam leerling:

Groep:

Datum observatie:

Definitie van concepten uit onderzoeksvraag	Dimensies	Indicator	Vraag/stelling
Reguleren van het gedrag (zelfregulatie) <u>Zelfregulatie</u> omvat uiteenlopende gedragingen zoals kunnen <u>stoppen met gedrag</u> wanneer dat nodig is, <u>weerstand kunnen bieden tegen afleiding</u> terwijl je bezig bent met een taak of een activiteit, en het <u>kunnen reguleren van denken en emoties</u> . (Prins & Braet, 2014, P. 279)	Zelfregulatie	Het kunnen stoppen met gedrag wanneer dat nodig is.	Max gaat door met praten, ondanks dat er is gevraagd stil te zijn?
			Max gaat door met een handeling/activiteit, nadat er is gevraagd te stoppen?
		Weerstand bieden tegen afleiding terwijl je bezig bent.	Klokken Max is actief en gefocust bezig met de activiteit.
		Kunnen reguleren van emoties.	Max gaat op de time-out of op de bank zitten wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt. Max komt naar de docent wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.
ADHD <u>ADHD</u> is een ontwikkelingsstoornis. Er zijn 3 primaire problemen in de vaardigheid van kinderen met ADHD. Deze problemen zijn <u>aandacht tekort</u> , <u>impulsiviteit</u> en <u>hyperactiviteit</u> (Jeninga, 2000)	Aandacht tekort	Is taakgericht bezig, kan weerstand bieden tegen afleiding terwijl je bezig bent.	Klokken Max is actief en gefocust bezig met de activiteit.
		Vragen aan de docent wat de bedoeling van de opdracht ook al weer was.	Max vraagt na de uitleg aan de docent wat de bedoeling is van de activiteit?
	Impulsiviteit	Praten zonder beurt	Max praat zonder dat hij een beurt heeft?
		Moeite met op de beurt te wachten	Max wacht tijdens een activiteit niet op zijn beurt.
		Verstoord vaak bezigheden van anderen (door de leerling af te lijden, te praten tegen een leerling of door zich op te dringen tijdens een gesprek van andere leerlingen)	Max verstoord anderen tijdens de uitleg of tijdens een oefening?
	Hyperactiviteit	Praat aan een stuk door	Max praat aan een stuk door, zonder te luisteren naar een ander?
		Bewegen/wiebelen /friemelen tijdens de uitleg	Klokken Max beweegt/wiebelt/friemelt tijdens de uitleg.

ODD <i>ODD is een externaliserende gedragsstoornis. En wordt gekenmerkt door een blijvend patroon van <u>negativistisch, opstandig</u> (ongehoorzaam) en <u>vijandig gedrag</u> (Delfos, 2012; Hengelveld, 2014; Verhulst, Verheij & Ferdinand, 2003).</i>	Negativistisch gedrag	Zeggen iets niet te kunnen	Max zegt dat hij iets niet kan?
		Opgeven van een poging om iets te kunnen	Max geeft een poging om een oefening succesvol uit te voeren op?
	Opstandig gedrag	Weigert zich te voegen naar regels of vragen van de docent	Max weigert naar een opdracht van de docent te luisteren of weigert deze opdracht uit te voeren?
		Ergert zich aan anderen	Max "klaagt" over anderen. (komt klagen bij de docenten of roept zijn ongenoegen door de klas)
			Max bemoeit zich met andere leerlingen. (zegt dat anderen af zijn, of bemoeit zich met het gedrag van anderen).
		Geeft anderen de schuld van eigen fouten	Max geeft anderen de schuld van een bepaalde fout?
	Vijandig gedrag	Schopt tegen of gooit met materialen	Max schopt, slaat of gooit met en tegen materialen?
		Schelden	Max scheld door de klas.
		Vijandig gedrag naar anderen	Max scheld een andere leerling uit of probeert deze leerling te irriteren of bezeren?
		Maakt ruzie met anderen	Max is de veroorzaker van een ruzie?
Emoties <i>Emotie wordt vaak omschreven als een innerlijke beleving of gevoel van bijvoorbeeld vreugde, angst, boosheid, verdriet dat door een bepaalde situatie wordt opgeroepen of spontaan kan optreden Leijssen (1995). Er zijn <u>basisemoties</u>, <u>Boos</u>, <u>Blij</u>, <u>Bedroefd</u> en <u>Bang</u> (de 4 B's)</i>	Blij	positieve gevoelens over de omgeving of zichzelf	Max verteld/uit iets positiefs over zichzelf? (compliment aan zichzelf)
			Max verteld/uit iets positiefs over de les of een oefening?
			Max verteld/uit iets positiefs over een ander?
	Bang	Angst maakt alert, scherpt de zintuigen en verhoogt het instinctief reactievermogen, wanneer er gevaar dreigt. Mensen zijn voor veel dingen bang: voor verandering, voor de waarheid, voor falen	Max trekt zich uit angst terug tijdens een oefening?
			Max uit verbaal dat hij angst heeft?

	Bedroefd	Natuurlijke ontlasting als het leven ons teleurstelt, als onze wensen en verwachtingen niet uitkomen of als we iets moeten loslaten waaraan we gehecht zijn.	Max trekt zich uit verdriet terug tijdens een oefening?
			Max reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen.
	Boos	Gezonde reactie op een overschrijding van persoonlijke grenzen. Kan zich uiten in woorden (schelden, schreeuwen) of in daden in de vorm van fysiek geweld.	Max zich uit boosheid terug tijdens een oefening?
			Max uit zich verbaal dat hij boos is?

BIJLAGE 4 OBSERVATIEFORMULIER

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.

Observator:

Naam leerling:

Groep:

Datum observatie:

Onderwerpen		Vraag/stelling	Aantal keer dat het gedrag voorkomt (Turven)	Opmerking
Zelf-regulatie	Uitleg	Max gaat door met praten, ondanks dat er is gevraagd stil te zijn?		
	Activiteit	Max gaat door met een handeling/activiteit, nadat er is gevraagd te stoppen?		
	Emotie	Max gaat op de time-out of op de bank zitten wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
		Max komt naar de docent wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
	Gericht op een ander	Max wordt uitgedaagd door andere leerlingen (andere leerlingen komen dicht tegen Max aan staan/zitten, of zeggen vervelende dingen/schelden tegen Max).		
		Max reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen.		
Impulsiviteit		Max praat zonder dat hij een beurt heeft?		
		Max wacht tijdens een activiteit niet op zijn beurt.		
Ontwijkend gedrag		Max zegt dat hij iets niet kan?		
		Max stopt met de activiteit ?		
Opstandig gedrag		Max weigert de correctie van de docent uit te voeren ?		
		Max "klaagt" over anderen. (komt klagen bij de docenten of roept zijn ongenoegen door de klas)		
	Vijandig in het	Max schopt, slaat of gooit met en tegen materialen?		

Vijandig gedrag	algemeen	Max scheldt door de zaal.		
	Vijandig naar andere leerlingen	Max scheldt een andere leerling uit.		
		Max daagt een andere leerling uit (hij gaat dicht tegen een andere leerling staat/zitten of zegt vervelende dingen tegen anderen).		
<u>Klokken!!</u>		Klokken🕒 Max voert de opgegeven opdracht uit.		

BIJLAGE 5 INTERVIEW VAKLEERKRACHT JORDI DRIESSEN

TOPICLIJST INTERVIEW VAK- EN GROEPSLEERKRACHT

Doelstelling van dit interview:

Aan het einde van dit interview met, zowel de vak- als de groepsleerkracht, hoop ik meer informatie te hebben gekregen over verschillende gedragingen van Max tijdens de gymles. In dit interview worden de verschillende begrippen uit de onderzoeksvraag toegelicht. Aan de hand van deze begrippen is ook de vraagstelling geformuleerd. Deze vragen gaan dus over het gedrag van Max in de gymles, gekoppeld aan de begrippen. Aan het einde van beide interview (voor- en nameting) zal er een veelzijdig beeld zijn over het gedrag van Max voor de interventies en na de interventie, waaruit belangrijke conclusies getrokken kunnen worden wat betreft de ontwikkeling van de zelfregulatie van Max.

Centrale onderzoeksvraag:

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op het reguleren van het gedrag van Max met ADHD en ODD, tijdens momenten die emoties oproepen in de gymles.

Inleiding

Wat is uw naam?

Welke lessen verzorgd u aan Max?

Wat valt u op aan het gedrag van Max tijdens de gymles. In welke situaties laat hij vooral opvallend gedrag zien. En welk concreet gedrag laat Max tijdens deze situaties zien?

Topic 1: zelfregulatie

Zelfregulatie omvat uiteenlopende gedragingen zoals kunnen stoppen met gedrag wanneer dat nodig is, weerstand kunnen bieden tegen afleiding terwijl je bezig bent met een taak of een activiteit, en het kunnen reguleren van denken en emoties. (Prins & Braet, 2014, P. 279)

- Kunt u mij vertellen wat u opvalt aan de zelfregulatie bij Max tijdens de gymles?
 - Heeft u concrete voorbeelden hiervan?
- Wat gaat al goed bij de zelfregulatie van Max en wat kan nog worden verbeterd?

Topic 2: ADHD

ADHD (*Attention Deficit Hyperactivity Disorder*) is een ontwikkelingsstoornis. Er zijn 3 primaire problemen in de vaardigheid van kinderen met ADHD. Deze problemen zijn aandacht tekort, impulsiviteit en hyperactiviteit (Jeninga, 2000)

Aandacht tekort

Laat Max volgens u tekorten in aandacht zien? Zo ja,

- Op welke momenten tijdens de gymles laat Max kenmerken van aandacht tekort zien?
 - Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien?
 - Wat gaat er al goed wat betreft aandacht bij de les houden en wat kan er nog worden verbeterd?

Impulsiviteit

Laat Max volgens u impulsief gedrag zien? Zo ja,

- Op welke momenten tijdens de gymles Laat Max impulsief gedrag zien?
 - Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien?
 - Wat gaat er al goed wat betreft het impulsief reageren en wat kan er nog worden verbeterd?

Hyperactiviteit

Laat Max volgens u hyperactief gedrag zien? Zo ja,

- Op welke momenten tijdens de gymles laat Max hyperactiviteit zien?
 - Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien?
 - Wat gaat er al goed wat betreft hyperactiviteit en wat kan er nog worden verbeterd?

Topic 3: ODD

Oppositional Defiant Disorder (ODD), in de Nederlandse taal wordt dit ook wel oppositioneel opstandig gedrag genoemd (Hengeveld, 2014; Prins & Braet, 2014; Verhulst, 2015). ODD wordt dan ook gekenmerkt door een blijvend patroon van negativistisch, opstandig (ongehoorzaam) en vijandig gedrag.

De drie kenmerken van ODD zullen kort worden bevraagd

Negativistisch gedrag

Laat Max volgens u negativistisch gedrag zien? Zo ja,

- Op welke momenten tijdens de gymles laat Max Negativistisch gedrag zien ?
 - Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien?
 - Wat gaat er al goed wat betreft negativiteit en wat kan er nog worden verbeterd?

Opstandig (ongehoorzaam) gedrag

Laat Max volgens u opstandig gedrag zien? Zo ja,

- Op welke momenten tijdens de gymles laat Max opstandig gedrag zien?
 - Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien?
 - Wat gaat er al goed wat betreft opstandigheid en gehoorzaamheid en wat kan er nog worden verbeterd?

Vijandig gedrag

Laat Max volgens u vijandig gedrag zien? Zo ja,

- Op welke momenten tijdens de gymles laat Max vijandig gedrag zien?
 - Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien?
 - Wat gaat er al goed wat betreft vijandigheid en wat kan er nog worden verbeterd?

Topic 4 Emoties

Emotie wordt vaak omschreven als een innerlijke beleving of gevoel van bijvoorbeeld vreugde, angst, boosheid, verdriet dat door een bepaalde situatie wordt opgeroepen of spontaan kan optreden Leijssen (1995).

Er zijn basisemoties, Boos, Blij, Bedroefd en Bang (de 4 B's)

De 4 basisemoties worden kort bevraagd.

Boos/woede:

Boosheid is een primaire emotie. Woede kan zich uiten in woorden (schelden, schreeuwen) of in daden in de vorm van fysiek geweld (slaan, schoppen). Woede varieert in intensiteit. Milde vormen van woede worden aangeduid met woorden als ergernis, geprikkeldheid of irritatie. Gematigde vormen met de termen boosheid, kwaadheid en toorn. En sterkere vormen met driftbuien, woedeaanvallen of razernij.

- Op welke momenten uit Max zijn boosheid?
 - Op welke concrete manier uit hij dit?
 - Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn boosheid en wat kan er nog worden verbeterd.

Bedroefd/verdriet:

Leijssen (1995, p. 100) noemt verdriet een natuurlijke ontlading als het leven ons teleurstelt, als onze wensen en verwachtingen niet uitkomen of als we iets moeten loslaten waaraan we gehecht zijn.

- Op welke momenten uit Max zijn verdriet?
 - Op welke concrete manier uit hij dit?
 - Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn verdriet en wat kan er nog worden verbeterd.

Bang/Angst:

Angst is een handig en belangrijk signaal voor de mens (Leijssen, 1995). Angst maakt alert, scherpt de zintuigen en verhoogt het instinctief reactievermogen, wanneer er gevaar dreigt.

Mensen zijn voor veel dingen bang: voor verandering, voor de waarheid, voor falen etc.

- Op welke momenten uit Max zijn angst?
 - Op welke concrete manier uit hij dit?
 - Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn angst en wat kan er nog worden verbeterd.

Blij:

Wie blij of gelukkig is, heeft positieve gevoelens over de omgeving of zichzelf en heeft dan ook geen grote behoefte om iets aan de omstandigheden te veranderen.

- Op welke momenten uit Max zijn blijheid?
 - Op welke concrete manier uit hij dit?
 - Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn blijheid en wat kan er nog worden verbeterd.

Afsluiting

- Bij deze wil ik u erg bedanken voor dit interview.
- Als u nog vragen hebt mag u deze stellen.

De gelabelde interviews van de vak- en groepsleerkracht en van Max zijn te vinden in de bijlage.

 UITGEWERKT INTERVIEW JORDI DRIESSEN

VOORMETING

Label	Fragmen t	Sprekend e	Tekst
Inleiding	1	R: Welkom, Dit interview gaat over het gedrag van Max tijdens de gymles. Dit interview zal ook na de interventies met Max nog een keer worden afgenomen om zo een veelzijdig beeld te krijgen over het gedrag van Max tijdens de gymles en de ontwikkeling die hij tijdens de interventies heeft gemaakt. R: We gaan beginnen met een aantal algemene vragen J: De eerste vraag luidt als volgt, wat is uw naam? R: Jordi Driessen. R: Welke lessen verzorgd u aan Max? J: Ik geef de gymlessen aan Max en dat doe ik 2 keer per week, op maandag en op vrijdag. R: Wat valt u op aan het gedrag van Max tijdens de gymles. J: Wat ik het meest op vind vallen is het samenwerken met zijn klasgenootjes. Bij spellen waarbij hij moet samenwerken met anderen of waarbij hij anderen veel tegenkomt laat hij zien dat hij heel lang het gedrag of de handelingen/ het uitdagen van anderen dat hij erg vervelend vindt accepteert en hier niks van zegt. Tot het moment dat hij knapt. Op dat moment wordt hij boos of neemt hij een time-out en gaat hij in een hoekje zitten en haakt hij af. Vaak als leerkracht moet je heel erg goed gevolgd hebben wat er nou aan de hand is, dat is erg opvallend. R: In welke situaties laat hij vooral opvallend gedrag zien? J: Vooral dus in situaties waarbij hij met andere leerlingen moet samenwerken of waar hij andere leerlingen tegenkomt. R: En welk concreet gedrag laat Max tijdens deze situaties zien? Of boos worden of terugtrekken.	

Zelfregulatie	2	R: Zoals u weet ga ik met Max een onderzoekje doen. De onderzoeksvraag van dit onderzoek is als volgt, Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op het reguleren van het gedrag van Max met ADHD en ODD, tijdens momenten die emoties oproepen in de gymles. R: Verschillende begrippen uit deze onderzoeksvraag zullen kort worden bevraagd. R: We beginnen met het begrip zelfregulatie. Zelfregulatie omvat uiteenlopende gedragingen zoals kunnen stoppen met gedrag wanneer dat nodig is, weerstand kunnen bieden tegen afleiding terwijl je bezig bent met een taak of een activiteit, en het kunnen reguleren van denken en emoties. R: Kunt u mij vertellen wat u opvalt aan de zelfregulatie bij Max tijdens de gymles? J: Wat opvalt is dat hij heel lang iets niet uitspreekt, dus dat hij probeert zijn gedrag heel goed zelf te reguleren, maar dat het vervolgens gaat borrelen en dat hij daar dan toch veel last van heeft. Uiteindelijk lijdt dit dan tot een boosheid of ik trek me terug en ik ga in een hoekje zitten. R: Heeft u concrete voorbeelden hiervan, hoe uit zijn boosheid zich? J: Dat kan zijn schelden of de deur van de gymzaal open schoppen en naar buiten lopen. Ik denk dat dat wel zijn boze gedrag is. R: Wat gaat al goed bij de zelfregulatie van Max en wat kan nog worden verbeterd? J: De time-out kiezen doet hij regelmatig, dus dat gaat al goed. Het gene dat nog beter kan is de zaal uitlopen. Het is de bedoeling dat hij natuurlijk in de zaal blijft. Of spreek af met je leerkracht "mag ik even naar het kleedlokaal, want dat heb ik even nodig", maar niet "ik storm gewoon de zaal uit en de leerkracht weet niet waar ik naartoe ben". En het eerder naar andere leerlingen aangeven "Stop hiermee, ik wil dit niet". Want daar gaat het volgens mij ook vaak mis.
---------------	---	---

ADHD	3	R: Dan gaan we nu over op het volgende begrip en dat is ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder), dit is een ontwikkelingsstoornis. Er zijn 3 primaire problemen in de vaardigheid van kinderen met ADHD. Deze problemen zijn aandacht tekort, impulsiviteit en hyperactiviteit (Jeninga,2000). Deze 3 problemen worden kort bevraagd. R: Beginnend met aandacht tekort. R: Laat Max volgens u tekorten in aandacht zien? Zo ja, J: Ik vind dat bij Max niet erg op de voorgrond bij Max. Ook tijdens de uitleg zie ik hem niet vaak afdwalen, dus dat vind ik niet echt op de voorgrond. Op welke momenten tijdens de gymles laat Max kenmerken van aandacht tekort zien? R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Hij laat wat aandachtstekort betreft geen concreet gedrag zien. R: Wat gaat er al goed wat betreft aandacht bij de les houden en wat kan er nog worden verbeterd? J: Zoals is genoemd staat dit niet op de voorgrond en lijkt hij hier weinig last van te hebben. R: Dan gaan we nu over op impulsiviteit. R: Laat Max volgens u impulsief gedrag zien? Zo ja, Dat vind ik een hele moeilijke. R: Dat kan bijvoorbeeld zijn, dat hij blijft praten wanneer ik bijvoorbeeld aangeef van heel eventjes wachten met praten, dan luister ik zo naar jou. Of dat hij heel enthousiast zijn verhaal kwijt wil en dat hij door blijft praten totdat hij alles heeft verteld. J: Ja dat herken ik ook wel, maar dat koppel ik minder aan impulsie. Ik ben aan het nadenken of dat Max vaak als dingen gedaan heeft voordat hij daar over heeft nagedacht. Want dat vind ik niet heel opvallend aan hem. Ik heb niet echt het idee dat hij doordat hij niet heeft nagedacht, maar iets gewoon heeft gedaan, hij denkt van "hé wat heb ik nu weer gedaan". Misschien wel de situaties in de pauze als hij met leerlingen aan het spelen is, wanneer het iets agressievere schiet en stoeispellen worden, dat hij dan R: Op welke momenten tijdens de gymles Laat Max impulsief gedrag zien? J: Ik vind dat Max tijdens de gymles weinig impulsief gedrag laat zien. Af en toe wel een keer dat hij praat zonder beurt. R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Hij praat dan zonder dat hij de beurt krijgt. R: Wat gaat er al goed wat betreft het impulsief reageren en wat kan er nog worden verbeterd? J: Ik denk niet dat dit impulsieve gedrag storend is voor de les. Dus ik zie geen punten waarin hij zich op dit gebied zou moeten verbeteren. R: Het laatste kenmerk van ADHD is hyperactiviteit. Laat Max volgens u hyperactief gedrag zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max hyperactiviteit zien? J: Max laat zeker hyperactief gedrag zien. Er is wat drukte in hem te zien. Zo heeft hij veel bewegingsonrust. Hij wil erg graag bewegen, echt stilzitten vind hij moeilijk. Volgens mij is dat in de klas ook wel een beetje zo. Dus ja motorisch bewegend is hij druk. R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? Hij laat dus zien dat hij veel bewegingsonrust heeft doordat hij veel onrustig beweegt, niet kan stilzitten en bijvoorbeeld "na-bewegingen" maakt. Je ziet de onrust in zijn lichaam. R: Wat gaat er al goed wat betreft hyperactiviteit en wat kan er nog worden verbeterd? J: Ik vind het geen storend punt. Hij krijgt het wel voor elkaar om even 2 minuutjes stil te zitten en te luisteren naar de uitleg. Ook in de klas is dit niet heel storend.
------	---	--

ODD	4	R: Het volgende onderwerp uit de onderzoeksvraag is ODD. Oppositional Defiant Disorder (ODD), wordt ook wel oppositioneel opstandig gedrag genoemd. ODD wordt dan ook gekenmerkt door een blijvend patroon van negativistisch, opstandig (ongehoorzaam) en vijandig gedrag. R: We beginnen met het begrip Negativistisch gedrag. R: Laat Max volgens u negativistisch gedrag zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max Negativistisch gedrag zien? J: Ja, dit vind ik zeker aan de orde. Bij Max is het glas vaak half leeg. Bijna iedere situatie wordt vanuit die kant aangevlogen. Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? Wat je vaak ziet bij de gymles is dat Max het gedrag van de ander letter benoemd of gezien om hem te kwetsen. Zo benoemd Max het vaak letterlijk. Dus, als je ziet dat er wat is gebeurd, dat zien Max dit gelijk alsof dit iets is dat expres op hem gericht was, terwijl dit misschien op een ander gericht was. Of dat een opmerking van een ander helemaal niet zo bedoeld is, maar juist bedoeld is om hem te helpen. Dat zie je ook vaak, dat leerlingen hem willen helpen en een opmerking maken van "hé, probeer het eens zo", en dat hij het dan ziet van "ik kan het niet". Dus hij trekt het door in het negatieve. Hij handelt heel ergens in aannames "hij zal dit wel tegen mij gezegd hebben omdat hij dit bij mij gezien heeft". R: Bij mijn voormeting hoorde je Max ook vaak zeggen "ik ben eenzaam", is dit een uitspraak wat hij vaker zegt? J: Nee, dat was toen inderdaad opvallend, dat zegt hij niet veel vaker. Wat Max wel vaker zegt is, "ik kan niks" of "waarom leef ik eigenlijk". R: Wat gaat er al goed wat betreft negativiteit en wat kan er nog worden verbeterd? R: verbeterd? J: Ja, als ik vergelijk waar hij vanaf komt (vorig jaar) en wat hij nu doet, reguleert hij zich steeds beter. Ik merk dat door hem vertrouwen te geven, dat het meteen dingen in het negatieve trekken, dat dat is verbeterd. Vroeger hoefde je zijn naam alleen maar te noemen en dan had hij al het idee van dat hij een probleem had, terwijl het soms juist een compliment was dat iemand hem wilde geven. Dat vertrouwen heeft hij gelukkig langzaam gekregen dat als hij nu geroepen wordt, dat hij weet dat het dan niet altijd negatief hoeft te zijn. R: Oké en wat zou je nog beter willen zien op dit gebied? J: Het mooie zou zijn dat hij voor zichzelf dat hele verhaal van het glas is half leeg, dat hij gaat leren de situaties van een andere kant te gaan zien. Dus dat hij de kansen ziet en niet alleen de bedreigingen waar hij nu vaak in blijft hangen. Dus niet het glas is half leeg, maar het glas is half vol en ik kan al heel veel. En sommige dingen kan ik niet, maar daar kan ik voor oefenen, maar er zijn ook een heleboel dingen die ik al wel goed kan. En ik heb een compliment gekregen en daar kan ik van genieten. R: Dan gaan we over naar opstandig (ongehoorzaam) gedrag. R: Laat Max volgens u opstandig gedrag zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max opstandig gedrag zien? J: Ja, dat ontstaat vaak op de momenten dat er met een andere leerling iets speelt. Dan heeft hij al vaak wat opmerkingen over zich heen gekregen, die negeert hij en daarna zegt hij nog 2/3 keer stop en het stopt niet, dan is dat zijn manier om dan zo te gaan reageren. Dan wordt hij opstandig en dan vind hij niks meer goed. R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? Dan voert hij de opdracht niet meer uit, loopt hij weg uit het groepje, haakt hij af, soms loopt hij de zaal uit. Over het algemeen kiest hij voor dit laatste niet meer zo vaak tegenwoordig, maar kiest hij verstandig en gaat hij op de time-out plek zitten of gaat hij met zijn rug naar je toe zitten en trekt hij
-----	---	---

			zich terug. Op dat moment is hij ook niet echt voor reden vatbaar en kan hij niet zo goed meer luisteren. Dat heeft hij gewoon even tijd nodig. R: Wat gaat er al goed wat betreft opstandigheid en gehoorzaamheid en wat kan er nog worden verbeterd? Wat goed gaat, is dat deze afhaak momenten er minder vaak zijn, want hij heeft ook ervaren dat wij, de docenten, opletten en andere kinderen aanspreken. Dus het komt minder vaak voor dat hij in die situatie komt. Maar als het wel zo is dat duurt het opstandige gedrag ook minder lang, dus de time-outs zijn minder lang en hij loopt heel af en toe nog maar uit de zaal. Als laatste gaan we het hebben over vijandig gedrag R: Laat Max volgens u vijandig gedrag zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max vijandig gedrag zien? En Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Op momenten dat hij boos wordt op afhaakt, dan schopt hij tegen de dikke mat aan of de time-outplek krijgt het dan even te voorduren. Loopt hij de zaal uit dan loopt hij standaard de deur open met zijn voeten. En naar andere kinderen? R: Ik heb nog nooit gezien dat hij op een vervelende manier aan iemand anders heeft gezeten. J: Wat gaat er al goed wat betreft vijandigheid en wat kan er nog worden verbeterd? R: Vooral dat hij minder vaak de zaal uitgaat, dus hij schopt daardoor ook minder vaak de deur open. Het enige wat hij nog doet is schoppen tegen de time-out plek. Wat er verbeterd kan worden is natuurlijk dat het mooi zou zijn als hij gewoon rustig naar de time-outplek kan lopen en daar kan gaan zitten.
--	--	--	---

4 basis emoties	5	R: Als laatste onderwerp van de onderzoeksvraag wordt het begrip emotie behandeld. Emotie wordt vaak omschreven als een innerlijke beleving of gevoel van bijvoorbeeld vreugde, angst, boosheid, verdriet dat door een bepaalde situatie wordt opgeroepen of spontaan kan optreden. Er zijn basisemoties, Boos, Blij, Bedroefd en Bang (de 4 B's). Elke basis emotie wordt kort bevraagd in de context van het gedrag van Max tijdens de gymles. R: <i>We beginnen bij Boos/woede:</i> Boosheid is een primaire emotie. Woede kan zich uiten in woorden (schelden, schreeuwen) of in daden in de vorm van fysiek geweld (slaan, schoppen). Woede varieert in intensiteit. Milde vormen van woede worden aangeduid met woorden als ergernis, geprikkeldheid of irritatie. Gematigde vormen met de termen boosheid, kwaadheid en toorn. En sterkere vormen met driftbuien, woedeaanvallen of razernij. R: We gaan kijken hoe Max zijn boosheid uit in de les. R: Op welke momenten uit Max zijn boosheid? J: Vaak dus als hij in conflict komt met een mede leerling, die vaak nu wel doorhebben dat Max iemand is die reageert. Die zoeken hem op, met name met Tijn heeft Max wel moeite. Tijn is zelf zijn positie in de groep aan het proberen te verdienen en hij gebruikt daar Max voor, waar hij het pisaaltje van maakt, waardoor anderen moeten lachen. En dan geeft Max 3 keer aan stop en uiteindelijk dan wordt hij boos. R: Op welke concrete manier uit hij dit? Schreeuwen, schelden, schoppen tegen de deur en tegen de time-out blok. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn boosheid en wat kan er nog worden verbeterd. J: Voor mij komt het vooral op weerbaarheid en zelfvertrouwen aan, want dat ontbreekt bij Max nog voor een groot gedeelte. Want vanuit die onzekerheid die hij zelf ervaart komt volgens mij de gespannen reactie waarvan wij van denken van "wow, wat gebeurt er nu eigenlijk". Dus ik denk dat er in zijn zelfbeeld en zelfvertrouwen nog een hoop te winnen valt. Op het moment dat hij sterker in zijn schoenen staat kan hij die opmerking beter hebben. Sterker nog, dan accepteren andere kinderen in zijn groep hem ook meer en zal hij ook minder door anderen worden aangevallen. R: Wat mij dan wel opvalt is dat Max bij het werken met het Stop-Denk-Doe boekje er telkens voor kiest om Tijn, degene die hem het meeste uitdaagt J: een compliment te geven. Ja, klopt. groepsdynamisch heeft Max wel door hoe het zit. En zij zijn elkaar aan het gebruiken om bovenin te komen. Max probeert dan ook door vriendjes te worden met Tijn, die bovenin staat, ook boven in te komen. En R: iedere keer slaat dat vriendje waarbij jij wil aansluiten je in het gezicht. De tweede basisemotie is <i>bedroefd of verdriet</i>. Verdriet wordt omschreven als een natuurlijke ontlading als het leven ons teleurstelt, als onze wensen en verwachtingen niet uitkomen of als we iets moeten loslaten waaraan we gehecht zijn. R: Op welke momenten uit Max zijn verdriet en op welke concrete manier uit hij dit? J: Vaak na de boosheid. Je ziet een mooie opbouw en afbouw daarin. Op het moment dat de irritatie opgebouwd is en hij is geploft, dan wordt hij boos en gaat hij zitten en als je daarna het gesprek met hem aangaat, dan zie je vaak het verdriet. En zie je dat hij er van baalt dat het mis is gegaan want hij wil het graag goed doen en dat is dan niet gelukt en dan komt dat naar boven. R:
-----------------	---	---

		J: Zie je dan dat wanneer kinderen hem plagen dat hij eerder boos wordt dan verdrietig of denk je dat hij zijn verdriet op dat moment niet uit waardoor R: het oploopt, hij boos wordt en daarna pas verdrietig wordt. J: Zoals ik het nu inschat, is dat het hem irriteert. Oke en daarna is hij dan verdrietig omdat het zelf bij hem is misgegaan? R: Ja, en omdat het hem niet gelukt is, want hij wil het graag goed doen. Dat betreft hij naar mijn idee heel erg op zichzelf. J: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn verdriet en wat kan er nog worden verbeterd. Wat er beter kan hangt weer samen met het zelfvertrouwen. Het zou mooi zijn als hij wat steviger in zijn schoenen gaat staan en een wat beter zelfbeeld gaat krijgen en het wat minder negatief labelt, want dan kan hij die situaties ook makkelijker aan. Of het beter gaat is moeilijk. Hij heeft zijn verdriet altijd wel geuit. Wanneer hij het moeilijk heeft is hij altijd open en eerlijk en verteld hij altijd wel zijn verhaal. Het verdriet zelf zit er wel, dat is niet meer of minder geworden R: sinds dat hij hier op school zat. R: De derde basisemotie is <i>Bang of Angst</i>. Angst is een handig en belangrijk signaal voor de mens. Angst maakt alert, scherpt de zintuigen en verhoogt het instinctief reactievermogen, wanneer er gevaar dreigt. R: Mensen zijn voor veel dingen bang: voor verandering, voor de waarheid, J: voor falen etc. Op welke momenten uit Max zijn angst? In de gym zelf, qua sport denk ik dat Max niet veel angst kent. Dat is niet iets dat ik terug zie bij verschillende oefeningen, deze voert hij namelijk allemaal gewoon uit zonder problemen. Als we het betrekken tot relaties R: met anderen denk ik dat hij zeker wel angst laat zien. In feite is hij namelijk J: gewoon bang om buiten de boot te vallen en om het pispaaletje te zijn. Op welke concrete manier uit hij dit? Je ziet een overspannen reactie op dat Tijn heb bijvoorbeeld afwijst, R: nogmaals dat is hoe Max Tijn interpreteert en denkt hij "o, daar ga ik weer" wat zich vervolgens weer uit in boosheid. J: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn angst en wat kan er nog worden verbeterd. Wat goed gaat is dat Max redelijk goed kan verwoorden wat hij eng vindt als in oefeningen etc. Wat nog beter kan is dat hij duidelijker aan gaat geven wanneer hij angst ervaart door dat anderen hem bijvoorbeeld uitdagen en pesten. Dat hij dat aan kan geven door te zeggen stop! Of dat hij naar de docent komt om hulp te vragen. R: Als laatste basisemotie blijft de positieve emotie "blij" over. Wie blij of gelukkig is, heeft positieve gevoelens over de omgeving of R: zichzelf en heeft dan ook geen grote behoefte om iets aan de J: omstandigheden te veranderen. Op welke momenten uit Max zijn blijheid? Max uit zijn blijheid zeker, hij is heel enthousiast en kan enorm veel plezier beleven aan bewegen, zowel in de gymles als in de pauze. Hij is ook erg R: beweeglijk en is dan ook in zijn element in de gymles, dat vind hij heel erg J: fijn. Op welke concrete manier uit hij dit? Dat kan je zien aan dat hij veel lacht, dan is hij echt vrolijk en dan zoekt hij heel erg veel contact met andere kinderen en kan hij ook goed R: samenwerken. Ook komt hij enthousiast jou vertellen wat er is geweest en wat hij leuk vond. J: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn blijheid en wat kan er nog worden verbeterd.
--	--	---

			Ik denk niet dat dit verbeterd hoeft te worden.
Afsluiting	5	R: Dit was alweer de laatste vraag, waarmee het interview tot een einde is gekomen. wat het einde van het interview, R: Bij deze wil ik u heel erg bedanken voor uw hulp en inzicht. R: Mocht u verder nog vragen hebben dan mag u deze zeker nog stellen. R: Heeft u nog opmerkingen? J: Nee ik denk dat alles besproken is. Nu bespreken we het natuurlijk in thema's maar alles heeft invloed op elkaar. Het probleem is dat hij een aantal basis kerngedachtes heeft die invloed hebben op hoe hij situaties aanvliegt, dus "ik kan het niet". Ik vind zelfvertrouwen wel echt een hele belangrijke hierin. : Het boekje is natuurlijk alleen gericht op het reguleren van zijn gedrag en niet op zelfvertrouwen, denk je dat dat boekje Max wel zou helpen? J: Zelfvertrouwen en zelfbeeld zit natuurlijk aanzienlijk dieper aan andere problemen en wij zijn geen therapeuten. Maar om bij die diepere lagen te komen, dan zou je therapeutisch aan de slag moeten. En wat wij kunnen is die bovenste lagen van het gedrag zien wij en daar kunnen wij wat mee. En wij kunnen tools geven om om te gaan met de lastige situaties die zich voordoet. Soms kun je iets dieper gaan en kun je het met hem hebben over waarom ben je nou zo boos en verdrietig en dan kun je proberen vanuit daar eens te kijken of je hem doormiddel van veel complimenten en te kijken met wie hij kan samenwerken, dat vertrouwen een boost te geven. En het boekje geeft hem het idee dat hij er toe doet en dat is ook een stukje zelfvertrouwen geven natuurlijk.	

NAMETING

Label	Fragmen t	Sprekend e	Tekst
-------	--------------	---------------	-------

Inleiding	1	R:	Welkom, Dit interview gaat over het gedrag van Max tijdens de gymles. Dit interview zal ook na de interventies met Max nog een keer worden afgenomen om zo een veelzijdig beeld te krijgen over het gedrag van Max tijdens de gymles en de ontwikkeling die hij tijdens de interventies heeft gemaakt. We gaan beginnen met een aantal algemene vragen De eerste vraag luidt als volgt, wat is uw naam? J: Jordi Driessen R: Welke lessen verzorgd u aan Max? J: Ik verzorg de gymlessen aan Max. Wat valt u op aan het gedrag van Max tijdens de gymles, tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode. Je merkt dat Max gewend is raakt aan het nemen van zijn eigen time-out. Ik ben benieuwd of hij de normale time-outplek gaat gebruiken wanneer deze eigen plek weg gaat. Wat ik zie is dat hij de plek in ieder geval gebruikt. Dus ik zie het verschil dat hij eerder voor deze optie van de time-out nemen kiest. R: In welke situaties laat hij vooral veranderd gedrag zien? En welk concreet gedrag laat Max tijdens deze situaties zien? J: Voorheen zag je bij Max dat hij onopgeloste zaken die zijn gebeurd in de pauze meenam naar de gymles. Dan vergat hij dit tegen de docent te zeggen of hij vertelde de leerlingen in kwestie niet dat zij moesten stoppen of zegt dit op een heel erg onaardige manier. Wanneer de leerlingen niet stopte, ging Max ook niet naar de docent, maar in plaats daarvan trok hij zich terug in zich zelf. Vervolgens liet hij met ander gedrag zien dat er iets aan de hand was, bijvoorbeeld door pijntjes, of doordat hij uit het niets boos werd. Dit gedrag zie je nu nog zeker terug, maar je ziet nu dat wanneer deze situatie voorkomt, dan hij vaker gedrag laat zien dat wij willen zien. Dus het nemen van de time-out en vanuit deze plek je weer kunnen herpakken. Zo zie je dat hij bij het boekje veel kiest voor de keuze om een compliment te geven aan een ander, dat is iets wat ik zeker terug in de gymles. Hij geeft ontzettend veel complimentjes.
-----------	----------	----	---

Zelfregulatie	2	R: Zoals u weet ga ik met Max een onderzoekje doen. De onderzoeksvraag van dit onderzoek is als volgt, Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op het reguleren van het gedrag van Max met ADHD en ODD, tijdens momenten die emoties oproepen in de gymles. Verschillende begrippen uit deze onderzoeksvraag zullen kort worden bevraagd. We beginnen met het begrip zelfregulatie. Zelfregulatie omvat uiteenlopende gedragingen zoals kunnen stoppen met gedrag wanneer dat nodig is, weerstand kunnen bieden tegen afleiding terwijl je bezig bent met een taak of een activiteit, en het kunnen reguleren van denken en emoties. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van Zelfregulatie? J: En heeft u concrete voorbeelden hiervan? Ja, hij kiest vaker voor de time-out. Tijdens die time-out is hij nu vaker in staat om weer tot rust te komen, waardoor hij leert om de dingen weer meer in perspectief te zien. Hierna is hij in staat weer goed mee te doen met de les. Eerst nam hij die time-out niet, dus kreeg hij de kans ook niet om tot rust te komen en zich weer te herpakken. Dus hij kiest voor die time-out dat is een groot verschil en dat is heel mooi. R: Wat gaat al goed bij de zelfregulatie van Max en wat kan nog worden verbeterd? J: Wat dus goed gaat is het nemen van die time-out. Wat ik graag nog zou willen zien is dat hij gaat hij ervaren dat onuitgesproken probleempjes, gaan uitgroepen tot grotere problemen. Dus hij moet deze probleempjes of parkeren en er dan ook helemaal niet meer mee bezig zijn, lukt dat niet, dan moet je ze oplossen. Daar moet hij initiatief in nemen, door aan te geven dat hij er last van heeft en dat hij het graag op wil lossen. R: Met de keuzes in het boekje is dat ook iets dat ik heb geprobeerd. Bij deze keuzes stond ook "vertel tegen de leerling dat je hetgeen dat hij doet niet prettig vind". Hij koos echter niet vaak voor boos, maar hetgeen dat je nu benoemd is inderdaad iets dat ik ook graag zou willen zien bij het boekje. Dus ik ben het eens met dat wat u zegt. J: Ja, en bij de gym hebben we dit inderdaad minder gezien. Ik zou dit dan ook graag in de pauze terug willen zien bij Max.
---------------	---	---

ADHD	3	R: Dan gaan we nu over op het volgende begrip en dat is ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder), dit is een ontwikkelingsstoornis. Er zijn 3 primaire problemen in de vaardigheid van kinderen met ADHD. Deze problemen zijn aandacht tekort, impulsiviteit en hyperactiviteit (Jeninga,2000). Deze 3 problemen worden kort bevraagd. Beginnend met aandacht tekort. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van aandacht tekort. En welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Ik heb bij Max niet het idee dat hij echt een probleem heeft met het erbij houden van zijn aandacht. Ik heb meer het idee dat wanneer wij hem dwingen stil te zitten en niet te wiebelen, dan ontstaat dat aandacht tekort wel. Terwijl op het moment dat wij hem wat meer vrijheid geven en hem wel laten friemelen en laten friemelen, dan merk ik dat het wel mee valt en dat hij het gewoon voor elkaar krijgt zijn aandacht er goed bij te houden. Dus er is geen probleem wanneer wij dit toelaten. R: Meester pascal gaf aan dat Max door zijn klasgenoten nog een tandje drukker wordt en dat hij door middel van het invullen van zijn boekje, hij even een momentje rust heeft, hij even uit die drukke situatie wordt gehaald en dus weer fris terug keert naar de oefening. Bent u het daar mee eens of heeft u een andere visie hierop? J: Ja dat vaste momenten dat Max door het boekje had waardoor hij even uit de situatie kon stappen zou je inderdaad kunnen zien als een ophelderingsmomentje. R: Wat gaat er al goed wat betreft aandacht bij de les houden en wat kan er nog worden verbeterd? J: Ik vind niet dat hij daarin iets moet verbeteren. Het friemelen is iets dat bij Max hoort en het stoort mij en zijn klasgenoten naar mijn mening niet. Ik denk dat wanneer hij ouder wordt, dat hij manieren moeten vinden die gepaster zijn dan op en neer springen om zijn aandacht erbij te kunnen houden. Dat kan zijn een stressbal of een wiebelstoel. Het is namelijk niet iets wat in een keer weg kan gaan dus hij zal er mee om moeten leren gaan. Nu hoort het nog bij het kind zijn en het kan zomaar minder worden later. R: Dan gaan we nu over op impulsiviteit. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van Impulsiviteit? En welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Ik ben even aan het nadenken, maar kan zo snel niet echt een impulsieve actie bedenken. R: Ik kan een voorbeeldje noemen wat mij is opgevallen tijdens het boekje. Dat is het moment tijdens judo dat de het hoofd van een andere leerling tegen de tanden van Max aan kwam. Op dat moment ging hij naar zijn boekje en beschreef dat hij bedroefd was omdat hij pijn had en hij koos ervoor om weer gewoon door te gaan met de oefening. Hij werd niet boos. Wat mij opviel aan Max voor het boekje, is dat hij bij het kleinste dingetje al pijn had. Is dit een voorbeeld wat u een handje helpt bij het beantwoorden van de vraag? Bent u het hier mee eens? J: Ja daar ben ik het zeker mee eens, dat is iets wat mij ook zeker is opgevallen. de verandering zit hem denk ik ook in zijn reactie, hij weet dat hij bij zulke situaties eerst naar het boekje moet. Je dwingt hem met het boekje dan dus inderdaad om even stil te staan bij de situatie voordat hij gaat reageren. R: Wat gaat er al goed wat betreft het impulsief reageren en wat kan er nog worden verbeterd? J: Max heeft nog wel eens de neiging om aan iemand te zitten, zonder er bij na te denken of dit persoon dat wel fijn vind. Achteraf denkt hij dan "oja,
------	---	---

			we zouden van elkaar af blijven". Wat goed gaat is dat je ziet dat Max nu eerst het boekje gebruikt, daar even nadenkt over de situatie en vervolgens reageert. Dus hij is veel meer de situatie aan het reflecteren voordat hij ergens op reageert. R: Het laatste kenmerk van ADHD is hyperactiviteit. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van hyperactiviteit. En welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Max heeft veel bewegingsonrust, hij wiebelt, staat af en toe op en gaat weer zitten. Dit is iets dat bij Max hoort en waar niemand echt last van heeft. Wanneer je hem verbiedt deze bij bewegingen te maken gaat dat ten koste van zijn aandacht. R: Wat gaat er al goed wat betreft hyperactiviteit en wat kan er nog worden verbeterd? J: Wat mij betreft is hier geen verbetering voor nodig. Het past bij Max. Deze energie wordt tijdens de gymles ook goed ingezet dus ik ben hier dik tevreden over.
--	--	--	--

ODD	4	R: Het volgende onderwerp uit de onderzoeksvraag is ODD. Oppositional Defiant Disorder (ODD), wordt ook wel oppositioneel opstandig gedrag genoemd. ODD wordt dan ook gekenmerkt door een blijvend patroon van negativistisch, opstandig (ongehoorzaam) en vijandig gedrag. We beginnen met het begrip Negativistisch gedrag. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van negativistisch gedrag? En welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Ja, dat vind ik duidelijk verminderd. Dat is zeker minder aanwezig. Ik denk dat meerdere factoren daar een rol in spelen. Zo denk ik dat ze bij meester Pascal in de klas daar hard mee aan het werk zijn. Daarnaast wordt hij door de Stop-Denk-Doe methode meer gedwongen systematisch te werken aan een stukje van zijn gedrag. Ook zie je dat de groepsdynamiek weer wat duidelijker in de klas is. Ook de extra aandacht die hij standaard van jou krijgt zorgt ervoor dat hij gezien wordt en dat hij het gevoel krijgt dat er dan ook iets mee gedaan wordt. Zo hoeft hij die aandacht niet op een andere manier te vragen. Dus ik denk dat er meerdere factoren hier een rol in spelen. R: Wat gaat er al goed wat betreft negativiteit en wat kan er nog worden verbeterd? J: Ik denk dat door al die factoren Max dit niet meer laat zien tijdens de gymles en dat hij zich kan focussen op het leren. Dus voor zover ik zie zijn hier geen verbeteringen nodig. R: Dan gaan we over naar opstandig (ongehoorzaam) gedrag. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van opstandig en ongehoorzaam gedrag? En welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Ja, ik had het idee dat Max vanuit frustratie opstandig gedrag liet zien. Ik vind dit gedrag dan ook verminderd. En eigenlijk is dat hetzelfde als bij het vorige kopje dat verschillende factoren hier een rol in spelen. Dus de groepsdynamiek die een stuk beter is, waardoor Max lekkerder in de groep ligt en jouw aanpak met hem zorgt ervoor dat hij dit opstandige gedrag tijdens de gymles vrijwel niet meer aanwezig is. Dus dat is mooi. En hij werkt er zelf natuurlijk ook hard aan. R: Wat gaat er al goed wat betreft opstandigheid en gehoorzaamheid en wat kan er nog worden verbeterd? J: Die momentjes dat het ergens mis is gegaan in de vrije situaties neemt hij af en toe nog mee naar de gymzaal. Dat meenemen van dat probleem naar de gymzaal zonder dat het wordt opgelost is een puntje dat dus beter kan. Plus het überhaupt in een vervelende situatie terecht komen tijdens momenten dat er minder toezicht is, is dus een puntje waar nog wat winst te behalen is. Dus hetgeen dat hij nu leert bij het boekje zal hij ook moeten leren in situaties waar wij niet bij zijn. R: Als laatste gaan we het hebben over vijandig gedrag. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van vijandig gedrag? En welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? J: Ja ook dat is weer verminderd. En ik denk dat dat ook weer samenhangt met de rust die in de klas is terug gekomen en de investeringen die jij in hem hebt gestopt. Voorheen trapte hij tegen materialen en was hij aan het schelden naar andere leerlingen, maar dat zie je nu weinig tot niet meer terug. R: Wat gaat er al goed wat betreft vijandigheid en wat kan er nog worden verbeterd? J: Ik zie dit gedrag niet meer terug, dus ik zou niet echt een verbetering kunnen noemen.
-----	---	--

4 basis emoties	5	R: Als laatste onderwerp van de onderzoeksvraag wordt het begrip emotie behandeld. Emotie wordt vaak omschreven als een innerlijke beleving of gevoel van bijvoorbeeld vreugde, angst, boosheid, verdriet dat door een bepaalde situatie wordt opgeroepen of spontaan kan optreden. Er zijn basisemoties, Boos, Blij, Bedroefd en Bang (de 4 B's). Elke basis emotie wordt kort bevraagd in de context van het gedrag van Max tijdens de gymles. <i>We beginnen bij Boos/woede:</i> Boosheid is een primaire emotie. Woede kan zich uiten in woorden (schelden, schreeuwen) of in daden in de vorm van fysiek geweld (slaan, schoppen). Woede varieert in intensiteit. Milde vormen van woede worden aangeduid met woorden als ergernis, geprikkeldheid of irritatie. Gematigde vormen met de termen boosheid, kwaadheid en toorn. En sterkere vormen met driftbuien, woedeaanvallen of razernij. We gaan kijken hoe Max zijn boosheid uit in de les. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied het uiten van zijn boosheid? En op welke concrete manier uit hij dit? J: Dit komt een heel stuk minder vaak voor. Ik denk ook dat hij dit beter reguleert. Dus dat hij in plaats van boos rond te blijven lopen of de time-out van ons verplicht krijgt, hij dan niet luistert, te vaak gewaarschuwd wordt en uiteindelijk ton krijgt, neemt hij nu die time-out en gebruikt hij deze effectief. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn boosheid en wat kan er nog worden verbeterd. J: Ja ook dat heeft weer overlap met wat eerder gezegd is. Vooral het stukje als het misgaat in de vrije situatie voor de gymles, neem je dit dan mee of kun je het oplossen en hoe voorkom je dat je in deze situatie terecht komt? R: De tweede basisemotie is <i>bedroefd of verdriet</i>. Verdriet wordt omschreven als een natuurlijke ontlading als het leven ons teleurstelt, als onze wensen en verwachtingen niet uitkomen of als we iets moeten loslaten waaraan we gehecht zijn. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied het uiten van zijn verdriet? En op welke concrete manier uit hij dit? J: Ja wat jij net beschreef, over dat hij op de grond gaat liggen bij het kleinste pijntje, dat zie ik nu niet meer. Ik merk nu dat als er iets is dat hij het komt vertellen of hij probeert het nog een keer. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn verdriet en wat kan er nog worden verbeterd. J: Op dit moment denk ik niet dat er verbetering nodig is op dit gebied wat betreft de gymles. Hij heeft inderdaad zijn boekje of hij komt naar een van ons. Hij reageert minder impulsief. R: De derde basisemotie is <i>Bang of Angst</i>. Angst is een handig en belangrijk signaal voor de mens. Angst maakt alert, scherpt de zintuigen en verhoogt het instinctief reactievermogen, wanneer er gevaar dreigt. Mensen zijn voor veel dingen bang: voor verandering, voor de waarheid, voor falen etc. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied het uiten van zijn angst? En op welke concrete manier uit hij dit? J: Hier valt mij niet veel op. Je merkt dat hij jou nu beter kent en beter in de klas ligt dus dat hij minder angstig over komt. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn angst en wat kan er nog worden verbeterd.
-----------------	---	--

		J: Ook hier heb ik geen verbetering voor. R: Als laatste basisemotie blijft de positieve emotie "blij" over. Wie blij of gelukkig is, heeft positieve gevoelens over de omgeving of zichzelf en heeft dan ook geen grote behoefte om iets aan de omstandigheden te veranderen. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied het uiten van zijn blijheid? En op welke concrete manier uit hij dit? J: Ik zie zeker een enthousiastere Max die een stuk meer tevreden oogt. Ook hetgeen wat jij tegen mij vertelde over het verschil in complimenten geven tijdens de voormeting en de nameting is iets wat mij erg opvalt. Je ziet dat hij een stuk blijer is en dit ook uit naar zijn klasgenoten. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn blijheid en wat kan er nog worden verbeterd. J: Max is een blijde jongen en kan zijn enthousiasme nu ook overbrengen naar zijn klasgenoten. Ik ben erg tevreden over Max.
Afsluiting	5	R: Dit was alweer de laatste vraag, waarmee het interview tot een einde is gekomen. wat het einde van het interview, Bij deze wil ik u heel erg bedanken voor uw hulp en inzicht. Mocht u verder nog vragen hebben dan mag u deze zeker nog stellen.

BIJLAGE 6 INTERVIEW MET GROEPSLEERKRACHT, PASCAL UEBERBACH

UITGEWERKT INTERVIEW PASCAL UEBERBACH

VOORMETING

Label	Fragmen t	Sprekend e	Tekst
Inleiding	1	R: Welkom, Dit interview gaat over het gedrag van Max tijdens de gymles. Dit interview zal ook na de interventies met Max nog een keer worden afgenomen om zo een veelzijdig beeld te krijgen over het gedrag van Max tijdens de gymles en de ontwikkeling die hij tijdens de interventies heeft gemaakt. We gaan beginnen met een aantal algemene vragen De eerste vraag luidt als volgt, wat is uw naam? P: Mijn naam is Pascal R: Welke lessen verzorgd u aan Max? P: Ik ben de groepsleerkracht van Max R: Wat valt u op aan het gedrag van Max tijdens de gymles. P: Hij vraagt veel aandacht aan jou, soms op een negatieve manier. Hij oogt gefrustreerd en moet redelijk vaak naar de ton of naar de time-out. R: In welke situaties laat hij vooral opvallend gedrag zien? P: Bij de uitleg en ze zitten allemaal netjes op de bank en je sprak hem niet aan, voor de gezelligheid, in de rij of als hij de zaal binnen kwam of in de kleedkamer. Kortom als je hem niet hebt aangesproken voor de les begint, dan zorgt hij er op de bank wel voor dat je hem ziet. R: En welk concreet gedrag laat Max tijdens deze situaties zien? P: Aandacht vragen door roepen, geluiden maken, bewegingen maken, net de andere kant op dan dat je vraagt. Hij schopt als hij boos is tegen materialen, soms loopt hij ook uit de gymzaal.	

Zelfregulatie	2	R: Zoals u weet ga ik met Max een onderzoekje doen. De onderzoeksvraag van dit onderzoek is als volgt, Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op het reguleren van het gedrag van Max met ADHD en ODD, tijdens momenten die emoties oproepen in de gymles. Verschillende begrippen uit deze onderzoeksvraag zullen kort worden bevraagd. We beginnen met het begrip zelfregulatie. Zelfregulatie omvat uiteenlopende gedragingen zoals kunnen stoppen met gedrag wanneer dat nodig is, weerstand kunnen bieden tegen afleiding terwijl je bezig bent met een taak of een activiteit, en het kunnen reguleren van denken en emoties. Kunt u mij vertellen wat u opvalt aan de zelfregulatie bij Max tijdens de gymles? p: Bij moeilijke situaties is Max geneigd van deze situatie weg te lopen, te vluchten. Zo loopt hij vaak weg uit de gymzaal of loopt hij naar de time-out. Hij spreekt weinig zijn gevoelens uit en verteld bijna niet wat hem dwars zit. R: Heeft u concrete voorbeelden hiervan? P: Wanneer het lastig wordt op school of er ontstaat een moeilijke situatie loopt Max altijd weg. Zo loopt hij vaak de gymzaal uit of hij schopt tegen materialen of maakt ruzie met klasgenoten. R: Wat gaat al goed bij de zelfregulatie van Max en wat kan nog worden verbeterd? P: Max is al een stukje verder dan vorig jaar. Toen werd hij snel erg boos, schopte hij tegen materialen en dreigde hij naar kinderen. Nu is Max wat rustiger, maar neemt bij tegenslag nog vaak de time-out of loopt weg. Max kan nog veel leren, zo moet hij nog leren dat hij zich bewust is van zijn eigen gedrag. En dan hij wanneer iets hem dwars zit, hij dit aangeeft aan de leerling of de docent. Zo zie je dat hij tijdens de observatie enorm werd gepest en hij vroeg geen hulp hiervoor. In plaats van hulp te vragen ging hij storend gedrag laten zien, wat voor mij een teken is van h�� ik heb ergens last van. Hij zou dus gericht om hulp moeten leren vragen.
---------------	---	---

ADHD	3	R: Dan gaan we nu over op het volgende begrip en dat is ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder), dit is een ontwikkelingsstoornis. Er zijn 3 primaire problemen in de vaardigheid van kinderen met ADHD. Deze problemen zijn aandacht tekort, impulsiviteit en hyperactiviteit (Jeninga,2000). Deze 3 problemen worden kort bevraagd. Beginnend met aandacht tekort. Laat Max volgens u tekorten in aandacht zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max kenmerken van aandacht tekort zien? P: Ja, Max is zeer prikkelgevoelig en is erg snel afgeleid. Hij ziet alles om zich heen en reageert hier ook op. Hij is heel snel afgeleid van zijn taak. Hij heeft ons nodig om steeds zijn focus te krijgen op het geen waar hij mee bezig moet zijn. R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? P: Tijdens de uitleg zie je dat hij is afgedwaald, hij praat tegen anderen tijdens de uitleg. Hij lijkt niet erg veel op te letten, maar weet altijd wat hij moet doen. Ook zie je dat Max niet goed kan luisteren naar een andere leerling. R: Wat gaat er al goed wat betreft aandacht bij de les houden en wat kan er nog worden verbeterd? P: Zijn aandacht tekort is niet iets wat echt in de weg zit bij de gymles, wel in de klas. Wat hij blijkbaar wel goed doet is dat hij uiteindelijk altijd weet wat de opdracht is. Wat wel erg tof zou zijn is dat Max met meer aandacht leert te luisteren naar andere leerlingen. Dan gaan we nu over op impulsiviteit. Laat Max volgens u impulsief gedrag zien? Zo ja, R: Op welke momenten tijdens de gymles Laat Max impulsief gedrag zien? P: Ja, tijdens de uitleg praat hij er vaak doorheen. Hij start vaak met de opdracht voor dat hij precies weet wat de bedoeling is. Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? Zoals ik net benoemd heb, het praten door de uitleg, starten met een oefening zonder dat hij precies weet wat de bedoeling is. R: Wat gaat er al goed wat betreft het impulsief reageren en wat kan er nog worden verbeterd? P: Wat goed gaat is dat Max door oefening minder door een uitleg heen praat. Wat Max nog zou mogen leren is dat Max eerst luistert naar de uitleg en zo weet wat de bedoeling is van de opdracht, in plaats van hals overkop te beginnen met een oefening zonder na te denken. Het laatste kenmerk van ADHD is hyperactiviteit. Laat Max volgens u hyperactief gedrag zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max hyperactiviteit zien? Ja, tijdens rustmoment, uitleg momenten en wanneer een spel even stilstaat. In rijtjes waar hij moet wachten, wanneer hij stil moet zitten. Eigenlijk laat hij hyperactief gedrag zien tijdens alle momenten waar hij moet wachten. Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? Geluiden maken, heel veel bij-bewegingen, dus rondjes draaien, armen zwaaien. Hij heeft veel bewegingsdrang. Hij heeft er zelf geen last van en hij zal het ook totaal niet door hebben. Wat gaat er al goed wat betreft hyperactiviteit en wat kan er nog worden verbeterd? Wat goed gaat is dat Max er niet veel last van heeft, hij stoort niet echt de les met zijn bewegingen. En hij is altijd enthousiast, doet goed meer. Wat beter kan is dat hij zijn hyperactiviteit beter leert te controleren en beter leert in te zetten op de momenten die daarvoor bedoeld zijn, dus tijdens een activiteit.
------	---	--

ODD	4	R: Het volgende onderwerp uit de onderzoeksvraag is ODD. Oppositional Defiant Disorder (ODD), wordt ook wel oppositioneel opstandig gedrag genoemd. ODD wordt dan ook gekenmerkt door een blijvend patroon van negativistisch, opstandig (ongehoorzaam) en vijandig gedrag. We beginnen met het begrip Negativistisch gedrag. Laat Max volgens u negativistisch gedrag zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max Negativistisch gedrag zien? P: Ja, dat is bij Max echt een factor. Max kan heel snel negatief overkomen. Zo zegt hij erg vaak "ik doe toch alles fout of ik kan toch niks goed doen of ik heb het altijd gedaan". De schoolarts gaf ook aan dat zij Max negatief en tegen het depressieve aan vond zitten. Dus dat speelt wel heel erg in het leven van Max. R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? P: De uitspraken die ik hierboven heb benoemd zijn uitspraken die Max vaker doet. Dus zeggen dat hij niks kan, dat hij eenzaam is, dat hij nooit iets goed doet. Het is echt aan ons als docent om hem uit dit moment te halen. R: Wat gaat er al goed wat betreft negativiteit en wat kan er nog worden verbeterd? P: Vergeleken met vorig jaar is er een kleine verbetering te zien, maar Max laat nog steeds deze negatieve uitingen horen. Wat er nog beter kan is dat Max leert zichzelf te waarderen, leert voor zichzelf op te komen en leert gepast te reageren op een tegenslag. Dus of deze tegenslag vertellen aan een docent of zelf even rust nemen en een oplossing bedenken. R: Dan gaan we over naar opstandig (ongehoorzaam) gedrag. Laat Max volgens u opstandig gedrag zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max opstandig gedrag zien? P: Ja vooral in het begin van het jaar, testte Max jou zeker uit. Hij moest even wennen aan jou en hij was aan het zoeken naar waar de grenzen van juf Roos waren. En hoever kan ik bij juf Roos gaan. R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? P: Het voornaamste was wanneer jij (Roos) zei stop, dat Max dan door ging. En vervolgens wachtte hij af wat jij dan zou doen daarna. R: Wat gaat er al goed wat betreft opstandigheid en gehoorzaamheid en wat kan er nog worden verbeterd? P: Wat goed gaat is dat je ziet dat wanneer Max zich prettig voelt bij een docent hij beter gaat luisteren. Hij wordt nooit echt enorm brutaal. Hij is aan het uittesten. Dit uittesten zou ik minder willen zien, maar dat gaat vaak samen met het opbouwen van een relatie. R: Als laatste gaan we het hebben over vijandig gedrag. Laat Max volgens u vijandig gedrag zien? Zo ja, Op welke momenten tijdens de gymles laat Max vijandig gedrag zien? P: Max heeft af en toe wat conflict momenten met andere leerlingen. Aan het begin van het schooljaar had Max in het zicht nog deze conflicten. Nu heeft hij steeds vaker uit het zicht deze conflicten, dus wanneer hij bijvoorbeeld nog alleen in de gymzaal was met een andere leerling of tijdens het buitenspelen. R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? P: Max laat zien dat hij in conflict komt wanneer er geen volwassenen bij is. Zo zit hij dan in de pauze zonder iets te zeggen tegen klasgenoten aan te lopen of hen te tikken. Kortom uitdagen. R: Wat gaat er al goed wat betreft vijandigheid en wat kan er nog worden verbeterd? P: Wat er goed gaat is dat Max wanneer er volwassenen bij zijn niet vaak in een conflict komt. Wat beter mag is dat hij ook wanneer er geen volwassenen bij is, uit een conflictsituatie moet blijven en deze niet moet uitdagen.
-----	---	--

4 basis emoties	5	R: Als laatste onderwerp van de onderzoeksvraag wordt het begrip emotie behandeld. Emotie wordt vaak omschreven als een innerlijke beleving of gevoel van bijvoorbeeld vreugde, angst, boosheid, verdriet dat door een bepaalde situatie wordt opgeroepen of spontaan kan optreden. Er zijn basisemoties, Boos, Blij, Bedroefd en Bang (de 4 B's). Elke basis emotie wordt kort bevraagd in de context van het gedrag van Max tijdens de gymles. <i>We beginnen bij Boos/woede:</i> Boosheid is een primaire emotie. Woede kan zich uiten in woorden (schelden, schreeuwen) of in daden in de vorm van fysiek geweld (slaan, schoppen). Woede varieert in intensiteit. Milde vormen van woede worden aangeduid met woorden als ergernis, geprikkeldheid of irritatie. Gematigde vormen met de termen boosheid, kwaadheid en toorn. En sterkere vormen met driftbuien, woedeaanvallen of razernij. We gaan kijken hoe Max zijn boosheid uit in de les. Op welke momenten uit Max zijn boosheid? P: Op momenten dat de docenten uit het zicht zijn, dat hij het gevoel krijgt er niet bij te horen. Bijvoorbeeld in de pauze tijdens het spelen. R: Op welke concrete manier uit hij dit? P: Hij heeft ongecontroleerde boosheid, dus hij denkt niet na en reageert erg impulsief. Dan begint hij te schreeuwen, loopt hij weg op schopt hij tegen materialen. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn boosheid en wat kan er nog worden verbeterd. P: Max loopt niet meer zo veel weg als eerst en pakt nu vaker de time-out wanneer hij boos is. Wat nog beter kan is dat Max beter nadenkt en beter zijn keuzes afweegt, voordat hij reageert op zijn boosheid. R: De tweede basisemotie is <i>bedroefd of verdriet</i>. Verdriet wordt omschreven als een natuurlijke ontlading als het leven ons teleurstelt, als onze wensen en verwachtingen niet uitkomen of als we iets moeten loslaten waaraan we gehecht zijn. Op welke momenten uit Max zijn verdriet? P: Max uit zijn verdriet wanneer er thuis iets is gebeurd of op het schoolplein of tijdens de gym. Vaak komt Max dan naar de docent om zijn verhaal te doen. R: Op welke concrete manier uit hij dit? P: Hij komt dan in een soort van put terecht waarbij hij vaak andere dingen of leerlingen de schuld geeft van zijn verdriet terwijl er meestal een andere situatie de oorzaak is van zijn verdriet. Hij komt tegen de docenten vertellen wat er aan de hand is en bespreekt dit niet met de leerling waar het eigenlijk om draait. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn verdriet en wat kan er nog worden verbeterd. P: Wat er goed gaat is dat Max zijn verdriet vaak uit tegen de docent, dus hij probeert het zeker te vertellen. Wat beter kan is dat hij dit deelt met zijn klasgenoten en dat Max minder vaak in die verdrietige bui komt en ook ziet dat het leven hele leuke dingen heeft. R: De derde basisemotie is <i>Bang of Angst</i>. Angst is een handig en belangrijk signaal voor de mens. Angst maakt alert, scherpt de zintuigen en verhoogt het instinctief reactievermogen, wanneer er gevaar dreigt. Mensen zijn voor veel dingen bang: voor verandering, voor de waarheid, voor falen etc. Op welke momenten uit Max zijn angst? P: Max heeft veel angst in zich. Hij is erg snel bang. Dat zijn verschillende momenten, zoals angst om er niet bij de te horen, angst wanneer zijn vader
-----------------	---	---

			een week weg is en angst wanneer een oefening niet zo goed lukt. Ook lijkt hij angstig te zijn wanneer er een nieuwe leerling is. De grenzen van deze leerling wil hij dan ook zo snel mogelijk weten en daardoor gaat hij deze leerling uitdagen. R: Op welke concrete manier uit hij dit? P: Zijn angst uit hij door dit aan te geven bij de docent. Wanneer er een nieuwe leerling is daagt Max deze leerling achter de rug van de docent om uit om er achter te komen hoe deze leerling is. Zo probeert hij een andere leerling verbaal onderuit te halen, deze leerling reageert hier dan op waardoor de andere leerling dus straf krijgt. Terwijl hij eigenlijk bedoeld "ik weet nog niet zo goed wie jij bent, dus test ik je zo uit dat ik niet opval, maar wel weet hoe jij in elkaar zit". R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn angst en wat kan er nog worden verbeterd. P: Max is erg angstig en mag wat mij betreft meer zelfvertrouwen krijgen. Hij mag wat mij betreft meer voor zichzelf opkomen en wat meer uiten tegen anderen.. Wat goed is, is dat Max zijn angst wel uit naar de docent en ondanks deze angst toch doorzet bij een oefening tijdens de gymles. R: Als laatste basisemotie blijft de positieve emotie "blij" over. Wie blij of gelukkig is, heeft positieve gevoelens over de omgeving of zichzelf en heeft dan ook geen grote behoefte om iets aan de omstandigheden te veranderen. Op welke momenten uit Max zijn blijheid? P: Op momenten waarbij het gevoel heeft dat hij ergens heel erg goed in is. Dat zijn wel de momenten waarbij je ziet dat hij blij is. Dat zijn de momentjes waarin hij zelfvertrouwen laat zien. R: Op welke concrete manier uit hij dit? P: Springen, lachen, roepen naar anderen dat ze naar hem moeten kijken. Je ziet gelijk aan hem wanneer hij enthousiast en blij is. Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn blijheid en wat kan er nog worden verbeterd. Max kan goed vertellen wat hij leuk vindt en aan zijn bewegingen zie je ook dat hij enthousiast is. Hij zou wat mij betreft meer positiviteit kunnen uiten naar anderen, dus meer complimenten geven, vaker zeggen tegen anderen dat hij iets echt heel leuk vindt. En van zichzelf kunnen vertellen wat hij dan zo goed kan en zo goed heeft gedaan.
Afsluiting	5	R: Dit was alweer de laatste vraag, waarmee het interview tot een einde is gekomen. wat het einde van het interview, R: Bij deze wil ik u heel erg bedanken voor uw hulp en inzicht. R: Mocht u verder nog vragen hebben dan mag u deze zeker nog stellen.	

NAMETING

Label	Fragmen t	Sprekend e	Tekst
Inleiding	1	R: Welkom, Dit interview gaat over het gedrag van Max tijdens de gymles. Dit interview zal ook na de interventies met Max nog een keer worden afgenomen om zo een veelzijdig beeld te krijgen over het gedrag van Max tijdens de gymles en de ontwikkeling die hij tijdens de interventies heeft gemaakt. We gaan beginnen met een aantal algemene vragen De eerste vraag luidt als volgt, wat is uw naam? P: Mijn naam is Pascal R: Welke lessen verzorgd u aan Max? P: Ik ben de groepsleerkracht van Max. R: Wat valt u op aan het gedrag van Max tijdens de gymles, tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode. P: Aan het gedrag van Max na de Stop-Denk-Doe methode valt op dat hij, doordat jij hem al voorbereid, de les al met hem met hem door spreekt, dat je een band met hem opbouwt, dat je tussendoor nog even een aandachtmomentje hebt, dat hij zo makkelijker de gymles doorkomt. Ik heb hem zelden meer gefrustreerd in de gymles gezien. R: In welke situaties laat hij vooral veranderd gedrag zien? P: Eerst was het vooral tijdens de uitleg wanneer je hem niet had aangesproken voor de les. Nu met het boekje had je hem voor de les al bij je genomen om de les te bespreken en dan heb je hem dus al gezien. Dat start moment heeft hij even nodig waardoor hij geen extra aandacht meer hoeft te vragen op de bank. Een schakelmoment heeft hij nodig van mij naar jou. Dat is voor hem een stukje veiligheid. R: En welk concreet gedrag laat Max tijdens deze situaties zien? P: Je ziet dat hij niet meer zo boos is, hij schopt niet meer tegen materialen, hij is niet meer weggelopen. En je ziet vandaag en vorige week tijdens de lessen dat het boekje er niet meer is, dat zijn gedrag weer heel anders is. Dat laat ook zien dat wanneer je iets inbouwt en je haalt het dan in een keer weg en je bouwt het niet af, dat het dan in een keer anders is en dat je dan moet oppassen voor een terugval. Hij geeft wel aan dat hij blij is dat het boekje klaar is, zodat hij de gymles helemaal mee kan doen. En aan de ene kant zie je dan dat hij zich stoer voordoet, van "ik heb dat boekje niet nodig". Aan de andere kant heeft hij het wel heel hard nodig. En dat heeft ook te maken met dat kleine momentje aandacht dat hij extra krijgt, maar dat zou je nu ook op een andere manier kunnen bieden, nu het boekje weg is. Zo laat ik in de klas even non-verbaal zien dat ik hem heb gezien. Volgens mij heeft hij dat wel nodig, dat jij ziet, dat je hem ziet.	

Zelfregulatie	2	R: Zoals u weet ga ik met Max een onderzoekje doen. De onderzoeksvraag van dit onderzoek is als volgt, Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op het reguleren van het gedrag van Max met ADHD en ODD, tijdens momenten die emoties oproepen in de gymles. Verschillende begrippen uit deze onderzoeksvraag zullen kort worden bevraagd. We beginnen met het begrip zelfregulatie. Zelfregulatie omvat uiteenlopende gedragingen zoals kunnen stoppen met gedrag wanneer dat nodig is, weerstand kunnen bieden tegen afleiding terwijl je bezig bent met een taak of een activiteit, en het kunnen reguleren van denken en emoties. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van Zelfregulatie? P: Ja, dat hij gericht naar zichzelf aan het kijken is. En dat hij iets meer bewust is van zijn eigen handelen. R: Heeft u concrete voorbeelden hiervan? P: Het boekje heeft Max gedwongen tot reflectie, dus wat ging goed, wat ging minder goed en heb je ergens last van? Daarnaast kan hij ook iets kwijt in het boekje, wat je kan opvatten als "luister even naar mij". Wat gaat al goed bij de zelfregulatie van Max en wat kan nog worden verbeterd? R: verbeterd? P: Je ziet dat Max veel meer controle heeft, dat heeft zowel te maken met het boekje als met de ervaringen die hij leert in de klas. Bij Max is het nog steeds een aandachtspunt om zich bewuster te worden van zijn eigen handelen, hij heeft nog niet altijd het oorzaak en gevolg door en wat zijn reactie kan ontlokken. En hij kan het nog leren dat het niet altijd Martijn is, maar dat er ook nog andere kinderen zijn. Daar is het zeker nog leerbaar in.
---------------	---	--

ADHD	3	R: Dan gaan we nu over op het volgende begrip en dat is ADHD (Attention Deficit Hyperactivity Disorder), dit is een ontwikkelingsstoornis. Er zijn 3 primaire problemen in de vaardigheid van kinderen met ADHD. Deze problemen zijn aandacht tekort, impulsiviteit en hyperactiviteit (Jeninga,2000). Deze 3 problemen worden kort bevraagd. Beginnend met aandacht tekort. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van aandacht tekort. P: Het boekje zorgt ervoor dat Max even zijn focus op iets specifiek kan leggen. En het zorgt ervoor dat hij even uit de drukte van de les is. Dus het boekje heeft zeker invloed. Zo heeft Max door het boekje even een momentje voor zichzelf, waardoor hij zich kan opladen en dat is iets dat Max wel nodig heeft. R: Max gaf in het interview ook aan dat hij het boekje als een soort time-out plek ziet, zonder dat er veel op hem wordt gelet door medeleerlingen. Is dit wat u daar ook mee bedoeld? P: Ja, op de time-out voel je inderdaad dat iedereen op jou let omdat je een time-out neemt, maar het boekje is een opdracht. Niemand zal dan denken, van "he daar gaat Martijn weer". P: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? R: Je ziet dus dat Max een stukje rust ervaart op zijn eigen time-out plekje. Hij leert dat hij zijn aandacht even moet richten op het boekje en dat hij dit geconcentreerd in moet vullen. Dus hij leert zich te focussen op een bepaald ding. P: Wat gaat er al goed wat betreft aandacht bij de les houden en wat kan er nog worden verbeterd? R: Hij keert rustiger en geconcentreerder terug bij de oefening. Het rust momentje zorgt voor een soort van refresh momentje, dus dat gaat goed. wat beter zou kunnen is dat Max luistert naar de uitleg van een opdracht en deze ook kan navertellen. R: Dan gaan we nu over op impulsiviteit. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van Impulsiviteit? Doordat je Max voor de gymles bij jou roept, Bereid je Max natuurlijk al voor op de les. Dit zorgt er voor dat hij al wel weet wat de bedoeling van de les en van het boekje is. P: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? R: Het rustmomentje zorgt ook hier weer voor minder impulsiviteit tijdens de les. Dat rust momentje tijdens het invullen van het boekje zorgt er voor dat Max weer helder bij de oefening terug komt. Ook het gesprekje van tevoren zorgt voor voorspelbaarheid en zorgt ervoor dat Max wel weet wat de bedoeling van de gymles is. Verder is Max veel meer aan het kijken naar wat voor handelingen P: Wat gaat er al goed wat betreft het impulsief reageren en wat kan er nog worden verbeterd? R: Wat er goed gaat is dat Max door dat rust moment een stuk geconcentreerder terug komt. Het boekje dwingt hem natuurlijk om eerst na te denken en dan pas te doen. Dus hij is heel erg bewust bezig met wat zijn vervolg handeling is. Wat hier nog beter kan is dat hij leert de focus te leggen op de leerling waar hij mee bezig is tijdens bijvoorbeeld het samenwerken. Zijn focus mag dus wat meer naar zijn klasgenoten. Ook naar de docent, maar vooral naar zijn klasgenoten. Het afstemmen op een ander is nog redelijk lastig. R: Het laatste kenmerk van ADHD is hyperactiviteit.
------	---	---

		P: Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van hyperactiviteit. Ja, je ziet weer dat het boekje en het momentje rust zorgt voor een oplaadmomentje voor Max. Dit moment zorgt ervoor dat Max weer tot rust kan komen en even uit het drukke spel weg is. Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? Hij is rustiger en geconcentreerder wanneer hij van het boekje terug komt. R: Dat gaat samen met minder drukke bewegingen en kreten. P: Wat gaat er al goed wat betreft hyperactiviteit en wat kan er nog worden verbeterd? Wat goed gaat, Max is wel iets rustiger geworden. Maar ik denk dat zijn hyperactiviteit niet in de weg zit. Max is nog jong, en is het dan erg om veel te willen bewegen? Tijdens de gymles denk ik dat deze hyperactiviteit alleen maar positief werkt. In het begin van het jaar liep Max weg wanneer het in zijn hoofd te druk was, en nu pakt hij een rust moment bij het boekje waardoor die drukte in zijn hoofd even verdwijnt. Tijdens de uitleg zou hij zichzelf iets beter mogen controleren nog, dat hij zich even kan focussen en andere niet afleid. Al let Max hier ook zeker wel op wanneer hij hiermee wordt geconfronteerd.
--	--	--

ODD	4	R: Het volgende onderwerp uit de onderzoeksvraag is ODD. Oppositional Defiant Disorder (ODD), wordt ook wel oppositioneel opstandig gedrag genoemd. ODD wordt dan ook gekenmerkt door een blijvend patroon van negativistisch, opstandig (ongehoorzaam) en vijandig gedrag. We beginnen met het begrip Negativistisch gedrag. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van negativistisch gedrag? P: Ja je ziet dat zijn negatieve uitingen een heel stuk minder zijn. Af en toe hoor je wel weer eens iets van hem. Vooral als we over de gymles praten dat zie je dit gedrag vrijwel niet meer terug. R: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? P: Op dit moment heb ik tijdens de les geen negatieve uitingen van Max meer gehoord. Bij Max is het ook altijd de vraag of dat wat hij dan roept, bijvoorbeeld ik kan niks, dat dat ook is wat hij voelt. Of dat hij gezien wil worden door de docent en dat er eigenlijk een andere reden achter zit. Dat hij dit gedrag minder tot niet meer laat zien kan zijn door he boekje, maar kan ook zijn doordat hij jou vertrouwd en denkt, juf Roos ziet mij toch wel staan. wanneer hij namelijk een persoon niet kent, is het voor hem makkelijk in de slachtoffer rol te zitten en zo gezien te worden. Het boekje zorgt er wel voordat Max zijn emotie en gevoel kwijt kan. Het hoeft niet te worden opgelost. Het is voor hem al genoeg om het even kwijt te kunnen. Dus het boekje speelt zeker een rol in het verminderen van dit negatieve gedrag. R: Wat gaat er al goed wat betreft negativiteit en wat kan er nog worden verbeterd? P: Wat goed gaat is dat hij deze negatieve uitspraken minder laat zien. Hij kan ze kwijt in het boekje, en hij kan weer aan de slag. Wat beter kan is dat wanneer hij ergens mee zit, hij dit ook kan bespreken met een ander. Dus met de docent of met een klasgenoot. Dat is natuurlijk iets wat erg belangrijk is en waar Max nog veel in kan leren. R: Dan gaan we over naar opstandig (ongehoorzaam) gedrag. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van opstandig en ongehoorzaam gedrag? P: Ja de Stop-Denk-Doe methode heeft bijgedragen aan de relatie tussen jou en Max, en relatie is prestatie. Wanneer je een relatie met Max opbouwt mag je een keer stop zeggen tegen hem, en heb je geen relatie op gebouwd dan mag dat niet, zo werkt dat hier. Ik zie nu geen opstandig gedrag in gymzaal terug. R: Wat gaat er al goed wat betreft opstandigheid en gehoorzaamheid en wat kan er nog worden verbeterd? P: Wat er goed gaat is dat Max zodra je een band met hem hebt opgebouwd, hij erg lief is en goed luistert. Hij laat in de gymles nu geen opstandig gedrag meer zien dus er hoeft wat mij betreft niets meer verbeterd te worden. Misschien dat Max leert ook naar vreemdere mensen te luisteren, maar het blijft een kind, en kinderen doen dat. Jouw relatie met Max is erg goed, dus ik zie geen opstandig gedrag meer terug. Hij kent je, hij weet hoe je bent, dus hij luistert naar jou want jij luistert naar hem. R: Als laatste gaan we het hebben over vijandig gedrag. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied van vijandig gedrag? P: Ja Max heeft ons nu niet echt meer nodig bij conflictsituaties. Je moet hem nog wel blijven volgen. Zijn vijandig gedrag kan wel plotseling ontstaan.
-----	---	--

			Het boekje zorgt hierbij zeker voor verbetering, doordat Max zichzelf moet reflecteren. Daarbij krijgt hij natuurlijk steeds minder begeleiding, hij wordt steeds minder gevolgd door jouw maar moet wel op verschillende momenten zijn boekje invullen en dus naar zijn eigen gedrag kijken. Dat was ook de opbouw van de interventie dat hij leerde zelfstandig het boekje in te vullen. En dat kon hij ook prima, ik had echt het idee dat die keuzes die hij had hem hielpen bij het maken van een gepaste keuze. Ja hij heeft de houvast van dat boekje en de bijpassende keuzes ook wel echt nodig. We moeten hem nu ook niet te snel loslaten, want dan kan het de verkeerde kant op gaan. R: de verkeerde kant op gaan. P: Welk concreet gedrag laat Max op deze momenten zien? Je ziet dat hij aan het begin van het jaar ook in het zicht van volwassenen in conflict kwam. Dus is dat enkel nog uit het zicht van volwassenen dat hij af en toe nog in conflict komt met een klasgenoot. Dus wanneer er geen volwassenen bij is kan het af en toe nog fout gaan en weet hij zich niet altijd wijze uit een conflictsituatie te houden. R: altijd wijze uit een conflictsituatie te houden. P: Wat gaat er al goed wat betreft vijandigheid en wat kan er nog worden verbeterd? Hij kan het al beter voor elkaar krijgen om zonder volwassenen zich te redden en niet in conflictsituaties te komen, dus dat gaat al goed. Dat lijntje is nog niet echt dik genoeg. Dus wat er nog kan verbeteren is dat hij in vrijwel elke situatie zonder volwassenen niet in conflict situatie terecht komt.
--	--	--	---

4 basis emoties	5	R: Als laatste onderwerp van de onderzoeksvraag wordt het begrip emotie behandeld. Emotie wordt vaak omschreven als een innerlijke beleving of gevoel van bijvoorbeeld vreugde, angst, boosheid, verdriet dat door een bepaalde situatie wordt opgeroepen of spontaan kan optreden. Er zijn basisemoties, Boos, Blij, Bedroefd en Bang (de 4 B's). Elke basis emotie wordt kort bevraagd in de context van het gedrag van Max tijdens de gymles. <i>We beginnen bij Boos/woede:</i> Boosheid is een primaire emotie. Woede kan zich uiten in woorden (schelden, schreeuwen) of in daden in de vorm van fysiek geweld (slaan, schoppen). Woede varieert in intensiteit. Milde vormen van woede worden aangeduid met woorden als ergernis, geprikkeldheid of irritatie. Gematigde vormen met de termen boosheid, kwaadheid en toorn. En sterkere vormen met driftbuien, woedeaanvallen of razernij. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied het uiten van zijn boosheid? P: Jazeker, Max denkt nu Max meer na, hij telt eerder tot 10. Hij weet nu welke keuzes hij ook kan maken in plaats van boos te zijn en weg te lopen. Dus hij heeft veel meer controle over zijn boosheid. R: Op welke concrete manier uit hij dit? P: Nu gaat hij naar zijn boekje, bekijkt hij de keuzes die hij kan maken en kiest daar een keuze van. Hij heeft meer rust en schiet minder uit zijn slof. De keuzes van het boekje helpen hem met het maken van een verstandige keuze op zijn boosheid. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn boosheid en wat kan er nog worden verbeterd. P: Zoals het nu gaat ben ik top tevreden over hoe Max omgaat met zijn boosheid. R: De tweede basisemotie is <i>bedroefd of verdriet</i>. Verdriet wordt omschreven als een natuurlijke ontlading als het leven ons teleurstelt, als onze wensen en verwachtingen niet uitkomen of als we iets moeten loslaten waaraan we gehecht zijn. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied het uiten van zijn verdriet? P: Max zit niet meer zoveel in zijn bedroefde en verdrietige bui. Wij moeten wel waakzaam zijn dat hij daar niet in gaat raken, want hij kan er makkelijk in terug raken. Het boekje heeft er voor gezorgd dat Max ook de leuke en blij momenten leert te herkennen en benoemen, waardoor hij zag hoe leuk de les kon zijn en hoe goed hij zichzelf kon voelen. ook heeft het boekje bijgedragen aan het uiten van zijn gevoel richting de leerlingen. De keuzes waren zo gericht dat Max steeds meer moest uiten naar klasgenoten en dat is iets wat erg goed voor hem is. Zo leert Max dat het soms handiger is om tegen leerlingen te vertellen hoe hij zich voelt dan wanneer hij dat tegen de docent doet. R: Op welke concrete manier uit hij dit? P: Zoals is benoemd uit hij zijn gevoel meer naar zijn klasgenoten, ziet hij ook de positieve momenten van de les en van zichzelf, waardoor hij minder vaak in een verdrietige bui komt. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn verdriet en wat kan er nog worden verbeterd. P: Wat goed gaat is dat Max minder vaak en minder lang in zijn verdrietige bui. En dat hij door het boekje in is gaan zien dat hij ook een heleboel leuke momenten meemaakt tijdens een dag. Wat nog er nog verbeterd kan worden is dat Max leert de kerndingen aan te geven. want dat ligt achter
-----------------	---	--

		het gedrag, het is bijvoorbeeld niet de leerling die hem echt stoort, het is het feit dat zijn vader een week weg is van huis waar hij moeite mee heeft. En beter met dit leert omgaan, bijvoorbeeld dat hij zijn vader nog altijd kan bellen en je moeder is ook thuis. Daar moeten we hem mee helpen. We moeten hem helpen dat je niet altijd in de put moet gaan zitten. R: De derde basisemotie is <i>Bang of Angst</i>. Angst is een handig en belangrijk signaal voor de mens. Angst maakt alert, scherpt de zintuigen en verhoogt het instinctief reactievermogen, wanneer er gevaar dreigt. Mensen zijn voor veel dingen bang: voor verandering, voor de waarheid, voor falen etc. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied het uiten van zijn angst? P: Ja, het boekje geeft aan dat hij ook positieve dingen mag vertellen. En dat hij ziet en opschrijft wat hij wel goed kan en wat hij wel heel goed heeft gedaan. Dat zorgt dan ook voor meer zelfvertrouwen. Plus het is een hulpmiddel dat hij bespreekt wat hij voelt en bespreekt waar hij in dit geval angstig voor is. De keuzes die daar bij horen helpen hem dan met het omgaan met deze angst dus dat is zeker positief. R: Op welke concrete manier uit hij dit? P: Max heeft duidelijke stappen gemaakt in de omgang met andere leerlingen, wat voor hem ook een angstpuntje kon zijn. Het boekje zorgde ervoor dat Max een stuk positiever in de les kwam te staan en naar mijn mening het idee had dat hij ook de angstige situaties aan kon. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn angst en wat kan er nog worden verbeterd. P: Wat goed gaat is dat Max zijn angst uit bij de docent en in het boekje. Ook daagt Max een nieuwe leerling nu niet meer uit maar probeert hij deze juist te helpen waardoor hij op een positieve manier erachter komt wie deze leerling is. Wat nog beter zou kunnen is dat Max hulp zoekt bij klasgenoten en dat zij als klas elkaar meer gaan ondersteunen. R: Als laatste basisemotie blijft de positieve emotie "blij" over. Wie blij of gelukkig is, heeft positieve gevoelens over de omgeving of zichzelf en heeft dan ook geen grote behoefte om iets aan de omstandigheden te veranderen. Zijn er verbeteringen zichtbaar in het gedrag van Max tijdens en na het gebruik van de Stop-Denk-Doe methode op het gebied het uiten van zijn blijheid? P: Ja zeker, het boekje laat hem zien hoe vaak hij blij is. Hij heeft vrijwel elke les ingevuld dat hij blij was. Ook hielp het boekje hem met het beschrijven waarom hij zo blij was, en wat hij zo goed had gedaan tijdens de les waarom hij zo blij was. Verder leerde de keuzes uit het boekje dat hij trots mag zijn op zichzelf en dat hij zijn blijheid mag delen met anderen. En dat hij de dag van een ander een stukje beter kon maken door een compliment te geven en zijn blijheid te delen met een ander. R: Op welke concrete manier uit hij dit? P: Max koos vrij vaak voor de complimentjes naar een ander. Dit zag je de laatste observatie les terug dat Max nu ook zonder het boekje positief aan het coachen is. Hij geeft super veel complimenten aan anderen. Hij juicht wanneer hij zelf of een ander een mooie bal heeft gespeeld. Dat is echt heel gaaf om te zien dat hij zijn enthousiasme kan delen met de anderen. R: Wat gaat er al goed bij het uiten van zijn blijheid en wat kan er nog worden verbeterd. P: Max is echt enorm gegroeid in het complimenteren van anderen en positief aanwezig zijn tijdens de les. Het is een jongen met een goud hartje en mag
--	--	--

			van mij dus echt meer zelfvertrouwen krijgen, dat is het enige waar nog wat verbetering in zit.
Afsluiting	5	R:	Dit was alweer de laatste vraag, waarmee het interview tot een einde is gekomen. wat het einde van het interview, Bij deze wil ik u heel erg bedanken voor uw hulp en inzicht. Mocht u verder nog vragen hebben dan mag u deze zeker nog stellen.

BIJLAGE 7 INTERVIEW MAX

TOPICLIJST INTERVIEW MAX

Doelstelling van dit interview:

Aan het einde van dit interview met Max, wil ik weten wat Max zijn interpretatie is over de emoties Boos, Blij, Bedroefd en Bang (4 B's). Verder wil ik weten wat de emotie is van Max tijdens verschillende situaties in de gymles. Als laatste wil ik weten welke keuze Max maakt als reactie op deze emoties en waarom hij deze keuze maakt.

Centrale onderzoeksvraag:

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op het reguleren van het gedrag van Max met ADHD en ODD tijdens gymles.

Inleiding

Wat is jouw naam?

Hoe oud ben je?

In welke klas zit je?

Kun je een voorbeeld geven van een moment in de gymles die jij hebt onthouden? Hoe voelde je daarbij.

Topic 1: Emoties

Bij emoties horen de 4 basisemoties, Blij, Boos, Blij, Bedroefd. Blij houdt in Geluk, plezier, opluchting, tevredenheid, trots. Onder Boos valt Ergernis, irritatie, vijandigheid, haat. Bij Bang kun je denken aan Bezorgdheid, ongerustheid, zenuwachtigheid, schrik, paniek. Bij Bedroefd hoort onder andere Eenzaamheid, bedroefdheid. Er wordt gekeken hoe de interpretatie van Max is op de verschillende emoties.

- Kun jij mij vertellen wat Blij betekend?
 - Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij blij was?
- Kun jij mij vertellen wat Boos betekend?
 - Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij boos was?
- Kun jij mij vertellen wat Bang betekend?
 - Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij bang was?
- Kun jij mij vertellen wat Bedroefd (verdrietig) betekend?
 - Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij bedroefd was?

Topic 2: Emoties in combinatie met een specifieke gebeurtenis in de gymles.

Hierbij wordt het gevoel van Max besproken tijdens specifieke momenten in de gymles. De combinatie van emotie en een gebeurtenis zal inzicht geven in de emoties en de reacties op deze emoties van Max tijdens de gymles op dit moment. Later kan dit worden vergeleken met de reacties op verschillende emoties en situaties die Max tijdens en na de interventies. En zo kan er bekeken worden of er een verbetering te zien is in het gedrag van Max als uiting op zijn emoties.

- Wat voel je als je iets wilt dat niet mag?
 - Wat voel je als je stil moet zijn, maar eigenlijk nog iets wil vertellen?
 - Wat voel je als je niet met iemand mag samen mag werken, waar jij wel graag mee wil samenwerken?
- Wat voel je als iets anders gaat dan verwacht?
 - Wat voel je als een oefening tijdens de les niet lukt?

- Wat voel je als je verliest bij een spel.
- Wat voel je als je onbewust wordt afgetikt?
- Wat voel je als je last hebt van een ander?
 - Wat voel je als je wordt gepest door een ander?
 - Wat voel je als een ander je onterecht aanspreekt?
- Wat voel je als iets goed gaat?
 - Wat voel je als een oefening tijdens de les heel goed lukt?
 - Wat voel je als je fijn samengewerkt met een andere leerling?
 - Wat voel je als je een compliment krijgt?

Topic 3: Gevolg op de emotie

Het gevolg op de emotie houdt in de keuze van de reactie of handeling die Max maakt als gevolg van een bepaalde emotie op een bepaalde gebeurtenis. Dit kan zijn aanpakken, wegkruipen of knokken.

- Wat DOE je als je stil moet zijn, maar eigenlijk nog iets wil vertellen?
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als je niet met iemand mag samen mag werken, waar jij wel graag mee wil samenwerken?
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als een oefening tijdens de les niet lukt?
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als je verliest bij een spel.
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als je onbewust wordt afgetikt?
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als je wordt gepest door een ander?
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als een ander je onterecht aanspreekt?
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als een oefening tijdens de les heel goed lukt?
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als je fijn samengewerkt met een andere leerling?
 - Waarom doe je dat?
- Wat DOE je als je een compliment krijgt?
 - Waarom doe je dat?

Afsluiting

- Heel erg bedankt voor ons gesprekje Max, en als je nog vragen hebt mag je die nog stellen.

UITGEWERKT INTERVIEW MAX

VOORMETING

Label	Fragmen t	Sprekend e	Tekst
Inleiding	1	R: Max, vandaag ga ik met jou naar een paar vragen krijgen over de gymles en over hoe jij je voelt tijdens de gymles. R: We gaan beginnen met een aantal vragen over wie jij bent. R: Mijn eerste vraag, wat is jouw naam? M: Max R: Hoe oud ben je? M: Ik ben 10 jaar R: In welke klas zit je? M: Ik zit in groep 6 bij meester Pascal R: Super, de volgende vragen gaan over de gymles. R: Kun je een voorbeeld geven van een moment in de gymles die jij hebt onthouden? M: Dat ik een keer heel erg boos was en toen had ik 2 keer ton gekregen. R: Waarom had je twee keer ton gekregen? M: Omdat ik heel erg boos was omdat ik de hele tijd werd uitgedaagd door andere kinderen en toen liep ik weg. Dus toen kreeg ik twee keer ton. R: Hoe voelde je daarbij? M: Niet fijn. R: En boos, bang of verdrietig? M: En heel erg boos en een beetje bang. R: Waarvoor was je bang? M: Ik was er bang voor dat ik zou worden geslagen. En dat is ook het tweede waar ik heel boos van wordt en dat is als ik wordt geslagen. En ik heb van papa geleerd dat als ik wordt geslagen, dat ik dan een keer terug mag slaan en gebeurt het dan nog een keer, dan moet ik daarna pas naar de meester. R: En vind jij dat een goede volgorde? Of heb je zelf een betere volgorde? M: Nee eigenlijk vind ik dat niet zo'n goede volgorde. Ik moet eigenlijk wanneer ik wordt geslagen meteen naar de meester gaan. R: Dat is een goede oplossing!	

Emoties	2	R: We gaan het nu hebben over emoties. Bij emoties horen de 4 basisemoties, Blij, Boos, Blij, Bedroefd. R: Ken jij deze emoties? M: Ja die ken ik wel. R: Kun jij mij vertellen wat Blij betekend? M: Blij is wanneer je heel erg blij bent. Ik kan het niet zo goed uitleggen, maar ik ga het proberen. Ik kan heel erg goed blij zijn. Dan trek ik een blij gezicht. Dus dat is blij. R: Wat voor gevoel krijg jij bij blij? M: Ik krijg niet echt een gevoel bij blij zijn. Ik wordt gewoon heel erg druk. En dat vind ik niet altijd leuk dat ik dan zo druk ben, want toen ik thuis een keer druk was, kreeg ik straf omdat ik per ongeluk een autootje had laten vallen die kapot was. en dat was echt per ongeluk omdat ik druk was. R: Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij blij was? M: Ja, als ik een hele goede gymles heb gehad dan wordt ik super blij. R: En wanneer heb je dan een goede gymles gehad? M: Als ik geen ton of straf heb gehad en als ik alleen maar opstekers heb gehad. R: Kun jij mij vertellen wat Boos betekend? M: Ja, ik wordt heel snel boos als ik wordt uitgedaagd enzo, want dat vind ik niet fijn. R: Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij boos was? M: Ja, dat kan ik. Dat is ook dezelfde keer als de les die ik vertelde van vorig jaar, toen ik zo werd uitgedaagd, toen was ik heel erg boos. R: Kun jij mij vertellen wat Bang betekend? M: Ja, bang betekend dat wanneer je iets engs meemaakt, bijvoorbeeld een nachtmerrie, dan ben je bang. En als je bang bent dan ren je vaak weg. Bij een nachtmerrie is iedereen eigenlijk wel bang. En mijn nachtmerrie heb ik wel eens vaker en laatst moest ik echt heel hard huilen omdat ik toen zo bang was van die nachtmerrie. R: Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij bang was? M: Ja, dat is dezelfde keer als waar ik het net over had gehad toen ik bang en boos was omdat ik werd uitgedaagd en ik bang was dat zij mij zouden slaan. R: Kun jij mij vertellen wat Bedroefd (verdrietig) betekend? M: Ja, bedroeft is bijna hetzelfde als verdrietig. Als je verdrietig bent ga je ook echt huilen en bij bedroeft heb je eigenlijk meer alleen een sip gezicht. En als je mij dan uitdaagt wordt ik dus verdrietig en boos. R: Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij bedroefd was? M: Ja, dat is ook die ene gymles van vorig jaar. Toen was is verdrietig omdat ze me uitdaagde. R: Waarom was je precies verdrietig tijdens die les? M: Omdat ik dus werd uitgedaagd en daar werd ik gewoon verdrietig van want dat is niet fijn.
---------	---	--

Emoties in combinatie met een specifieke gebeurtenis in de gymles.	3	R: Oke Max, we gaan het nu hebben over jou gevoel bij sommige momenten in de gymles. R: Wat voel je als je iets wilt dat niet mag? M: Dat is moeilijk. R: Ik zal een voorbeeld geven, wat voel je als je stil moet zijn, maar eigenlijk nog iets wil vertellen? M: Dan voel ik me een klein beetje bedroeft, maar niet heel erg, want dan steek ik gewoon mijn vinger op. R: Dat is een goede oplossing. R: Wat voel je als je niet met iemand mag samen mag werken, waar jij wel graag mee wil samenwerken? M: Dan vraag ik of aan de meester of juf of ik alleen mag werken, of ik vraag of ik met iemand anders mag werken. En als geen van beide mag dan werk ik toch gewoon samen met dat andere kind. R: Wat voel je als iets anders gaat dan verwacht? Bijvoorbeeld, wat voel je als een oefening tijdens de les niet lukt? M: Dan voel ik mij een beetje bedroefd, want dat vind ik dan jammer. Want dan heb je er zo hard je best op gedaan en thuis lukt het mij dan bijvoorbeeld wel en dan kom ik hier en dan lukt het niet. Dat vind ik niet fijn en dan trek ik een sip gezicht vaak. R: Wat voel je als je verliest bij een spel. M: Ik kan niet tegen mijn verlies, dus dan voel ik dat er boosheid naar boven komt en dat ik verdrietig ben en dan voel ik mij dus niet blij. R: Wat voel je als je onbewust wordt afgetikt? M: Dat is wel frustrerend als ze dat de hele tijd zeggen. En vaak zeg ik dan "ik heb niks gevoeld hoor". En als ze blijven zeggen dat ik toch af ben begin ik weer een beetje boos te worden. R: En wat doe je dan als je zo voelt? M: Dan loop ik weg en schop ik mensen of ik duw ze op de grond of pak ik dingen af of ik schop tegen andere dingen aan. R: Wat voel je als je last hebt van een ander, dus wat voel je als je wordt gepest door een ander? M: Dan wordt ik weer boos en verdrietig? R: Wat voel je als een ander je onterecht aanspreekt, dus wat voel jij als jij de schuld krijgt van iets dat je niet hebt gedaan? R: Dan wordt ik heel heel boos. R: Wat voel je als iets goed gaat, dus wat voel je als een oefening tijdens de les heel goed lukt? M: Dan voel ik mij juist heel erg blij! R: Wat voel je als je fijn samengewerkt met een andere leerling? M: Dan voel ik mij ook heel erg blij. R: Wat voel je als je een compliment krijgt? M: Dan voel ik mij eigenlijk nog blijer, want die krijg ik niet zo vaak.
--	---	---

Gevolg op emotie	4	R: Oke Max, nu mag je goed na gaan denken over het gevolg, dus hoe heb jij gereageerd op die emoties en wat heb je toen gedaan. Dat kan zijn R: aanpakken, wegkruipen of terugtrekken of knokken/aanvallen. R: Wat DOE je als je stil moet zijn, maar eigenlijk nog iets wil vertellen? M: Dan steek ik dus mijn vinger op, totdat ik de beurt krijg en nog iets kan vertellen. Het kan mij dan niet schelen dat ze zeggen doe je vinger maar omlaag of als ik straf krijg, ik wil gewoon de beurt. Ik wil het gewoon vertellen. Het is vaak ook best wel belangrijk. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik het gewoon moet vertellen en het vaak heel belangrijk is. R: Wat DOE je als je niet met iemand mag samen mag werken, waar jij wel graag mee wil samenwerken? M: Dan wordt ik boos. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik dat niet fijn vind. R: Wat DOE je als een oefening tijdens de les niet lukt? M: Dan wordt ik een beetje boos. R: Waarom doe je dat? M: Ik wil graag dat alles lukt en dat ik alles kan. R: Wat DOE je als je verliest bij een spel. M: Dan wordt ik boos. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik niet tegen mijn verlies kan. R: Wat DOE je als je onbewust wordt afgetikt? M: Dan zeg ik dat ik het niet heb gevoeld. En als de juf of meester zegt dat ik wel af ben dan wordt ik wel boos en dan loop ik weg. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik niet tegen mijn verlies kan en het dan niet eerlijk is. R: Wat DOE je als je wordt gepest door een ander? M: Dan doe ik dingetjes terug of ga ik naar de meester. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik dan gewoon zo boos ben dat ik niks anders kan. R: Wat DOE je als een ander je onterecht aanspreekt? M: Dan wordt ik heel hard boos en knokken doe ik dan ook best wel vaak. R: Waarom doe je dat? M: Omdat het dan gewoon niet eerlijk is en daar kan ik niet tegen. R: Wat DOE je als een oefening tijdens de les heel goed lukt? M: Dan ben ik gewoon echt heel erg blij. Dan ga ik lachen en blij zijn. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik dan gewoon blij ben. R: Wat DOE je als je fijn samengewerkt met een andere leerling? M: Dan ben ik ook blij en lach ik. R: Waarom doe je dat? M: Omdat het dan gewoon leuk is. R: Wat DOE je als je een compliment krijgt? M: Dat weet ik eigenlijk niet. Dan ben ik denk ik blij en moet ik weer lachen. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik niet zo veel complimentjes krijg en dat is wel heel leuk om te krijgen.
Afsluiting	5	R: Dit wat het interview, Max. Heel erg bedankt voor jou hulp. R: Mocht je verder nog vragen hebben dan mag je ze altijd stellen.

NAMETING

Label	Fragmen t	Sprekend e	Tekst
Inleiding	1	R: Max, vandaag ga ik met jou naar een paar vragen krijgen over de gymles en over hoe jij je voelt tijdens de gymles. R: We gaan beginnen met een aantal vragen over wie jij bent. R: Mijn eerste vraag, wat is jouw naam? M: Max R: Hoe oud ben je? M: 10 jaar R: In welke klas zit je? M: Groep 6 bij meester pascal. R: Super, de volgende vragen gaan over de gymles. R: Kun je een voorbeeld geven van een moment in de gymles die jij hebt onthouden? M: Ik was heel blij een keer bij de gymles omdat ik jou toen afgooide bij niemandbal en superbals en ik was blij omdat ik jou bijna nooit afgooi. R: Hoe voelde je daarbij. M: Toen voelde ik mij echt heel blij.	

Emoties	2	R: We gaan het nu hebben over emoties. Bij emoties horen de 4 basisemoties, Blij, Boos, Blij, Bedroefd. R: Deze emoties ken je als het goed is nog. Kun je kort nog even vertellen wat ze betekenen? R: Kun jij mij vertellen wat Blij betekend? M: Blij was ik eigenlijk bijna altijd. Ik ben niet boos geweest en maar soms bedroeft. En dan ben ik gewoon super blij. R: Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij blij was? M: Ja, toen ik jou dus 2 keer had afgegooid bij niemandbal en superbal. R: Kun jij mij vertellen wat Boos betekend? M: Als ik boos ben dan ben ik heel kwaad en gooi ik met spullen of loop ik weg of ik ga slaan. R: Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles tijdens dat je met je boekje werkte dat jij boos was? M: Nee ik ben toen niet echt meer boos geweest. R: Hoe reageer jij nu met het boekje als jij boos bent? M: Als ik boos ben ga ik nu naar het boekje ook al wil ik dat dan soms niet omdat ik dan zo boos ben. Maar ik ben niet meer heel erg boos geweest. R: Helpt het dat je dan een momentje voor jezelf hebt en dat je kunt opschrijven wat er dan aan de hand is? R: Ja dat helpt. Dan wordt ik weer een beetje rustiger. En toen ik weg ging bij het boekje was ik weer blij en was ik niet meer boos. R: Kun jij mij vertellen wat Bang betekend? M: Als je bang bent kun je dat tegen de juf zeggen. Of je zegt tegen een klasgenoot dat je het niet zo fijn vind wat hij doet en dat je daar bang van wordt. R: Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles tijdens dat je met je boekje werkte dat jij bang was? M: Ja iemand uit de klas was heel erg boos en toen was ik bang dat hij zo boos was dat hij mij aan zou vallen. R: Kun jij mij vertellen wat Bedroefd (verdrietig) betekend? M: Ja soms als ik boos ben ik ook wel bedroeft. Dan voel ik mij niet zo fijn. R: Kun je een voorbeeldje geven van een moment in de gymles dat jij bedroefd was? M: Toen ik een keertje genegeerd werd omdat ik iets wilde zeggen, maar van de meneer niet mocht zeggen wat ik wilde was ik wel een beetje boos en verdrietig. Want ik wilde heel graag iets zeggen. R: Je hebt een aantal bij je boekje ingevuld dat je bedroeft was. vond je het fijn om te schrijven in het boekje waarom je bedroefd was? en helpen de keuzes die in het boekje staan om jouw goede keuzes te laten maken? M: Ja, ik heb hele goede keuzes gemaakt vind ik.
---------	---	--

Emoties in combinatie met een specifieke gebeurtenis in de gymles.	3	R: Oke Max, we gaan het nu hebben over jou gevoel bij sommige momenten in de gymles. R: Wat voel je als je iets wilt dat niet mag? M: Dan voel ik me niet zo fijn. Bijvoorbeeld wanneer ik een salto wil maken maar dat mag niet, dan denk ik "wij zijn groep 6 wij kunnen dat wel". Dus dan voel ik me niet zo fijn. R: Wat voel je als je stil moet zijn, maar eigenlijk nog iets wil vertellen? M: Dan voel ik eigenlijk niks. Dat maakt mij niet echt uit. R: Wat voel je als je niet met iemand mag samen mag werken, waar jij wel graag mee wil samenwerken? M: Dan voel ik mij een beetje buitengesloten. Want ik heb nog niet vaak samengewerkt met iemand waarmee ik wel graag samen zou willen werken. R: Wat voel je als iets anders gaat dan verwacht? M: Dan voel ik mij een beetje geschrokken. Bijvoorbeeld papa en ik zouden naar de winkel of ijssalon gaan en zegt papa daarna dat we niet meer gaan. Dan ben ik gewoon geschrokken. R: Wat voel je als een oefening tijdens de les niet lukt? M: Dan voel ik mij bedroeft. R: Wat voel je als je verliest bij een spel. M: Dan voel ik mij ook geschokt, want ik kan niet zo goed tegen mijn verlies. R: Wat voel je als je onbewust wordt afgetikt? M: Dan wordt ik wel een klein beetje boos, want ik vind het niet zo fijn als ze dan telkens roepen dat ik af ben terwijl ik dat niet ben. R: Wat voel je als je last hebt van een ander? M: Dan voel ik bijna niks. En als ik dan vraag of ze willen stoppen en hij zegt dan "nee", dan dat doe ik niet en diegene gaat dan door dan ga ik vaak naar een ander plekje. R: Wat voel je als je wordt gepest door een ander? M: Hetzelfde, ik vind het niet leuk als ik wordt gepest. Dus dan vraag ik of ze willen stoppen en anders ga ik ergens anders zitten. R: Wat voel je als een ander je onterecht aanspreekt? M: Dan voel ik me heel erg bedroeft en verdrietig en dan ben ik ook een beetje boos. En vaak zeg ik dan dat ik dat niet was. R: Wat voel je als iets goed gaat? R: Dan ben ik heel blij. R: Wat voel je als een oefening tijdens de les heel goed lukt? R: Dan voel ik me dus ook heel erg blij. Wat voel je als je fijn samengewerkt met een andere leerling? Weet ik niet. Wat heb je met je boekje gedaan toen je blij was? Toen heb ik een vrij moment ingevuld. En dan gaf ik vaak iemand een compliment. Wat voel je als je een compliment krijgt? Dan voel ik me echt heel blij.
--	---	---

Gevolg op emotie	4	R: Oke Max, nu mag je goed na gaan denken over het gevolg, dus hoe heb jij gereageerd op die emoties en wat heb je toen gedaan. Dat kan zijn R: aanpakken, wegkruipen of terugtrekken of knokken/aanvallen. R: Wat DOE je als je stil moet zijn, maar eigenlijk nog iets wil vertellen? M: Dan doe ik niks. Dan blijf ik gewoon stil. R: Waarom doe je dat? M: Omdat het dan moet en dan doe je dat gewoon. R: Wat DOE je als je niet met iemand mag samen mag werken, waar jij wel graag mee wil samenwerken? M: Dan werk ik toch met hem samen, maar heel soms doe ik dan alsof ik iets niet snap terwijl ik het wel snap. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik dan misschien toch liever met iemand anders wil werken of alleen wil werken. R: Oke, ik vind dat jij tijdens de gymles met iedereen altijd heel goed samenwerkt en je best doet! Dus dat vind ik goed. M: Ja dat doe ik eigenlijk ook wel. R: Wat DOE je als een oefening tijdens de les niet lukt? M: Dan doe ik andere kinderen een beetje na. R: Oke, dus je probeert het dan wel? M: Ja ik probeer het nog wel. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik graag zo min mogelijk wil opvallen als ik dingen niet snap. En ik wil het wel graag kunnen. R: Wat DOE je als je verliest bij een spel. M: Dat weet ik niet zo goed want ik verlies niet zo vaak. Heel soms wordt ik nog een beetje boos, maar meestal wordt ik niet meer boos. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik niet zo goed tegen mijn verlies kan. Maar wel steeds beter. R: Wat DOE je als je onbewust wordt afgetikt? M: Dan wordt ik misschien wel een beetje boos. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik het dan niet eerlijk vind dat ik moet zitten en dat die anderen blijven roepen. R: Wat DOE je als je wordt gepest door een ander? M: Dan ga ik dus ook naar een andere plek toe als hij doorgaat terwijl ik heb gevraagd te stoppen. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik niet wil opvallen en omdat ik het pesten niet leuk vind. R: Wat DOE je als een ander je onterecht aanspreekt? M: Dan zeg ik dat ik dat niet was. En als ik dan toch de schuld krijg wordt ik verdrietig en een beetje boos. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik het gewoon niet fijn vind dat ik dan de schuld krijg terwijl ik niks deed. R: Wat DOE je als een oefening tijdens de les heel goed lukt? M: Dan doe ik lekker blij zijn en dan doe ik goed mee met de les. R: Waarom doe je dat? M: Omdat ik de les dan gewoon heel erg leuk vind en dan heb ik daardoor goede zin. R: Wat DOE je als je fijn samengewerkt met een andere leerling? M: Dan vul ik dus het boekje in en ik gaf dan vaak iemand een complimentje of ik zei dat ik fijn had samengewerkt. R: Waarom doe je dat? M: Het is leuk en het stond in het boekje. R: Wat DOE je als je een compliment krijgt?
------------------	---	---

		M:	Dan doe ik gewoon lekker blij enzo. En dan vul ik mijn boekje ook in. Waarom doe je dat? Dan voel ik me zo goed en dat kan ik dat opschrijven.
		R: M: R: M: R: M:	Wat heb jij geleerd van het boekje? Ik heb geleerd dat bijvoorbeeld minder snel boos word. Meer heb ik er niet echt van geleerd denk ik. Heb je wel goede keuzes gemaakt door het boekje vind je? Ja ik vind dat ik hele goede keuzes heb gemaakt. En vond je het boekje fijn om mee te werken? Ja ik vond het heel fijn dat ik bijvoorbeeld kon opschrijven wat er aan de hand was en hoe ik mij voelde. Maar ik wil nu wel gewoon de hele gymles meedoen. Dus ik hoef niet echt meer nieuwe blaadjes.
Afsluiting	5	R: R:	Dit was het interview, Max. Heel erg bedankt voor jou hulp. Mocht je verder nog vragen hebben dan mag je ze altijd stellen.

BIJLAGE 8 LOGBOEK VAN DE DOCENT

Logboek (Interventie 1)*Datum: 31-01-17*

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Rustig, geïnteresseerd. Hij leek het prettig te vinden wat extra aandacht te krijgen. Hij begreep het boekje gelijk erg goed. Hij koos alle drie de keren de emotie "blij". De keuzes voor de handelingen passend bij die emotie zijn geformuleerd van makkelijk naar moeilijk. Max koos telkens voor de moeilijkste optie wat inhoudt dat hij koos voor het complimenteren van een ander. Dit deed hij erg leuk. Hij koos een keer een hele rustige leerling waar hij niet veel contact mee heeft om het compliment aan te geven. De andere keer koos hij een leerling die hem vaak uitdaagt tijdens de voormetings-les. Hij zoekt dus verschillende leerlingen uit waaraan hij een compliment wil geven. Verder leek Max het ook oprecht leuk te vinden deze leerlingen een compliment te geven. Een keer koos Max de emotie bang en loste dit eigenlijk gelijk zelfstandig op. hij probeerde de oefening die niet lukte zelfstandig nog een keer. Deze optie stond niet bij de keuzes dus koos hij ervoor de juf te vragen. Dit wordt aangepast in de interventie.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Nu kwam enkel de emotie blij aan bod. Op deze emotie reageerde Max met een keuze uit het boekje. Deze keuze was het complimenteren van de ander. Max heeft dit netjes uitgevoerd en ervaarde hier naar mijn mening ook plezier in. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Zoals hierboven is beschreven is het doel behaald. Ik denk dat dit samenhangt met het succesvol zijn van de interventie. De interventie verliep goed. Max vond het leuk en prettig om zijn eigen plekje te hebben. Max maakte gelijk de moeilijkste keuze op zijn emotie wat aangeeft dat hij de bedoeling van het boekje goed begrijpt en zichzelf ook uitdaagt.
<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Ik merk dat Max het vervelend vindt dat hij 3 keer moet stoppen met de les. Hiervan gaat hij 1 keer na de warming-up naar zijn, dit lijkt hij niet erg te vinden omdat hij niets mist. De andere twee keren zijn tussen activiteiten door waardoor hij beide keren een klein beetje beweegtijd mist. Max uit ook dat dit hem irriteert. Zo zei hij "maar dan kan ik minder vaak aan de beurt komen".
<i>Evalueer de interventie</i>	Interventie ging goed, Max begreep de opdracht en het doel is behaald.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Opletten of Max geïrriteerd raakt van het invullen van het boekje op 3 vaste momenten en of dit niet ten koste gaat van het positieve gevoel dat Max heeft over het boekje. Ook extra opletten of Max hierdoor het boekje nog wel serieus invult.
<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Een keer koos Max de emotie bang en loste dit eigenlijk gelijk zelfstandig op. hij probeerde de oefening die niet lukte zelfstandig nog een keer. Deze optie stond niet bij de keuzes dus koos hij ervoor de juf te vragen. Dit wordt aangepast in de interventie. De keuze, zelf nog een keertje proberen wordt toegevoegd aan het lijstje. De interventie blijft verder nog een keer gelijk om het bovenstaande te controleren. Aan de hand van die bevindingen wordt de interventie aangepast of niet.

Logboek (Interventie 2)

Datum: 06-02-17

Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?	Hij koos alle drie de keren de emotie "blij". De keuzes voor de handelingen passend bij die emotie zijn geformuleerd van makkelijk naar moeilijk. Max koos telkens voor de moeilijkste optie wat inhoud dat hij koos voor het complimenteren van een ander. Het leek dat Max het ook oprecht leuk te vinden deze leerlingen een compliment te geven. Deze les hadden wij een klassikale les waardoor Max tijdens de activiteit zijn boekje in moest vullen. Ik merkte dat hij het boekje wat minder serieus en zo snel mogelijk wilde invullen, om zo snel weer bij de les te kunnen zijn. Hij voegde zich later tussen de leerlingen waardoor een leerling Max aansprak dat hij niet het goede deed (omdat hij het had gemist) Max reageerde hier op dat hij dat toch niet wist. Verder werd er niets gezegd. Hieruit maak ik wel op dat 3 maal het boekje invullen misschien te veel is voor Max. De lessen gaan namelijk erg goed.
Is het doel behaald?	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Nu kwam enkel de emotie blij aan bod. Op deze emotie reageerde Max met een keuze uit het boekje. Deze keuze was het complimenteren van de ander. Max heeft dit netjes uitgevoerd en ervaarde hier naar mijn mening ook plezier in. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald. Wel denk ik dus dat ik de interventie moet aanpassen om te waken over dit doel.
Hoe succesvol was je interventie?	Zoals hierboven is beschreven is het doel behaald. Ik denk dat dit samenhangt met het succesvol zijn van de interventie. De interventie verliep goed. Max maakte gelijk de moeilijkste keuze op zijn emotie wat aangeeft dat hij de bedoeling van het boekje goed begrijpt en zichzelf ook uitdaagt. Wel moet het aantal keer dat Max het boekje in moet vullen worden verminderd doordat ik merk dat Max er van baalt dat hij een deel van zijn sport tijd moet inleveren.
Problemen? Bijzonderheden?	Ik merk dat Max het vervelend vindt dat hij 3 keer moet stoppen met de les. Hiervan gaat hij 1 keer na de warming-up naar zijn, dit lijkt hij niet erg te vinden omdat hij niets mist. De andere twee keren zijn tussen activiteiten door waardoor hij beide keren een klein beetje beweegtijd mist. Max uit ook dat dit hem irriteert. "wel wachten op mij voordat je weer begint hé".
Evalueer de interventie	Interventie ging goed, Max begreep de opdracht en het doel is behaald. Verder lijkt het dat Max zijn boekje minder serieus invoert wanneer hij 3 keer uit de les wordt gehaald. Hij geeft ook aan dat hij het jammer vindt zo vaak met de les te stoppen.
Aandachtspunten voor de volgende keer?	2 vaste momenten invoeren in plaats van 3. Max begrijpt het doel van het boekje en snapt goed dat hij wanneer hij ergens last van heeft of het gevoel heeft dat hij iets moet doen dat hij naar het boekje kan lopen. Hij weet dus ook dat hij de vrije momenten kan gebruiken.
Aanpassingen in je plan?	De 3 vaste momenten dat Max naar het boekje ging worden 2 vaste momenten. Max geeft aan dit fijner te vinden zodat hij langer mee kan doen met de gymles. Hij geeft ook aan dat hij wanneer het nodig is een vrij moment in vult.

Logboek (Interventie 3)*Datum: 13-02-17*

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Max koos beide momenten wederom voor de emotie "blij" en koos hierbij voor de moeilijkste handeling, namelijk een compliment geven aan de ander. Max leek deze les erg ontspannen. Hij deed enorm hard zijn best en probeerde zo veel mogelijk punten te behalen bij zowel de piepjes test als bij de conditie test.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Nu kwam enkel de emotie blij aan bod. Op deze emotie reageerde Max met een keuze uit het boekje. Deze keuze was het complimenteren van de ander. Max heeft dit netjes uitgevoerd en ervaaarde hier naar mijn mening ook plezier in. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald. Ook het instellen van twee vaste momenten in plaats van 1 werkt succesvol. Max lijkt geconcentreerder zijn boekje in te vullen.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Zoals is beschreven is naar mijn mening de interventie succesvol geweest. Vooral het instellen van 2 vaste momenten in plaats van 3 vaste momenten werkt goed. Ik merk dat Max meer tijd steekt in het invullen van zijn boekje. Verder heeft Max weer de moeilijkste keuzes gemaakt om zo gepast te reageren op zijn emoties.
<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Deze interventie zijn er geen bijzonderheden geweest.
<i>Evalueer de interventie</i>	De interventie is geslaagd. Ik merk dat Max nu weet wat hij moet doen. Dit was de eerste interventie waarbij Ik geen sturing heb gegeven en waarbij Max dus zelfstandig zijn boekje in moest vullen. Hierbij weet Max goed op welke momenten hij zijn boekje in kan vullen. Kortom de interventie gaat volgens plan en Het lijkt dat dit voor hem een vast momentje van rust is.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Aandachtspunt voor de volgende keer is dat ik check of Max zijn Logboekje goed en uitgebreid invult.
<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Checken of Max zijn logboekje goed invult.

Logboek (interventie 4)*Datum: 17-02-17*

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Dit was de eerste keer dat Max twee maal koos voor de emotie bedroeft. Dit was niet omdat er anderen kinderen hem bedroefd maakte maar omdat hij zich niet lekker voelde en pijn had in zijn buik en aan zijn nek. Dit was een turnles waarbij zij koprol op verhoogd vlak moesten doen. Max ging naar mijn mening goed om met deze emotie. Max was wat rustiger vandaag omdat hij zich ook niet lekker voelde. Hij was dus minder "aanwezig". Verder heeft hij zich keurig aan de opdrachten van het boekje gehouden. Max geeft in het logboek wel aan dat hij de les leuk vond.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Tijdens deze interventie heeft Max twee keer gekozen voor de emotie bedroefd. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald. Hij maakte de keuze om mij om hulp te vragen en om op de time-out plek te zitten. Hierna leek het beter te gaan met Max.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Dit was de eerste keer dat Max twee maal koos voor de emotie bedroeft. Dit was even afwachten hoe hij hierop zou reageren, maar dat deed hij erg goed. Hij las goed zijn opties door en voerde deze netjes uit. Als hij het even niet meer wist vroeg hij mij om hulp (wat tevens een optie is uit het boekje). De interventies is dus wederom goed verlopen.
<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Deze interventie zijn er geen bijzonderheden geweest.
<i>Evalueer de interventie</i>	De interventie is geslaagd. Max kan dus ook goede keuzes maken op het moment dat hij niet of minder blij is. Hij was twee maal bedroeft, maar handelde hier goed op. Max heeft nog geen gebruik gemaakt van het vrije moment.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Max vaker wijzen op het feit dat hij ook de vrije momenten mag en kan invullen wanneer hij dat nodig heeft.
<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Max vaker wijzen op het feit dat hij ook de vrije momenten mag en kan invullen wanneer hij dat nodig heeft. Elke vrijdag neem ik met Max zijn logboekje door zodat ik weet dat hij deze goed heeft ingevuld en zodat ik misschien nog wat extra informatie kan winnen.

Logboek (interventie 5)

Datum: 06-03-17

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Max was blij en vrolijk. Hij deed goed mee met de les en leek zich te vermaken. Hij heeft dan ook op de vaste momenten 2 keer blij ingevuld. Later de les werd hij wat rustiger en stiller. Hij gaf aan dat hij zich niet zo fit voelde, hij had al veel gerend en gesprongen, dat zou er eventueel mee te maken kunnen hebben. Zelf kon hij niet benoemen waardoor hij zich niet fit voelde.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Tijdens deze interventie heeft Max twee keer gekozen voor de emotie Blij. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald. Weer koos Max ervoor om een andere leerling een compliment te geven. Dit doet Max enorm goed. ook heeft hij voor het eerst een vrij moment ingevuld omdat hij zich niet lekker voelde. Hierbij heeft hij de keuze gemaakt om dit bij mij aan te geven. Wat ik persoonlijk een verstandige keuze vind zodat ik rekening met Max kan houden. Later is hij het opnieuw gaan proberen. Dit is beide een keuze uit het boekje.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Naar mijn mening was de interventie zeer geslaagd. Dit is de eerste keer dat Max een vrij moment heeft ingevuld. Hij voelde zich bedroeft. Dit omdat hij niet zo fit was en zich niet lekker voelde. Ook merk ik dat Max steeds beter kan beschrijven waarom hij blij is, zoals "ik heb eerlijk gespeeld". wederom heeft Max ook weer de goede keuzes gemaakt op zijn emoties.
<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Deze interventie zijn er geen bijzonderheden geweest. Max wist niet precies wat hij nu moest doen, doordat hij zich niet zo lekker voelde en vroeg de juf om hulp. Deze keuze is officieel weggehaald, maar er staat bij de mogelijke keuzes nog wel dat je altijd de juf om hulp mag vragen en dat heeft hij netjes gedaan.
<i>Evalueer de interventie</i>	De interventie is geslaagd. Max kan dus ook goede keuzes maken op het moment dat hij niet of minder blij is. Ook is nu duidelijk dat hij weet op welke momenten hij de vrije momenten in kan vullen wanneer hij daar behoefte aan heeft. Max geeft zelf ook aan dat hij het prettig vind af en toe even een eigen plekje te hebben waar hij rustig van wordt. Verder geeft Max aan de les leuk te hebben gevonden en niks vervelend te vinden. Dit lijkt te betekenden dat Max dus niet bedroeft was door de les of door een ander. Max kiest wederom voor goede keuzes. Ook heeft het geholpen dat ik Max vaker heb gewezen op het invullen van vrije momenten wanneer hij daar de behoefte aan heeft. Dit heeft hij deze les keurig gedaan. Dit is ook de eerst keer geweest dat er twee opties zijn weggehaald en dat Max maar 2 opties als voorbeeld kreeg of opties zelf bij mocht verzinnen. Hier stond ik bij, maar heb ik hem verder niet meer in hoeven helpen.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Blijven controleren of Max de mogelijke reden/oorzaak van zijn emoties zo goed blijft invullen.

<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Elke vrijdag neem ik met Max zijn logboekje door zodat ik weet dat hij deze goed heeft ingevuld en zodat ik misschien nog wat extra informatie kan winnen.
---------------------------------	--

Logboek (interventie 6)

Datum: 10-03-17

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Max was blij en vrolijk. Hij deed goed mee met de les en leek zich te vermaken. Hij heeft dan ook op de vaste momenten 2 keer blij ingevuld. Later in de les kreeg hij iemand zijn hoofd tegen zijn tand aan. Normaal gesproken zou hij hier erg boos om kunnen worden. Nu liep hij naar zijn boekje.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Tijdens deze interventie heeft Max twee keer gekozen voor de emotie Blij. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald. Weer koos Max ervoor om een andere leerling een compliment te geven. Dit doet Max enorm goed. Ook heeft Max weer een vrij moment gekozen omdat hij bedroeft was. Hij kreeg het hoofd van een andere leerling tegen zijn tand wat erg veel pijn deed. Dit gebeurde bij Judo. Normaal gesproken zou Max boos reageren op de andere leerling, maar dit keer liep Max naar zijn boekje en vulde rustig in dat hij weer ging proberen verder te spelen en dat heeft hij netjes gedaan. Ik heb hem verder niet meer gehoord over zijn tand.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Naar mijn mening was de interventie zeer geslaagd. Weer heeft Max een vrij moment heeft ingevuld. En dat geeft mij het idee dat hij het boekje echt begrijpt en hier misschien ook wel iets aan heeft gehad. Ik merk dat Max het nu wel moeilijker vindt nieuwe en gedetailleerde antwoorden te geven op de vraag waarom hij zich zo voelt. Zo geeft hij aan dat hij zich gewoon blij voelt. Wanneer ik dan door vraag waardoor hij zich dan blij voelt, dan zegt hij "het gaat gewoon goed, ik heb een goede dag". Hij geeft aan dat het niet speciaal door 1 ding komt waardoor hij zich blij voelt, maar dat het door de hele dag komt.
<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Deze interventie zijn er geen bijzonderheden geweest. Max reageerde extreem goed op het stoeien en op het ongelukje dat er gebeurde waardoor hij het hoofd van een andere leerling tegen zijn tand kreeg waardoor hij pijn had. Hij werd helemaal niet boos en gaf de leerling alleen aan dat hij zich pijn had gedaan en even naar het boekje ging.
<i>Evalueer de interventie</i>	De interventie is geslaagd. Max kan dus ook goede keuzes maken op het moment dat hij niet of minder blij is. Ook is nu duidelijk dat hij weet op welke momenten hij de vrije momenten in kan vullen wanneer hij daar behoefte aan heeft. Max laat zien dat hij de keuzes die hij maakt op zijn verschillende emoties ook goed kan uitvoeren en dus niet alleen deze goed kan opschrijven, maar er ook echt wat mee

	doet. Hij heeft vandaag twee keuzes uit gekozen die bij de opties stonden en dat deed hij geheel zelfstandig.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Bij Max zijn primaire gevoelens blijven en hem zelf laten beschrijven. Volgende les moet Max het boekje zelfstandig kunnen invullen en mag ik ook niet degene zijn die hem doorvraagt over zijn gevoelens.
<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Geen aanpassingen in mijn plan.

Logboek (interventie 7)

Datum: 17-03-17

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Max was vandaag weer blij en vrolijk. Hij was erg enthousiast over de turnles. Max heeft deze les voor het eerst een compliment gegeven aan een leerling die normaal gesproken juist erg stil is. Persoonlijk vond ik dat zelf erg tof om te zien, omdat ik daardoor het idee kreeg dat Max het compliment echt meende in plaats van dat hij misschien vriendjes wil maken met de wat stoerdere jongens.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Tijdens deze interventie heeft Max twee keer gekozen voor de emotie Blij. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald. Wat leuk is om te zien is dat Max deze les is gaan variëren in zijn keuzes. Hij heeft niet meer standaard gekozen voor het complimentje geven aan een ander. Hij is opzoek gegaan naar meerdere keuzes en heeft terug gebladerd in het boekje. Ik heb hem ook aangegeven dat dit zeker mag.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Naar mijn mening is de interventie weer geslaagd. Max heeft de opdracht weer uitgevoerd zoals de bedoeling was. Hij heeft dit keer ook zelf terug gebladerd voor meer opties zodat hij een keer een andere keuze kon maken. Dit heeft hij goed gedaan. Dus wederom was de interventie geslaagd.

<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Deze interventie zijn er geen bijzonderheden geweest.
<i>Evalueer de interventie</i>	De interventie is geslaagd. Max kan dus ook variëren in zijn keuzes en zijn aandacht/complimentjes richten aan leerlingen die niet zo opvallen in de klas. Dit vond ik mooi om te zien, vooral omdat de leerling waaraan hij het compliment gaf hier ook van stond te kijken en niet goed wist wat hij terug moest zeggen. Hij geeft dus iemand die het niet verwacht een goed gevoel en extra aandacht! Ook heeft Max mij een compliment gegeven, hij vertelde dat hij de les zo leuk vond! Kortom Max probeert zijn boekje nu op andere manieren ook uit.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Geen aandachtspunten.
<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Geen aanpassingen in mijn plan.

Logboek (interventie 8)

Datum: 20-03-17

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Max was vandaag weer blij en vrolijk. Vandaag gingen we zwaaien aan de touwen en ringen. Het was een les waarbij de leerlingen veel in groepjes en zelfstandig moesten werken. Max deed dit erg goed en leek het enorm naar zijn zin te hebben. Meerdere malen heeft hij mij geroepen om te laten zien hoe goed hij iets kan.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Tijdens deze interventie heeft Max twee keer gekozen voor de emotie Blij. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald. Wat opvallend is, is dat wanneer Max de les erg leuk vindt en zelfstandig zijn boekje in moet vullen dat hij dat op een sneller tempo doet. Dit vind ik helemaal niet erg, hij voert nog steeds de opdracht goed uit.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Naar mijn mening is de interventie weer geslaagd. Max heeft de opdracht weer uitgevoerd zoals de bedoeling was. Dit keer vulde hij zijn boekje sneller in om sneller mee te kunnen doen met de les. De opdracht voert hij nog steeds uit zoals het hoort.

<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Deze interventie zijn er geen bijzonderheden geweest.
<i>Evalueer de interventie</i>	De interventie ging goed. Max zat goed in zijn vel, wist wanneer hij naar zijn boekje moest en heeft de opdracht goed uitgevoerd. Ik merk dat Max zo snel mogelijk weer mee wilde doen met de les en dus zijn boekje wat sneller in vulde. De keuze op zijn emotie heeft hij weer netjes uitgevoerd.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Geen aandachtspunten.
<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Omdat de gymles van deze klas 2 weken is verplaatst naar donderdag komen mijn interventies niet precies zo uit zoals ik had gewild. Dit houdt in dat Max maar 2 interventies heeft waar hij géén opties meer krijgt en dus de acties op zijn emoties zelf moet bepalen. Bij de eerste interventie zal ik hem nog helpen. De tweede interventie moet hij zijn boekje helemaal zelf invullen. Dit is tevens ook de nameting. Helaas kan Max dus niet in totaal 4 lessen oefenen met het zelf kiezen van zijn handelingen, maar 2 lessen.

Interventie 10 is op een donderdag uitgevoerd door de groepsleerkracht. Ik was hierbij afwezig.

Logboek (interventie 10)*Datum: 24-03-17*

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Max was vandaag weer blij en vrolijk. Ze hadden een clinic van dans. Dit is iets wat Max super leuk vind en dus ook genoot van de les. Ook staat er dan een nieuwe docent voor de klas, wat Max ook interessant vind. Hij heeft zich de hele les vrolijk gedragen en enorm goed meegedaan met de les.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Tijdens deze interventie heeft Max twee keer gekozen voor de emotie Blij. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Naar mijn mening is de interventie weer geslaagd. Max heeft de opdracht weer uitgevoerd zoals de bedoeling was. wat ik knap vond is dat hij dit keer zijn compliment gaf aan de gastdocent, die hij niet kende. Hij durft dus ook complimenten te geven aan personen die hij nog niet zo goed kent.
<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Deze interventie zijn er geen bijzonderheden geweest.
<i>Evalueer de interventie</i>	De interventie ging goed. Max zat goed in zijn vel, wist wanneer hij naar zijn boekje moest en heeft de opdracht goed uitgevoerd. Ook al waren de opties allemaal weg hij wist gelijk aan wie hij een compliment wilde geven, namelijk aan de gastdocent. Hierin hoefde ik hem niet te sturen. Ook beschreef hij duidelijk dat hij zich blij voelde omdat hij erg goed aan het dansen was.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Geen aandachtspunten.
<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Volgende les moet Max ook zijn boekje zelfstandig invullen. Wel wordt het invullen van het logboekje gecheckt.

Logboek (interventie 11) NAMETING!

Datum: 27-03-17

<i>Hoe heb je de leerling ervaren? Wat viel op aan het gedrag van Max?</i>	Max was vandaag weer blij en vrolijk. Ze hadden volleybal. Opvallend aan het gedrag van Max is dat hij tussendoor enorm veel complimenten gaf aan andere leerlingen. In de voormeting is de te zien dat Max geen complimenten gaf. Deze les heeft Max 7 keer een compliment gegeven aan een leerling. Dit zonder de keren dat hij als opdracht van het boekje een compliment moest geven. Dit was niet aan 1 speciale leerling, maar dit was aan verschillende leerlingen die in zijn team zaten. Hij was enorm goed aan het samen werken en samen spelen en speelde de bal vaak over. Ook vroeg Max zelf vaak om de bal. Ook was het opvallend dat de leerling die Max bij de voormeting aan het uitdagen was, nu de leerling was die hij telkens een high-five gaf. En met wie hij goed aan het samenwerken was.
<i>Is het doel behaald?</i>	Het doel van de interventie is zeker behaald. Het leren gepast te reageren op emoties staat centraal tijdens de interventies. Tijdens deze interventie heeft Max twee keer gekozen voor de emotie Blij. Hij heeft gepast gereageerd op zijn emotie en dus is het doel behaald. Wat wel opvalt is dat Max deze les weer graag terug naar het spel wilde en dus snel een keuze uit het boekje heeft gemaakt, in plaats van er zelf een te verzinnen. Echter houdt hij zich wel aan de opdracht omdat hij terug mocht kijken in het boekje. Hij heeft twee keer gekozen voor keuze 3, dat inhoud dat hij een ander verteld hoe fijn hij de les vond (aan de juf) en hoe fijn hij de samenwerking vond.
<i>Hoe succesvol was je interventie?</i>	Naar mijn mening is de interventie weer geslaagd. Max heeft de opdracht weer uitgevoerd zoals de bedoeling was. Wat ik het mooiste vond om te zien is dat Max nu ook zonder het boekje enorm veel complimenten kan geven aan andere leerlingen, zonder dat het moet. Ik kan natuurlijk niet zeggen dat dat het gevolg is van het boekje, maar het kan er wel mee te maken hebben, dat Max nu meer gewend is geraakt aan et complimenteren van anderen. Ook vind ik het leuk om te zien dat Max niet meer elke les simpel kiest voor een compliment geven, maar dat hij wel probeert ook een keer iets anders te doen, dus iemand vertellen dat hij fijn met deze leerling heeft samen gewerkt. Ondanks dat Max het jammer vind het spel te verlaten merk ik dat het boekje echt in zijn systeem zit en dat hij echt weet wat hij moet doen.
<i>Problemen? Bijzonderheden?</i>	Deze interventie zijn er geen bijzonderheden geweest.
<i>Evalueer de interventie</i>	De interventie ging goed. Max vond het spel weer erg leuk en was blij. Hij heeft enorm goed samen gespeeld met zijn team, wat een duidelijke verbetering is ten opzichte van de voormeting. Hij vroeg om de bal, speelde de bal over en gaf vooral erg veel complimentjes. Deze les gaf Max uit zichzelf namelijk 7 keer een compliment aan een andere leerling (dit niet als opdracht van het boekje). Bij de voormeting deed hij dit geen een keer. Ook heeft Max maar 1 keer tegen een

	leerling die een nare opmerking gaf een reactie terug hoeven geven. In het interview na de les gaf Max aan dat hij het boekje fijn vond. En dat het boekje voor hem een rust momentje was. Wel gaf hij aan dat hij blij was weer klaar te zijn met het boekje omdat hij nu gewoon de hele gymles mee kon doen. En dat is ook een stukje wat ik zag bij Max, hij vind het fijn, maar vind het ook leuk veel te gymmen. Tijdens dit interview was er geen lokaaltje vrij waar wij rustig konden gaan zitten. Ik merkte dat Max afgeleid was door de kinderen die op de gang om hem heen waren. Hij was telkens om zich heen aan het kijken en probeerde zo antwoord te geven. Dit interview is dus niet met 100% concentratie afgenomen.
<i>Aandachtspunten voor de volgende keer?</i>	Geen aandachtspunten.
<i>Aanpassingen in je plan?</i>	Einde interventie

BIJLAGE 9 RESULTATEN OBSERVATIEFORMULIEREN

OBSERVATOR ROOS HOORNICK

VOORMETING

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.

Observator: Roos

Naam leerling: Max

Groep: 6

Datum observatie: 16-11-17 (voormeting)

Onderwerpen		Vraag/stelling	Aantal keer dat het gedrag voorkomt (Turven)	Opmerking
Zelf-regulatie	Uitleg	Max gaat door met praten, ondanks dat er is gevraagd stil te zijn?	4x	
	Activiteit	Max gaat door met een handeling/activiteit, nadat er is gevraagd te stoppen?	8x	
	Emotie	Max gaat op de time-out of op de bank zitten wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
		Max komt naar de docent wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
	Gericht op een ander	Max wordt uitgedaagd door andere leerlingen (andere leerlingen komen dicht tegen Max aan staan/zitten, of zeggen vervelende dingen/schelden tegen Max).	10x	
		Max reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen.	1x	
Impulsiviteit		Max praat zonder dat hij een beurt heeft?	2x	
		Max wacht tijdens een activiteit niet op zijn beurt.		
Ontwikkend gedrag		Max zegt dat hij iets niet kan?		
		Max stopt met de activiteit ?		
Opstandig gedrag		Max weigert de correctie van de docent uit te voeren ?		
		Max “klaagt” over/tegen anderen. (komt klagen bij de docenten of roept zijn ongenoegen door de klas/tegen de leerling)	9x	“stop daarmee, STOP, Miguel!!!!”

Vijandig gedrag	Vijandig in het algemeen	Max schopt, slaat of gooit met en tegen materialen?		
		Max scheldt door de zaal.		
	Vijandig naar andere leerlingen	Max scheldt een andere leerling uit.		
		Max daagt een andere leerling uit (hij gaat dicht tegen een andere leerling staat/zitten of zegt vervelende dingen tegen anderen).		
<u>Klokken!!</u>		Klokken🕒 Max voert de opgegeven opdracht uit.	14:20 van de 19 min.	
Max zegt “ik ben eenzaam” 5 keer Complimenteert een ander: 1 keer Veel bewegingsonrust.				

NAMETING

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.

Observator: Roos

Naam leerling: Max

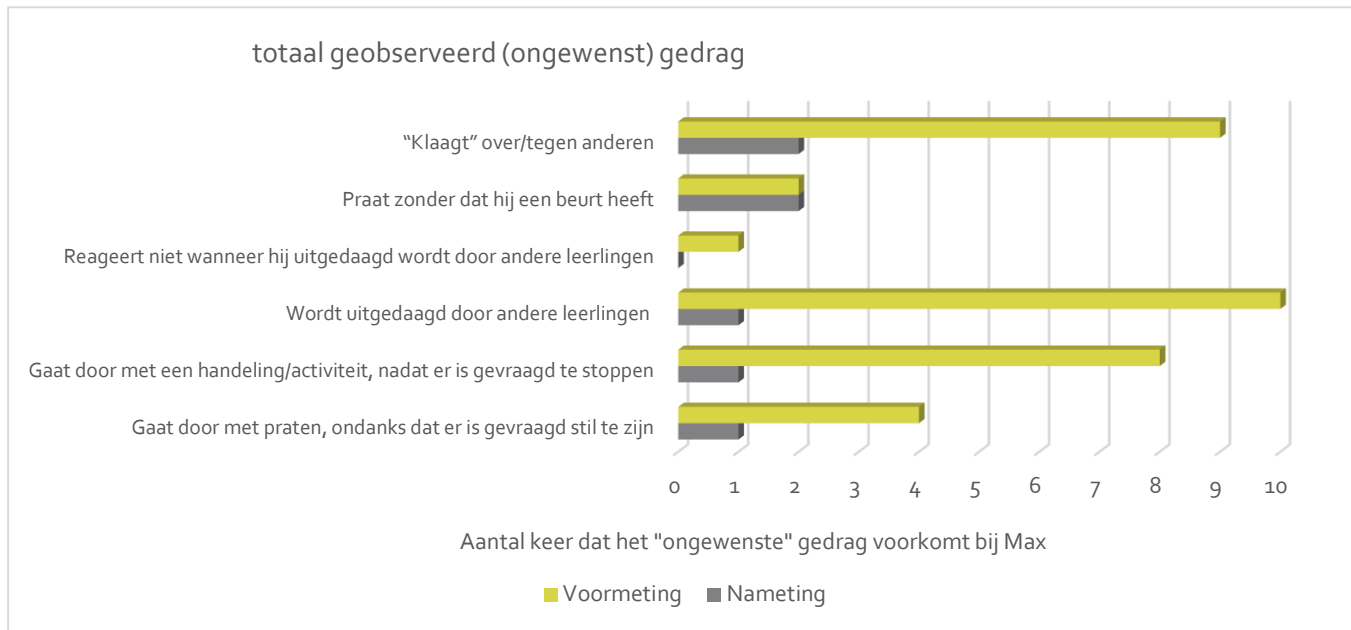
Groep: 6

Datum observatie: 27-03-17 (nameting)

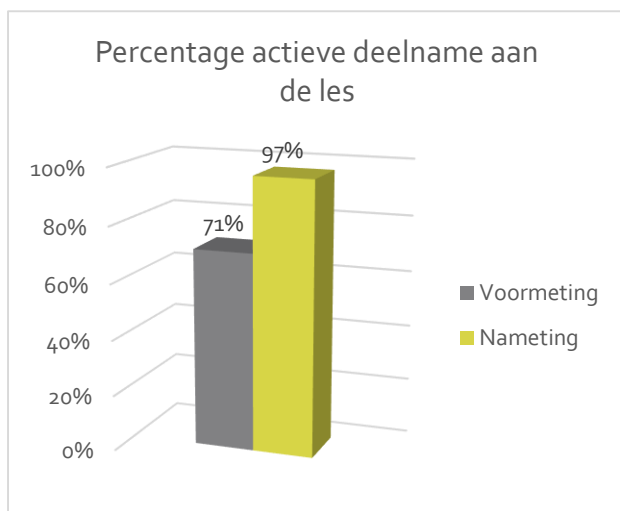
Onderwerpen		Vraag/stelling	Aantal keer dat het gedrag voorkomt (Turven)	Opmerking
Zelf-regulatie	Uitleg	Max gaat door met praten, ondanks dat er is gevraagd stil te zijn?	1x	
	Activiteit	Max gaat door met een handeling/activiteit, nadat er is gevraagd te stoppen?	1x	
	Emotie	Max gaat op de time-out of op de bank zitten wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
		Max komt naar de docent wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
	Gericht op een ander	Max wordt uitgedaagd door andere leerlingen (andere leerlingen komen dicht tegen Max aan staan/zitten, of zeggen vervelende dingen/schelden tegen Max).	1x	
		Max reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen.		
Impulsiviteit		Max praat zonder dat hij een beurt heeft?	2x	
		Max wacht tijdens een activiteit niet op zijn beurt.		
Ontwijkend gedrag		Max zegt dat hij iets niet kan?		
		Max stopt met de activiteit ?		
Opstandig gedrag		Max weigert de correctie van de docent uit te voeren ?		
		Max "klaagt" over anderen. (komt klagen bij de docenten of roept zijn ongenoegen door de klas)	2x	"Ik sla niet altijd uit hoor Miguel". " Nou, Miguel ik deed helemaal niks!".
	Vijandig in het	Max schopt, slaat of gooit met en tegen materialen?		

Vijandig gedrag	algemeen	Max scheldt door de zaal.		
	Vijandig naar andere leerlingen	Max scheldt een andere leerling uit.		
		Max daagt een andere leerling uit (hij gaat dicht tegen een andere leerling staat/zitten of zegt vervelende dingen tegen anderen).		
<u>Klokken!!</u>		Klokken🕒 Max voert de opgegeven opdracht uit.	24:30 minuten van de 25 minuten	
Max geeft de ander een compliment: 7x Max heeft deze les <u>geen</u> negatieve uitspraken.				

RESULTAAT SAMENGEVOEGD IN EEN FIGUUR

Figuur 1: Te zien dat alle ongewenste gedragingen zijn afgenomen en 1 gedraging "praten zonder beurt" gelijk is gebleven. Uit dit figuur kunnen wij concluderen dat de het aantal keer dat Max de bovenstaande ongewenste gedragingen laat zien is afgenomen.

Figuur 2: Voormeting: 14,30 min actieve deelname aan de totale lestijd van 19 min.

Nameting: 24,30 min actieve deelname aan de totale lestijd van 25 min.

Er is te zien dat de actieve deelname aan de les flink is gestegen. Omdat de totale lestijd van de voor- en nameting verschillen van elkaar, voormeting: 19 minuten, nameting: 25 minuten, is er gekozen om het de actieve lestijd als percentage van de totale lestijd aan te geven, zodat er een eerlijke vergelijking kan worden gemaakt. In dit geval is er een stijging van 26% waaruit men de conclusie kan trekken dat Max langer actief bezig is geweest tijdens de les.

OBSERVATOR JORDI DRIESSEN

VOORMETING

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.

Observator: Jordi

Naam leerling: Max

Groep: 6

Datum observatie: 16-11-17 (voormeting)

Onderwerpen		Vraag/stelling	Aantal keer dat het gedrag voorkomt (Turven)	Opmerking
Zelf-regulatie	Uitleg	Max gaat door met praten, ondanks dat er is gevraagd stil te zijn?	4x	
	Activiteit	Max gaat door met een handeling/activiteit, nadat er is gevraagd te stoppen?	8x	- Aan het net zitten. - Blijven roepen dat hij eenzaam is.
	Emotie	Max gaat op de time-out of op de bank zitten wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
		Max komt naar de docent wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
	Gericht op een ander	Max wordt uitgedaagd door andere leerlingen (andere leerlingen komen dicht tegen Max aan staan/zitten, of zeggen vervelende dingen/schelden tegen Max).	10x	
		Max reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen.		
Impulsiviteit		Max praat zonder dat hij een beurt heeft?	2x	2x door de uitleg
		Max wacht tijdens een activiteit niet op zijn beurt.		
Ontwikkend gedrag		Max zegt dat hij iets niet kan?		
		Max stopt met de activiteit ?		
Opstandig gedrag		Max weigert de correctie van de docent uit te voeren ?		
		Max “klaagt” over anderen. (komt klagen bij de docenten of roept zijn ongenoegen door de klas)	10x	“Stop daarmee”

Vijandig gedrag	Vijandig in het algemeen	Max schopt, slaat of gooit met en tegen materialen?		
		Max scheldt door de zaal.		
	Vijandig naar andere leerlingen	Max scheldt een andere leerling uit.		
		Max daagt een andere leerling uit (hij gaat dicht tegen een andere leerling staat/zitten of zegt vervelende dingen tegen anderen).	1x	
<u>Klokken!!</u>		Klokken🕒 Max voert de opgegeven opdracht uit.	13:44 minuten van de 19 minuten	
Max zegt “ik ben eenzaam”: 4 keer				

NAMETING

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.

Observator: Jordi

Naam leerling: Max

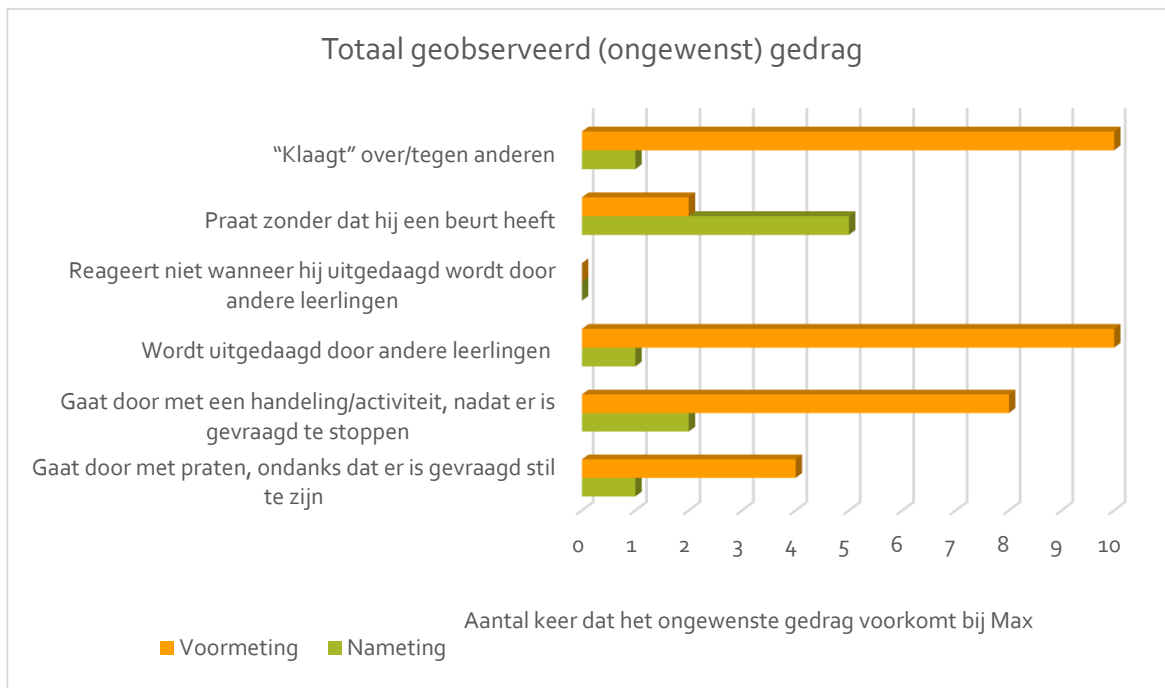
Groep: 6

Datum observatie: 27-03-17 (nameting)

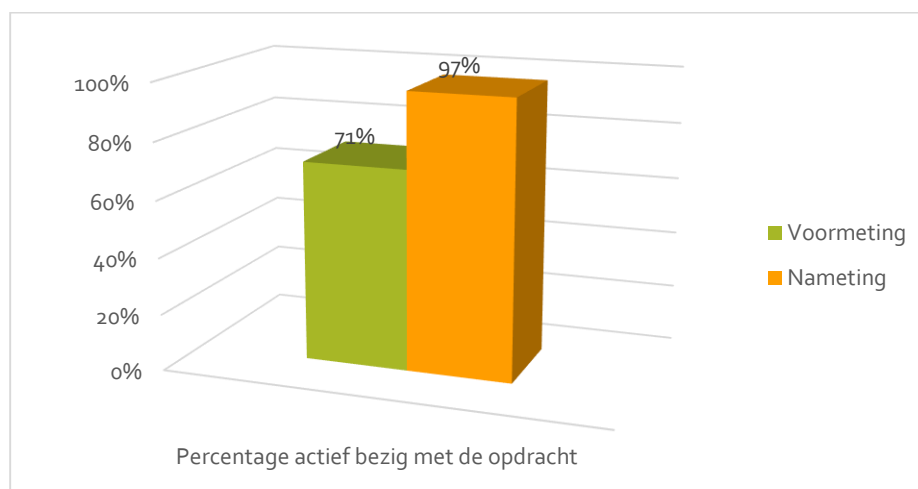
Onderwerpen		Vraag/stelling	Aantal keer dat het gedrag voorkomt (Turven)	Opmerking
Zelf-regulatie	Uitleg	Max gaat door met praten, ondanks dat er is gevraagd stil te zijn?	1x	
	Activiteit	Max gaat door met een handeling/activiteit, nadat er is gevraagd te stoppen?	2x	
	Emotie	Max gaat op de time-out of op de bank zitten wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
		Max komt naar de docent wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
	Gericht op een ander	Max wordt uitgedaagd door andere leerlingen (andere leerlingen komen dicht tegen Max aan staan/zitten, of zeggen vervelende dingen/schelden tegen Max).	1x	
		Max reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen.		
Impulsiviteit		Max praat zonder dat hij een beurt heeft?	5x	Ziet tussendoor vragen aan de juf ook als praten zonder beurt.
		Max wacht tijdens een activiteit niet op zijn beurt.		
Ontwikkend gedrag		Max zegt dat hij iets niet kan?		
		Max stopt met de activiteit ?		
Opstandig gedrag		Max weigert de correctie van de docent uit te voeren ?		
		Max “klaagt” over anderen. (komt klagen bij de docenten of roept zijn ongenoegen door de klas)	1x	“Ik sla niet altijd uit hoor Miguel”.

Vijandig gedrag	Vijandig in het algemeen	Max schopt, slaat of gooit met en tegen materialen?		
		Max scheldt door de zaal.		
	Vijandig naar andere leerlingen	Max scheldt een andere leerling uit.		
		Max daagt een andere leerling uit (hij gaat dicht tegen een andere leerling staat/zitten of zegt vervelende dingen tegen anderen).		
<u>Klokken!!</u>		Klokken🕒 Max voert de opgegeven opdracht uit.	24:30 minuten van de 25 minuten	
Praten zonder beurt tijdens de uitleg: 2x Praten/vragen aan de juf tijdens spel of rustmoment zonder specifiek de beurt te krijgen: 3x				

RESULTATEN SAMENGEVOEGD IN EEN FIGUUR (JORDI DRIESSEN)

Figuur1: er is te zien dat het ongewenste gedrag bij alle gedragingen is verminderd. Op 1 aspect na en dat is "praten zonder dat hij een beurt heeft". In de observatielijsten is te zien dat dit komt door een interpretatie verschil. De bedoeling was het praten zonder beurt tijdens een uitleg moment te observeren. Jordi driessen heeft echter alle keren dat Max praat zonder beurt geobserveerd, dus ook op momenten dat het niet als ongewenst gedrag wordt gezien. Hij heeft erbij geschreven dat Max 2 keer door de uitleg praat zonder beurt waardoor dit gedrag ten opzichte van het gedrag in de voormeting gelijk blijft. Verder is er een op elk vlak een vermindering in ongewenst gedrag te zien.

Figuur 2: Voormeting: 13,44 min actieve deelname aan de totale lestijd van 19 min.

Nameing: 24,30 min actieve deelname aan de totale lestijd van 25 min.

Er is te zien dat de actieve deelname aan de les flink is gestegen. Omdat de totale lestijd van de voor- en nameting verschillen van elkaar, voormeting: 19 minuten, nameting: 25 minuten, is er gekozen om het de actieve lestijd als percentage van de totale lestijd aan te geven, zodat er een eerlijke vergelijking kan worden

gemaakt. In dit geval is er een stijging van 26% waaruit men de conclusie kan trekken dat Max langer actief bezig is geweest tijdens de les.

OBSERVATOR PASCAL UEBERBACH

VOORMETING

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.

Observator: Pascal

Naam leerling: Max

Groep: 6

Datum observatie: 16-11-17 (voormeting)

Onderwerpen		Vraag/stelling	Aantal keer dat het gedrag voorkomt (Turven)	Opmerking
Zelf-regulatie	Uitleg	Max gaat door met praten, ondanks dat er is gevraagd stil te zijn?	1x	
	Activiteit	Max gaat door met een handeling/activiteit, nadat er is gevraagd te stoppen?	1x	
	Emotie	Max gaat op de time-out of op de bank zitten wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
		Max komt naar de docent wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
	Gericht op een ander	Max wordt uitgedaagd door andere leerlingen (andere leerlingen komen dicht tegen Max aan staan/zitten, of zeggen vervelende dingen/schelden tegen Max).	8x	
		Max reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen.	1x	
Impulsiviteit		Max praat zonder dat hij een beurt heeft?	2x	
		Max wacht tijdens een activiteit niet op zijn beurt.		
Ontwikkend gedrag		Max zegt dat hij iets niet kan?		
		Max stopt met de activiteit ?		
Opstandig gedrag		Max weigert de correctie van de docent uit te voeren ?		
		Max “klaagt” over anderen. (komt klagen bij de docenten of roept zijn ongenoegen door de klas)	2x	
	Vijandig in het	Max schopt, slaat of gooit met en tegen materialen?		

Vijandig gedrag	algemeen	Max scheldt door de zaal.		
	Vijandig naar andere leerlingen	Max scheldt een andere leerling uit.		
		Max daagt een andere leerling uit (hij gaat dicht tegen een andere leerling staat/zitten of zegt vervelende dingen tegen anderen).	1x	
<u>Klokken!!</u>		Klokken🕒 Max voert de opgegeven opdracht uit.	-	

Max zegt "ik ben eenzaam": 4 keer

Rare geluiden/kreten: 10 keer

Pascal heeft niet de hele les op kunnen focussen op Max omdat een andere leerling enorm aan het uitdagen was en Pascal hier op een gegeven moment op is gaan letten. Deze observatie zal ook niet 100% volledig zijn ingevuld.

NAMETING

Wat is de invloed van de Stop-Denk-Doe methode, op de zelfregulatie van Max, gediagnostiseerd met ADHD en ODD, tijdens de gymles.

Observator: Pascal

Naam leerling: Max

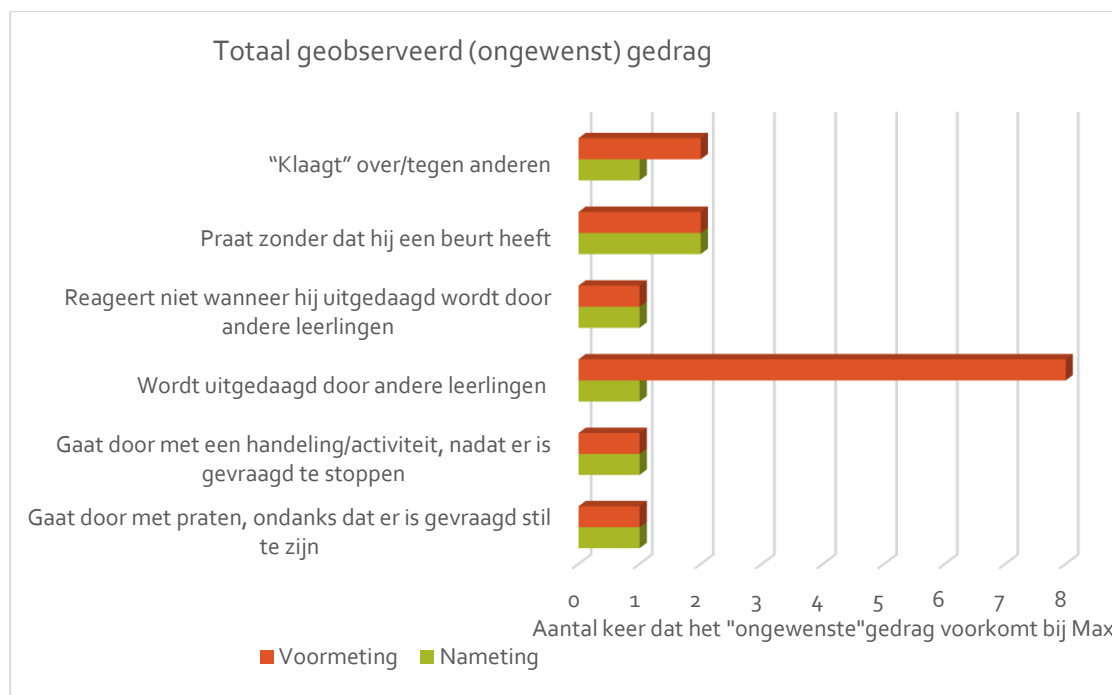
Groep: 6

Datum observatie: 27-03-17 (nameting)

Onderwerpen		Vraag/stelling	Aantal keer dat het gedrag voorkomt (Turven)	Opmerking
Zelf-regulatie	Uitleg	Max gaat door met praten, ondanks dat er is gevraagd stil te zijn?	1x	
	Activiteit	Max gaat door met een handeling/activiteit, nadat er is gevraagd te stoppen?	1x	
	Emotie	Max gaat op de time-out of op de bank zitten wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
		Max komt naar de docent wanneer hij boos, verdrietig of bang oogt.		
	Gericht op een ander	Max wordt uitgedaagd door andere leerlingen (andere leerlingen komen dicht tegen Max aan staan/zitten, of zeggen vervelende dingen/schelden tegen Max).	1x	
		Max reageert niet wanneer hij uitgedaagd wordt door andere leerlingen.	1x	
Impulsiviteit		Max praat zonder dat hij een beurt heeft?	2x	
		Max wacht tijdens een activiteit niet op zijn beurt.		
Ontwijkend gedrag		Max zegt dat hij iets niet kan?		
		Max stopt met de activiteit ?		
Opstandig gedrag		Max weigert de correctie van de docent uit te voeren ?		
		Max "klaagt" over anderen. (komt klagen bij de docenten of roept zijn ongenoegen door de klas)	1x	" Nou, Miguel ik deed helemaal niks!".
	Vijandig in het	Max schopt, slaat of gooit met en tegen materialen?		

Vijandig gedrag	algemeen	Max scheldt door de zaal.		
	Vijandig naar andere leerlingen	Max scheldt een andere leerling uit.		
		Max daagt een andere leerling uit (hij gaat dicht tegen een andere leerling staat/zitten of zegt vervelende dingen tegen anderen).		
<u>Klokken!!</u>		Klokken🕒 Max voert de opgegeven opdracht uit.	23:30 minuten van de 24 minuten	1 minuut eerder de zaal uitgegaan, om alvast om te kleden met de leerlingen. Max zat toen nog te wachten op de bank.
Veel bewegingsonrust Vraagt aandacht “juf Roos, mag dit ook?”.				

RESULTAAT SAMENGEVOEGD IN EEN FIGUUR (PASCAL UEBERBACH)

DE INFORMATIE UIT DE VOORMETING OBSERVATIE VAN PASCAL IS NIET VOLLEDIG. HIJ HEEFT TIJDENS DE VOORMETING MEER GELET OP DE LEERLING DIE ANDEREN AAN HET UITDAGEN WAS. DEZE WORDT DAN OOK NIET GEBRUIKT VOOR EEN CONCLUSIE.

BIJLAGE 10 REFLECTIEVERSLAG

INTERPERSOONLIJK COMPETENT

De keuze voor het thema passend onderwijs was snel gemaakt. Mijn afstudeer stage loop ik op de Widdonckschool in Heibloem. Dit is een cluster 4 basisschool voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen. Het leukste van deze stage vind ik het begeleiden van de leerlingen en hun gedrag positief proberen te sturen. De keuze voor het thema passend onderwijs was dan ook snel gemaakt. Wat minder makkelijk was, was de keuze voor van de leerling, de keuze was namelijk reuze. Eerst wilde ik gaan voor een leerling dat was gediagnostiseerd met ADHD en ODD. Deze leerling liet in de les constant agressief en opstandig gedrag zien wat ik zag als een enorme uitdaging. Meerdere docenten raadden mij echter af met deze leerling te werken omdat dit simpel weg te moeilijk zou zijn. Vandaar later mijn keuze voor Max, ook gediagnostiseerd ADHD en ODD, maar gevoelig voor extra aandacht en "liefde". Achteraf ben ik enorm blij met mijn keuze, al ben ik wel benieuwd naar wat de resultaten zouden zijn met de leerling die mijn eerste keus.

De keuze van de methode was voor mij ook niet makkelijk omdat ik weinig kennis heb over verschillende methodes. Gelukkig wist mijn scriptiebegeleidster meerdere methodes te benoemen waar uiteindelijk de Stop-Denk-Doe methode uit is gekomen. Over deze methode zelf was niet veel concrete informatie te vinden, gelukkig kon Irene mij meerdere informatiebronnen geven waardoor ik voldoende informatie kon verzamelen.

Samen met klasgenoten, Irene en met mijn moeder, die psycholoog is, heb ik ontzettend veel gespard over hoe ik mijn onderzoek vorm zou geven en wat je nu eigenlijk precies wilde onderzoeken. Zij hebben mij allemaal enorm geholpen bij het beantwoorden van deze vragen. Zo heb ik tijdens het ontwerpen van mijn onderzoeksopzet erg veel hulp gehad van mijn moeder, die mij veel informatie kon geven over de Stop-Denk-Doe methode en het observeren.

Ik heb dit onderzoek als erg leerzaam en stiekem ook wel als heel leuk ervaren. Ik begon aan mijzelf te twijfelen omdat het onderzoek voor mijn gevoel "te" goed ging. Ook twijfelde ik vaak over mijn observatieformulier en mijn onderzoeksvraag. Dat is namelijk een valkuil van mij, ik ben enorm perfectionistisch en wil alles in één keer goed doen. Daarnaast ben ik vaak te kritisch waardoor is soms de positieve aspecten van het onderzoek niet meer zag. Wat ik verder nog lastig vond is het artikel op te stellen zonder dat je tot in de puntjes weet wat je moet beschrijven. Maar ik denk dat ik mag zeggen dat ik veel liefde en moeite heb gestopt in het schrijven van dit artikel.

Wat mij een fijn gevoel heeft gegeven is het steeds bespreken van je onderzoek en anderen vragen durven te stellen. Zo leer je van elkaar en helpt je elkaar afstuderen.

VAKINHOUDELIJK COMPETENT

Het onderzoek was gericht op één leerling. Het onderzoek betrof een casestudy waar veel aspecten zijn ontworpen voor deze ene speciale leerling, Max. De Stop-Denk-Doe methode stond vast, maar deze kun je op ontzettend veel manieren aanbieden. Zo is het operationaliseringschema en de daaruit ontstaande observatieformulier ontworpen op Max. ook het boekje met de foto's en plaatjes is speciaal ontworpen voor Max.

Het leukste aan het ontwerpen van de interventies vond ik dat je je eigen creativiteit kunt toepassen. Ook heb je gericht naar de leerling moeten kijken en de leerling moeten proberen te begrijpen. Dit onderzoek heeft dan ook een bijdrage geleverd aan mijn kennis over Max en hoe ik het beste met hem om kan gaan. Daarnaast ben ik echt een gevoelsmens en een gevoelsjuf. Ik probeer een zo goed mogelijke relatie met de leerlingen op te bouwen, zo ook met Max. Onderzoek heeft onze band erg sterk gemaakt, waardoor ik het idee kreeg dat Max het ook leuk vond om dit onderzoek met mij samen te doen.

Verder had ik het nooit van mijzelf gedacht, maar ben ik stiekem best goed in plannen. Ik had alles op tijd af en kon zo dus ook in totaal 11 interventies houden, wat voor een betrouwbaarder resultaat heeft gezorgd. Wat een aandachtspunt voor volgende keer is het uitwerken van bijvoorbeeld een interview gelijk na het afnemen van dit interview. Nu stelde ik dit vaak uit, waardoor ik uiteindelijk 6 interviews achter elkaar moest uitwerken.

COMPETENTIE REFLECTIE EN ONTWIKKELING

Zoals vele van mij gewent zijn ben ik enorm kritisch en vind ik mijn werk niet snel goed. Ik vond het dan ook lastig dit artikel te schrijven zonder tot in de details te weten wat ik precies moest beschrijven. Het goede aan dat kritisch zijn is dat je waarschijnlijk 100 keer nadenkt voordat je iets in je artikel schrijft en dat je streeft naar een zo goed mogelijk artikel. Daarnaast is het voor mij een grote valkuil omdat ik steeds meer wil beschrijven in mijn artikel en over alles twijfel. Zoals ik al heb benoemd heb ik gewerkt vanuit mijn planning om zo alles op tijd af te hebben en zo een goed overzicht te krijgen. Tijdens de tussenproducten heb ik fijne feedback gekregen die ik heb proberen toe te passen in dit artikel. Er zijn een paar dingen die ik mee zou nemen voor de volgende keer en dat is onder anderen meer vragen stellen aan docenten op de stageschool, meer vragen stellen als je iets niet goed begrijpt zodat je beter bent geïnformeerd. Daarnaast zou ik buitenstaanders meer om hulp en inzicht mogen vragen, omdat ik het idee kreeg dat ik af en toe mijn eigen fouten niet meer zag. Verder heb ik wel geleerd van dit onderzoek dat minder kritisch hoeft te zijn. Wanneer iets goed gaat, gaat het gewoon goed en daar mag je dan ook trots op zijn.

BIJLAGE 11 BEOORDELINGSFORMULIER

Naam student	Studentnummer

Beoordelingsformulier Beroepsproduct Praktijkonderzoek LO

Beroepskenmerkende situatie	Ontwikkelen en delen van expertise
Leerarrangement	Praktijkonderzoek
Beroepsproduct	Eindbeoordeling PO (eindartikel en verdediging)

TOELICHTING

Met dit formulier wordt een oordeel gegeven over het definitieve onderzoeksartikel en de verdediging van het praktijkonderzoek. Hiermee wordt een eindoordeel gegeven van het totale praktijkonderzoek. De beoordelaars beoordelen aan de hand van dit beoordelingsformulier allereerst of het onderzoeksartikel voldoende (verdedigbaar) dan wel onvoldoende (niet-verdedigbaar) is. Er mag dus alleen worden verdedigd indien het definitieve artikel een voldoende heeft gekregen. Na de verdediging vindt de eindbeoordeling plaats, waarbij het formulier wordt gecompleteerd, voorzien van een eindcijfer, en wordt besproken met de student. Bij een onvoldoende verdediging kan het eindoordeel voor het totale praktijkonderzoek alsnog als onvoldoende uitvallen. In dat geval dient de student de presentatie en verdediging te herkansen.

COMPETENTIES

Interpersoonlijk competent
- Drukt complexe vraagstukken helder, eenduidig en gestructureerd uit en weet deze naar verwachtingen/doelen te vertalen - Wisselt kennis en expertise uit met anderen
Vakinhoudelijk en didactisch competent
- Ontwikkelt nieuwe producten en innoveert bestaande producten (indien van toepassing) - De student vertaalt en verantwoordt theoretische en conceptuele grondslagen van toegepast onderzoek naar een product
Competent in reflectie en ontwikkeling
- Werkt op een zelfkritische, planmatige wijze aan zijn eigen ontwikkeling - Managet reflectie achteraf

Eindbeoordeling Praktijkonderzoek

Beoordelingscriteria		Beschrijving	Oordeel U / G / V / O	Toelichting
1.	Algemeen	In het gehele artikel is sprake van een logisch samenhangend verhaal, de schrijfstijl, het taalgebruik, verwijzingen en de literatuurlijst is passend, correct en volgens APA-6		
2.	Inleiding	De aanleiding en de onderzoeksvraag zijn afgebakend, onderbouwd, relevant voor de stageschool en/of eigen ontwikkeling, en zijn helder omschreven		
3.	Inleiding	Het literatuuronderzoek is gebaseerd op betrouwbare bronnen, schetst het theoretisch kader diepgaand en kritisch, en is relevant voor de onderzoeksvraag		
4.	Methode	De gebruikte methodologie is geëxpliciteerd, passend bij de onderzoeksvraag, compleet omschreven en wordt inhoudelijk verantwoord		
5.	Resultaten	In het licht van de onderzoeksvraag en op basis van een juiste verwerking van de onderzoeksgegevens, worden relevante resultaten helder en objectief beschreven en overzichtelijk weergegeven		
6.	Discussie/ Conclusie	In de discussie worden de resultaten in het licht van de onderzoeksvraag adequaat geïnterpreteerd, kritisch besproken en vergeleken met de kennis uit het literatuuronderzoek en waar mogelijk met relevante kennis uit vergelijkbare andere onderzoeken		
7.	Discussie/ Conclusie	De conclusie geeft antwoord op de onderzoeksvraag en mondt uit in concrete en praktijkrelevante aanbevelingen voor de stageschool en vervolgonderzoek		
8.	Proces	De student heeft gedurende het praktijkonderzoek en in het onderzoeksartikel blij gegeven van verantwoordelijk, zelfstandig, planmatig en doelgericht werken, en reflectief vermogen		
Toelichting resultaat PO-verdediging:				
Beoordeling			Cijfer	

Naam 1e beoordelaar:	Paraaf 1e beoordelaar:
	Paraaf 2e beoordelaar:
Naam 2e beoordelaar:	
Datum:	
Derde beoordelaar ingezet?	Vul in: ja/nee
Cijfer	
Toelichting	

